శ్రీరస్తు.

Tel. 163

శ్రీరఘునందనపరబ్రహ్మణేనమః.

కౌండిన్యగోత్రజుండగు

మల్లయామాత్యకవివరునిచే

రచియింపబడిన

శ్రీరామస్తవరాజము.

Cl. 46153
1993

ఇది,

మోక్షాసక్తులగువారికి

మిగులనుపయోగమగునటుల

సి. అరుణాచలశెట్టివారిచే

బరిష్కరింపబడినది.

PRINTED AT THE TOWNHALL PRESS.

MADRAS.

1892.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము - ప్రథమాశ్వాసము.

శా॥ శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకపర్ది బ్రహ్మనిష్ఠస్వరూ
పా కాశీక్షితిమీరునట్టి పరమాత్మైక్యానుసంధానుభో
గానందస్వస్థయోగివర్యగురువాక్యావాప్తబోధోజ్జ్వ
ల! శ్రీకాంతాప్రియుఁడై వనిన్మదిలో సేవింతు నశ్రాంతముఁ
తమున్॥ శా॥ శ్రీరామా రఘునందనా రఘుపతీ సీతామనో
నాయకా! కారుణ్యాభయదా సహస్రపరదా కాకుత్స్థ
వంశోద్భవా! దారిద్ర్యాంధతమిస్రతాపహరణా తత్వా
బ్ధి వందోదయా! రారా నా మదిలో వసించి కృపతో రక్షిం
చరా మ్రొక్కెదన్॥ ఉ॥ పెద్దల సేవఁజేసి వను బెంపకుఁగా
క వృథాభిమానులై! గద్దియనుద్దులందగిలి కానక మూఢు
లు కొందరున్నిలన్! ప్రొద్దులు పుత్తురట్లు చెడిపోవక స్వామిని
భక్తిఁ గొల్చినన్! దద్దయుఁ మోక్షమబ్బు గద దాశరథీ జన
కాత్మజాధిపా॥ చ॥ కరములు మోడ్చెదన్ హరికిఁ గాళికి
మ్రొక్కెదఁ గూర్మితో నుతన్ । గుహునకు వందనం బొ
డుర్గకుఁ జేసెద కావ్యలన్నిరం! తరముఁ దలంచెదన్నిల

వదామర సాక్షినుతించెదన్మదిన్ । సరసకవిత్వబోధలు వెం
సంగలిగించుటకున్మనంబునన్ ॥ గీ॥ మూండుమూర్తులను
జేను గ్గురెల్లాంద్రదతా। బ్రస్తుతింతుం బరమభాగవతుల । ను
తుల చేసి పెక్కు-గతుల వాల్మీకాది । కవులందలంచి తెనుగు
కవులం బలంతు ॥ వ ॥ అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబు
నుబరమభాగవతకీర్తనంబును వాల్మీకాదిసత్కవిస్తోత్రం
బునుం జేసి సర్వజనంబులకుం బ్రియంబు సత్కవిమార్గమునం బై
న ధైర్యకొండతమ్మయాచార్యుంబుఱాజ్ఞంచి శ్రీరామస్తవ
రాజంబను మంత్రరాజంబుఁ దెనుగు సేయుంబూని యే
నువాల్మీకంబున సకలవేదాంతసిద్ధాంతసారసంగ్రహంబై
నతత్త్వార్థంబులు తత్త్వచంద్రోదయంబను ద్విపదకావ్యం
బురచియించి యాతత్త్వచంద్రోదయంబునకు జానకీనాథు
నాథుంగాని యోగించి సంతసిల్లి తనిప్పుడీమంత్రరాజంబై
న శ్రీరామస్తవరాజంబను ప్రబంధనాయకరత్నంబున
ను సర్వలోకనాథుండైన శ్రీరుక్మిణీనాథునాథుంగా నియో
గించి సద్గుణధ్యానంబును బరబ్రహ్మరూపానుసంధానం
బు జేసి కృతకృత్యుండనగు మద్వంశక్రమం బెట్టిదనిన ॥ సీ॥ శ్రీ
కరంబైన పట్టికృష్ణానదికి దక్షిణాదియా, నాంధ్రరాజ్యంబు

నందు । నొప్పైనకొప్పరావురురాజధానికి భోజుఁడా
ముమ్మడిరాజమంత్రి।సుభగుఁడాపస్తంబసూత్రియజుర్వే
దిశాండిల్యగోత్రుఁడాచతురునకును। దనయుండుపెద్దనా
తనిసతిజువ్వాంబవారికిగంగన్నవరసుతుండు। వానికిల్లా
లుసర్వాంబవారలకును। ఘనుడుకృష్ణయప్రభుఁడనఁగలి
గియతఁడు। పేర్మిఁదుళ్లూరివారాడబిడ్డయైన। రఘుపత
మ్మనుబెండ్లియైరమణమించె॥ క ॥ ఏమగువలుసరిసాటి
యె। భూమిపతివ్రతలలోనబుధసభలందున్। వేమారుఁ
గీర్తికెక్కిన।యాముమ్మడిరాజకృష్ణయరఘుపతమకున్॥
క॥ఆమిథునమునకుముగ్వుర। మేముదయించితిమియందు
మేటగువాఁడన్।రామునిభక్తుఁడుల్లన। నామాఖ్యాతుం
డసజ్జనప్రియరతుఁడన్॥క॥ గురుబోధామృతతుల్యుఁ
గురుతరతత్త్వోపదేశ కోవిదగురుడన్ । గురుసేవావ్ర
తచర్యుఁడ । గురుతరవేదాంతరంగగురుకవివరుడన్॥
క॥ కొలిచినదిరామచంద్రునిఁ । దలచినదిపరస్వరూప
ధ్యానము సేయవ్వలచినదిముక్తిలలను । నిలిచినదిపురా
కృతంబునిజమనితెల్పన్॥ క ॥ పలికినదివేదతుల్యము।
చిలుకననదికృపారసంబుశ్రితజనులందున్।గులికినదియో

గచర్యలు।నలికినయదియాయువిద్యయహేతులు బెదరన్
శా॥శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునతత్సిద్ధాంతనామంబులన్
ఆసీతేశుని వాక్యమానభయమున్నధ్యాత్మతత్వంబును।
ద్దేశంబొప్పఁగనారదుండుదయసందేహంబులన్బాపుచే
యీశాయాగదనీవనేనిజము యోగీశాబ్ధించన్ధోర్దయా॥
అట్లుగావున॥ క॥ ఆరోగ్యభాగ్యమొసఁగఁగ।నారాయ
ణునింబబంధనాయకమణిగా।శ్రీరామ స్తవరాజము।ధా
రుణివెలయఁగఁజెప్పెదనునేఁబ్రీతిన్॥వ॥అదిసూత ప్రణీ
తంబునువ్యాసధర్మజసంవాదంబునునారద ప్రోక్తంబున
గుటంజేసియదియునొకయీశ్వరారాధనవిశేషంబగుట
నేఁజేసెద॥ —*(షష్ఠ్యంతములు.)*—

క॥సర్వశరీరవిహారికి।సర్వాలంకారభోగసౌభాగ్య
నికిన్।సర్వగుణాతీతునకును।నిర్వాణికిహరికిరుక్మిణీనాథు
నకున్॥క॥వర్ణావర్ణవికల్పిత।దుర్జనసంసారదోషదూషిత
వాంఛా।నిర్జితయోగీంద్రవివే।కార్జితవస్తువునకుఁబరున
కానందునకున్ ॥ క ॥ నిత్యనిరంజననిరుపమ।సత్యాత్మా
మోదవిభవసామ్రాజ్యునకున్।అత్యంతభక్తహృదయ।
ప్రత్యక్షునకునుమహానుభావాఢ్యునకున్॥క॥ గోపాలవే

షధారికి గోపీజనపూర్వభాగ్యఫలాపాశ్రయునకున్ గో
పస్త్రీవేష్టితునకు। గోపక్రీడావినోదగోపాలునకున్॥ క॥
శక్తిరజితప్రపంచముయుక్తిన్ మిథ్యాభిమానయోజన
పరుఁడౌ। భక్తపరాధీనునకును। భక్తవశునసర్వశక్తి
మూర్ధన్యునకున్॥ క॥ బిందుకళాతీతునకును। యిందుకళా
ధరనుతునకు పేంద్రాఖ్యునకు। స్పందితసుత్రామునకును।
యిందీవరనేత్రునకుమునీశ్వరపతికిన్॥ క॥ నీకుం బ్రబంధర
త్నముఁ। గై కానుక సేసినీదు కారుణ్యమునన్। లోకంబుల
న్నవెన్నెడఁ। జేకొనురా కేంగువరద శ్రీకృష్ణహరీ॥ వ॥ దివ్య
మంగళపరంపరాభివృద్ధిగా నావిన్నపంబు సేకొంబూని
న శ్రీరామ స్తవ రాజంబను మహాప్రబంధంబునకు కథా
ప్రారంభంబెట్టిదనిన నైమిశారణ్యవాసులకాదులైన శౌనక
మహామునీశ్వరులొకానొకనాడు రేపకడలేచి సంధ్యా
ధ్యనుష్ఠానకృత్యంబులుదీర్చి సూతునిచేత సర్వపురాణేతి
హాసంబులువిను శ్రీరామ స్తవరాజ శ్రవణోత్సుకులై॥
క॥ శ్రీరామ స్తవరాజము। పారాయణ మెవడు సేయు ప్ర
తిదినము శ్రీ। కారణగురుచేవాడే। నారాయణపదము
నొందును వమ్మడు ధాత్రిన్॥ క॥ శ్రీరామ స్తవరాజక। థారం

భంబిట్లుశౌనకాదులుసూతుం।జేరినుతించిమహాత్మా।తా
రకనామంబుమాకుదయసేయగదే॥వ॥ అనినమ్మునులకు
వ్యాసశిష్యుండగు సూతుండిట్లనియె॥ ....*

—*(కథాప్రారంభము.)*—

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞానసత్యవతీసుతుండునౌవ్యాసు
నిబాండవాగ్ర।జుండుపూజలుచేసిసుముఖుడౌభగవంతు
డవుమహాయోగీశుడవుశాస్త్ర। గురుడవుతత్వంబుబ
రజనంబునుముక్తిసాధనధాన్యంబుజాడలెవ్వి। యెట్టివి
యెఱిగింపుడీరనరాజతోవినుమహాభాగయేగనినతెవ్వి।
య్యెట్టిపరమగుణాతీతమెన్నసెద్ది।జ్యోతియమలంబుశివమౌ
దేఖ్యాతిగాగ।బరమనిత్యంబుకైవల్యపదముత్రోవ।యిది
య్యె।శ్రీరామయనుజపంబింతమహిమ॥ క॥ శ్రీరామజపా
తిరేఖషణ।దారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞదానిపఠించే । వారే
దోషమునొందరుయీరీతినివేదవేత్తనెఱుగుదు రెఱుక॥
గీ॥ప్రాజ్ఞులెవ్వారుశ్రీరామరామరామ। యనుచుసతతం
బుబఠియింతురట్టివారుభుక్తిముక్తుల రెంటిని బొందువా
ర।లిందుకైనసంశయంపంగనేలనసఘ॥ మ॥ మహిమన్నీ
స్తవరాజమున్బలికెనాత్మజ్ఞానియానారదుం । డుహాం

ధ్యానపురస్సరంబుగనుటనొక్కరూరనే జెప్పెదన్। బహు
సంపత్కరముందరిద్రహతమున్న హైహ్యైక్యసాధ్యంబును
స్సహజంబొపినుమన్యదుఃఖముల సంచారంబుల న్బాపు
చున్॥ సీ॥ శ్రీరామకృష్ణుల సేవించితద్ధ్యానభావంబు లెఱి
గింతుసావధాన।ముగవినుసాకేతనగరంబులోపలరత్న
మంటపమతిరమ్యముగను। దానిమధ్యంబునదలపోయసు
రభూజమమ్మూలరత్నసింహాసనంబు। దన్మధ్యముననష్ట
దళపద్మముందునుమాణిక్యములచేతమలసిదాని। నట్టన
డుమనురాముడున్నట్టుదలపు।కోటిసూర్యప్రకాశమైకొ
మరుమిగుల।నింద్రనీలసమప్రభలీనువాని । దండ్రితోడమీ
దగూర్చుండుదారివాని॥సీ॥ అత్యంతకోమలంబైనయంగ
మువానివిపులవిశాలనేత్రములవాని। భానుకోటిప్రభా
భాసితుండగువానిరంజిల్లుపీతాంబరంబువాని। మాణిక్య
కుండలమంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణనవాని।
హారకిరీటకేయూరముల్గలవానిగరమొప్పుద్విభుజముల్గ
లుగువాని।చిన్నవానిసలేనవ్వులున్నవాని। జదువుచుండె
డియోగశాస్త్రములవాని। రాముడనుపేరుగలిగినరాచ
వాని । నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని॥ గీ॥ కిన్నరా

మరగంధర్వకింపురుషులు । నారదాదిమునీంద్రులుఁ జేరికొ
లువ। భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నపరివృతుండు । నౌమహాత్ము
నిసతతంబునాత్మ దలఁపు॥గీ॥ వరవసిష్ఠ గాధేయాదిపరమ
ఋషులు। జ్ఞానులైనట్టిసనకాదిమౌనివరులు। సేవలొనరిం
పరఘుకులశ్రేష్ఠుడైన । రామచంద్రునిదలఁపుము రాజవ
ర్యా॥క॥చక్కదనంబానందము । నిక్కవమైవిల్లుబట్టినౌర
జాణతనం । పెక్కుపరంజ్యోతినిశుభ । మొక్కవయా
గౌసలేయునిటులదలఁపుమా॥క॥ ఆనారదమునివర్యుఁడు।
నానాలోకోపకారనటనలకొరకై। మానసమేపొంగగవి
ను। ధ్యానించెను రామచంద్రునద్భుతపరుఁడై॥గీ॥ పరము
నేకంబునిత్యంబు నెఱశసుఖము। నైనదెట్టిదియాలోకమం
దునట్టి।నిండిపండినరూపంబు నేదలంతు। ననుచుఁజింతింపు
చుండెనావ్యాసమౌని॥క॥విజ్ఞానహేతుభూమిని। ప్రజ్ఞా
నునివిమలనేత్రుభద్రచరిత్రున్। సుజ్ఞానదివ్యరూపునితజ్జ్ఞ
ని శ్రీరామచంద్రుదలఁపుదునాత్మన్॥ క॥ కుదురుగుఱిలేస
వానిని। చదువులగుసగుసలవానిసడిసన్నయునై। కుడువల
కొందవనివానిని। మొదలొగనైరాచవానినేలినవానిన్॥ వ॥
అనుచుఁజింతింపుచువ్యాసుండు నారదవాక్యంబు గానిల్లు

నిమె॥ సీ॥ నారాయణునిజగన్నాథుగపిశ్వరు రాజేంద్రువి
శ్వేశు రామభద్రు। జానకీవల్లభుసౌమిత్రిపూర్వజు శంకరు
నాదిత్యుజామదగ్న్య। శాంతునిసత్యు సౌజన్యునిగురు
మూర్తిగరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభు। దాపసకామదు
దశరథపరపుత్రుఁ గారుణ్యునానందుఁ గౌసలేయుఁ। జిన్మ
యానందవిగ్రహు శేషమూర్తి। మత్స్యకూర్మవరాహాది
మత్స్యరూపు। వాసుదేవునిసివ్యయువరదుహరిని। నా
త్మలో పలజింతింతునను దినంబు॥ సీ॥ కన్నవాడా రారత
నుగొన్నవాడ రాచిన్నారిపొన్నారిచిట్టి రార। నాకూర్మి
పట్టి రానాకుమారక రార యన్న రార ముద్దుచిన్నా రార।
అయ్య రారా నల్లనయ్య రారా యిపుడు నాపుణ్యపరిపా
కపటన రార। నాచక్కనయ్య రా నాతోడునీడర యుప్పచ్చి
కొండ రామయ్య రార। అప్పయిందులవత్తు రేయనుచుని
లుచు। తల్లికుల్లాసముగనల్లిబిల్లిగొనుచు। కాళ్ళనందెలుఘ
లుఘల్లుఘల్లుమనగ। ముత్తుపుజూపెడు కౌసల్యముద్దుపల
తు॥ క॥ తలపులకునిన్నుగంటిని। మెడబాయగజాల రా
రనేమింటికొఱకైపోడకట్టవింతదడవని। నాకి వెడఁగౌస
ల్యానోచునోముపలంతుఁ॥ మ॥ అనుచుఁ రామునిజానకీస

హితుఁగానానందపట్టాభిషే । చనుగానిత్యుఁ గామ
హా మహామునిఁ సత్యవ్రతస్వాంతుగా । ఘనవేదాంతవివే
కిఁగా విజయుఁగా కౌసల్యగారాబువ । ట్టినిగా సౌమ్యక
టాక్షవీక్షణునిగా డెందంబునన్నిల్పుచుఁ ॥గీ॥ భరతలక్ష్మ
ణశత్రుఘ్న పవనపుత్ర । భానుజవిభీషణాశ్రితభటులు గొ
లువ । సర్వయోగీంద్రపాదసంశ్రయుఁడు సగుణు । జానకీ
యుక్తుఁడగు రామచంద్రుఁదలఁచి ॥ మఱియును ॥ సీ ॥ అనిరుద్ధగ
తిఁగూర్చి యనిరుద్ధమతి జేరి యనిరుద్ధమార్గులై యలరువా
రు । బిందుకళాంత్యనాదేందుకళాంతసంవిద్రూపమునవి
ట్టిపీగువారు । నిర్బంధనిర్బోధనిర్భిన్నభిన్నతత్త్వోపదేశికు
జూపనోపువారు నలఘుపదస్ఫూర్తి నలఘుపదస్ఫూర్తినల
ఘులఘుతత్త్వులై యలరువారు । సుభయకన్యాసమేతులై వుం
డువారు । నవధిగలుగంగ లేకుండ నవధివారు । గ్రాహ్యస
ట్టాభిరాములై రాముఁ గొలువ । వెలుగువెలుఁగంగ వెలుఁ
గులోఁ బెఱుఁగువారు ॥ సీ ॥ స్థానత్రయంబుల సంగత్రయంబు
లు బంధత్రయంబులు బారద్రోలి । జీవత్రయంబులు చిత్త్రత్ర
యంబులు బింబత్రయంబుల డిందుపరచి । దైవత్రయంబులు
తాపత్రయంబులు నీషణత్రయము లదోషముడిపి । కర్మ

త్రయంబులకారణత్రయమూలవాసనా త్రయములవడిని
ద్రోచి। యున్నపరమాత్మగనువారలుర్విలోనబాహ్యాసం
సారమెల్లనుబయలుజేసి। ముక్తికాంతనుమదిలోనముద్దు
గొనుచురనుచుశిష్యులబోధించినట్టివారు॥క॥ మాయయను
జోడుదొడుగక। గాయంబనురథమునెక్కి-కర్మపువింట।
న్నేయగనాశాబాణో। పాయంబునజిత్తరాజుపడుమ
దిచేతన్॥క॥ హింసించేజీవదాసుల। సంసారోత్తీర్ణశా
స్త్రసద్ధర్మగుడై। హంసాసోహంబుడైమే। మాంసోత్తర
కాండవశతమానవరాజున్॥వ॥ అనుచుమనోవృత్తులందె
లుపువారును, మోక్షంబుసద్గురుకటాక్షవీక్షణాలేశంబు
ననుభవంబగు గానిదుష్కరాభ్యాసయోగంబులలేదను
వారును, మనోవృత్తివాయునిరోధంబైనయోగాభ్యాసబ
లంబులేకజయించరాదనువారును జీవపరైక్యస్వభావం
బుశ్వపవనసంకల్పంబుప్రయాసంబుగానిల్చుగాన ప్రయా
సంబురోగాస్పదంబనువారును, రోగంబులకుండదప్పినవా
యునిరోధయోగఫలంబధికా యుర్మహత్వంబనువారు
ను, యూహాయామహాత్వ మహిమంబులు సిద్ధక్రియా
మూలికామణిమంత్రతపస్సిద్ధులంగలదనువారును, శివా

గమప్రోక్తంబైనమంత్రలయహఠరాజయోగంబులలో
మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీయుక్తంబై కల్పితా
కల్పితమాలికాజపంబునలయంబైనయజపామార్గంబు
నప్రవేశించిబంధత్రయరేచకపూరకకుంభకంబులంగుం
భించికర్మాష్టాంగహఠయోగప్రయాసంబుననష్టైశ్వర్య
యుక్తుండగుననీశ్వరానుగ్రహశక్తినిపాతసమయంబు
నసదాచార్యానుగ్రహంబు నసాంఖ్యతారకంబులమీఱి
కేవలకుంభకంబైనవిరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసు
షుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపంచంబైనవెన్నెలబయలుననుస
రించిదుర్భరానందసముద్రంబునమునింగితెలువుమఱువు
తలంపుస్వరూపానుసంధానధ్యానజపంబులులేక యమ
నస్కంబైనతుర్యంబున నెఱుక నెడక తాఁదానగనుజతుర్వి
ధయోగరహస్యంబులందెలుపువారును వేదాంతశాస్త్ర
ములనిరామయనిరాభాసనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచంబైనస
నాతన బ్రహ్మాచిదంశంబునరజ్జుశుక్తిస్థాణువులులేనియ
హిరజితచోరాద్యారోపణ లెట్లట్లతోఁచిన మాయాప్ర
పంచంబుదబ్బరగుటంజేసిసంవిన్మాత్రుండై జీవుండుతన్ను
దా దెలిసినముక్తుండగుమాయానసవిభ్రంబునతన్నెఱుం

గమింజేసిబద్ధుండగునిబంధముక్తులునాత్మకులేపుసంకల్ప
స్వభావంబనువారును యాత్మసాక్షాత్కారపరుండైనకా
రణగురుండుశక్తినిపాతసమయంబుసదోచునను వారును
కర్మముక్తులు మహాసంకల్పభోగంబులగలదనువారును,
సత్ప్రవృత్తిని గాని యీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబులు లేవను వారు
నుజుజీయుదక్షిణవారును బరివేష్టించికొలువసింహాసనం
బునసీతాసమేతుండై యొప్పు శ్రీరామచంద్రుండదలంతునని
మరియు నారదుడిట్లనియె॥ గీ॥ గోకులావాసుగోవిందుగో
పివాధు। వేణునాదానుభవమున వెలయువాని। స్త్రీలతో
గూడిక్రీడలజెలగువాని। రామకృష్ణాఖ్యునామదిఁ బేమదల
తు॥ క॥ చక్కనిబాలుండనుచును। చెక్కిలిముద్దాడుస్త్రీలచే
సన్నలచ। న్మక్కులిగిలిచింతలచెజొక్కింపుచు గేలిసేయుస్మ
భవుపలంతుక్ శుద్ధబుద్ధసిద్ధిసూత్మస్వరూపుని। సర్వభూ
తకర్తసర్వమయుని। సర్వకారణాత్మసత్యసంకల్పుని। ప్ర
ణవపదుని రామభద్రుదలతు॥ గీ॥ రూపురేఖలేనిరూక్ష్మమై
యొక్కటై। వేళపాళలేక వెలుగుచున్న। రామచంద్రుబ్రకృతి
రహితుమహాత్ముని। మదినిదినము నేనమస్కరింతు॥ గీ॥ చింత
సోకపోక జేటునుపోరకనీక। లెక్కలేక యొకటితక్కుగాకనక

లిమిగానరాక తెలివియొవడిశీక । ఱనసాక సేర్చువానిదల
తు॥గీ॥అనుచు నారదుడునాదిత్యవర్ణు గ ఘానుఓంబమఖ్య
వరుణిగాను। సర్వసాక్షిగాను జానకీవల్లభు। సన్నుతించిమ
దినిసంతసిల్లె।మ॥ అనునావ్యాసునితోడధర్మజుడుబోధా
నందమగ్నాత్ముడై । తనివోదింక మునీంద్రచంద్రపరమార్థ
జ్ఞానసంచారముల్ । ఘనకర్మంబులత్రోవభక్తిగతిపాక
ల్యంబులౌనట్లుగా । వినుపింపుండనమానిపత్తైమణిసుశ్వ
ర్యాలసోనూరగ॥ సీ॥ భూనాథసిప్రశ్నసపురుషార్థ
హేతువులొక్కొపకారంబునౌగనంగ। పురుషార్థవిగతు
లైపోయిసంసారాభివృద్ధియే పురుషార్థసిద్ధియనుచు। బెం
డ్లాముబిడ్డలుపెనిమిటియును కొంచుకంటుకాపురమిదియ
న్న దేల। పోయియెన్నడు లేకనన్నిస్సికే కారికడగండ్లగున్న
లైయుడుమపడుచునొకరినాడైననొక యింతయుబ్బలే
క। పడుచులేచుచునుస్తుటకెడములేదు। యెప్పుడైననులెమ
గటికొప్పరయ్యా। యేమిచెప్పుదునీవెఱ్ఱికాముకులను॥క॥ఇ
టువంటిమానసభ్రమ। నెటువలెగడుపంగవచ్చునీశుడు
సహాగా। సుబుమాయసటపలచూ। చుటనీజమాగాదెమ
ఱియుబోధ్యముగలదే॥ఉ॥ నేననునాదియానెఱుగ నేనను

నోటిదినోటనుండగాఁ నేననహంకృతైయెఱుఁగనైతికనిక్కు
చునోటుజెందుచు। స్నేననెవ్వఁడోయగుచు నేనును నేను
నిజంబులైభ్రమ। జ్ఞానవశానజీవుఁడగుసంసృతిబొందు
నరాధినాయకా॥గీ॥నేనుగలిగిననీవునుగానబడదు। నేనునీ
వునుగలిగిననిగుడుజగము। నీవునేనునువొకటైనభావమె
పుడుగానబడునట్టికాలంబుదీనికవధి॥గీ। వీడువాడనినాత్మ
కెవ్వాఁడుగలఁడు। వాఁడువీడనమానసవైభవంబు। వాఁడువీ
డును నొక్కటౌనాఁడజూడ। నెవ్వరెకరుఁడగానయెఱుక
దక్ష॥గీ॥దృష్టిగనుపట్టునవియెల్లదృశ్యమండ్రు। దృశ్యములఁ
గాల్చుతెలివిదెలివియండ్రు। వెలిప్రపంచంబునీవునువిడిచి
పెట్టినిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవయ్య॥చ॥చదివెడిశాస్త్ర
వాసనలుసన్నుతిగోరెడిలోకవాసనల్। కదలుచుదీర్ఘయా
త్రలను కాలముపుచ్చెడిదేహవాసన। ల్మదమునివాసనాత్ర
యముమానినిజంబగుశుద్ధవాసనా। స్పదగురుబోధలందు
టలుపారముముట్టుటయెంచిచూడఁగన్॥ గీ॥ శాస్త్రలో
కదేహసామాన్యవాసనత్రోవసూడను క్షేత్రోవగాదు।
గాకమానైనేనికర్మంబుపాలగు। నరవరేణ్యకపరమగ్నదే
లు॥గీ। తనకుదానెకానితనకెదియునులేని। తలపుకలుగువా

దుతత్త్వవేత్త।తగిలెనేనిపోదుతలపునదత్త్వంబు। తగదుగురునిమీదితలపువీడ॥ గీ॥ తనువునీవుగావుతలఁపులునీవుగా। వింద్రియములుగావు యెఱుకగావు। తెలుపుమఱుపు లేని తెలివియేనీవయా। చింతచీరిముక్తికాంతగూడుగీనీవుగలుగుచోటనిబిడికృతానంద। సంభ్రమంబుపరమసంభ్రమంబు నీవు లేనిచోటునిబిడాంధకారాది । బంధకంబుకర్మబంధకంబు॥క॥లీలామానుషవిగ్రహ । నీలో నేనిన్నునీవునీ వేకనగా।నీలో నాశ్చర్యంబులునీలోన నెవుట్టుననణగునీశ్వైయుండుఁ॥క॥రావయ్యాధర్మజాతనయా। జీవుడననుభ్రాంతివిడిచిచిత్తములోన।న్నీ వేనీవనికనునీ। భావననీచాట దెలిసియబడునుమహాత్మా॥క॥జ్ఞానముసులభముకఠినము। లానీ కెండుగనుఁత్రోవలవియెట్లనినఁ। తానని యెఱిగెడి యెరుకే। తోననిసులభంబునేను తానకఠినమూ॥గీ॥సర్వకమోక్షపరతిగాకసంశయంబు। దీరడ మీదటనుగానిదివ్యమైన। సుఖముదోచదునాతోచుసుఖముదనకు । వేరుగాకుండ దెలిసెనాధీరుడగును॥గీ॥ అనఘఋబుం హితాపదేశదృష్టాంతమెల్ల। దెలియ జెప్పితినీవును దెలివినొందె।సకలసామ్రాజ్యసౌఖ్యములను మతినొందు। మెరుక వంతునకిట్లున్న నేమికొదువ

వ॥గీ॥ వెలిప్రపంచంబుమిథ్యని తెలిసితన్ను । నెరుగనేర్చిన
యోగీంద్రుడింటనున్న । యడవినుండినయా రెంటినడకస
మమె । కాకమఱియాత్మకీసటలాకరణంబె॥ క॥ ప్రారబ్ధము
నుభవించక । తీరదుయాగామియంట దెప్పుడువరుసన్ । దీ
రుమరిసంచితంబులు । దీరునునను గన్నవేళధీరాత్మునకున్॥
మఱియుగర్మంబెట్టిదనిన॥ సీ॥ కర్మముల్ చేసినకడ తేరగూ
డదు సేయకుండినగతుల్లాయకుండు । చేసినకర్మంబుశివ
నకర్పింపుచుఫలసంగరహితుడై పరగవలయు । చేసియు
కర్మంబుసేయకుండిన నేర్పుత్రిగుణభావంబని తెలియవల
యు । కర్మంబులెవ్వనిఘననిత్యనైమిత్తికాచారనియమంబు
లంద్రుబుధులు । ఫలములీడైనత్రిగుణస్వభావమనుచు । నైన
యధికారములకొద్దినాచరింప । వలయుగురువాక్యపద్ధతి
వమనగాను । యాత్మసాక్షాత్కరించుపర్యంతమధిప॥ గీ॥
సకలమాయాప్రపంచంబుసగుణమయ్యె । సగుణనిర్గుణ
రూపంబుసాక్షియయ్యె । సాక్షిరూపంబునిర్గుణసగుణ
రూపు । సచ్చిదానందమను రామచంద్రుడయ్యె॥ గీ॥ అట్టి
రామచంద్రుననిశంబుకీర్తన । ధ్యానములనునాత్మదలచిత
లచి । శాంతహృదయుడగుచుసత్సంగమునజేరి । భక్తిసే

యునతడుభాగవతుడు॥ గీ॥ కర్మభక్తుల చేతనుగ్రమము
తోడ జిత్తవిశ్రాంతినొందును శీఘ్రమునై। కావునను గర్మభ
క్తుబుజీవునికిని। సేయవలసిన కార్యంబు సిద్ధమయ్యె॥ సీ॥ తా
మ్రమృణ్మయశిలా దారురూపంబుల భావించుబూజించు
బామరుండు। పిన్న పెద్దలటంచు వేఱ్వేఱవరుససన్మానించు
హాషిఁగాంచుమధ్యముండు। తారతమ్యము లేక దైవమందఱి
యందునున్నవాడని చూచునుత్తముండు। నీయుత్తమశ్లోకు
డీశ్వరుదర్శించుకన్నవానినతండుగాంచుచుండు। నట్లుగా
ఫునసితోచునఖిలజగమునందునీశ్వరునీశ్వరునందుజగము
వేఱులేకయువెలుగొందువిధమునీవు। తెలిసికృతకృత్యుడ
గమ్ముధీరహృదయ॥ గీ॥ తామ్రమృద్దారుశిలలను దలపుతో
న।యీశ్వరుండనిపూజింపనేమిఫలము। తనమదినయున్న
నీశుండుతన్నుధాను। తెలియనేరనివానికిదెరువులవియ॥
సీ॥ ఆఘుడైహరినామకీర్తనబ్బెట్టుగానోరూరనెవ్వడు
నాడువుచుండు। నత్యంతవాంఛతోనఖిలేశుచారిత్రమిం
పార నెవ్వడాలించుచుండు। సర్వసంగత్యాగసమతనిర్వై
రుడైసంపూర్ణసేవడుభోగించుచుండు। దేశికశ్రీపాదతీర్థ
ప్రసాదములుస్వీకరించెవ్వడు చెలగుచుండు। వాడెధన్యుం

డుమాన్యుండువర్ణితుండు। వాఁడెభక్తుండుముక్తుండువై
భవుండు। వానివెనువెంటనీశుఁడేవేళనైన। దోఁడునీడయి
ముండరనాఁడునయ్యా॥ శా॥ సత్సంగంబునునాత్మచింతగు
రువిశ్వాసంబువైరాగ్యము। న్వాత్సల్యంబునుజిత్తశాంతి
యునుసర్వభ్రాంతిశూన్యత్వము। న్మాత్సర్యంబులు లేక
యుండుటవిసన్మార్గంబులౌయోగిక। త్యుత్సాహంబునద
న్నుజెందిహృదయంబుప్పొంగగాఁబాండవా॥వ॥ అనియనే
కవిధంబులగర్మభక్తివైరాగ్యంబులకుజిత్తవిశ్రాంతి కా
రణంబనిజీవునినిశ్చయంబునుస్వరూపసందర్శన సుఖహే
తుత్వంబునుందెలుపంగలవాఁడనని మఱియువ్యాసుం
డుధర్మజునకిట్లనియెననాది నిర్వికల్పుండైన యాత్ముని
యందుమిథ్యారూపప్రపంచంబునుందోఁచినతెఱంగెట్లని
నమాయాబ్రహ్మసాన్నిధ్యంబునశుద్ధస్ఫటికంబుమీఁద దా
సానికుసుమంబుఁజేర్చినదుమచ్ఛాయదోఁచినట్లు జీవుండుగ
నుపట్టు నాజీవుండు ముఖంబుననుండివిశ్వుండను పేరి
టవిషయంబులననుభవించుజాగ్రత్వంబునవైజననామధే
యంబునస్వప్నంబునగంఠప్రదేశంబునదజ్జాగ్రద్వాసనా
యుక్తుండైవతుప్రదేశంబునంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థం

జెందిప్రాజ్ఞుండనంగనహంకారంబనుతమంబునందులీనం
బై యుండేమియెఱుంగఁడుసంవిత్తుసాక్షి రూపంబునను
డుటంజేసితత్సాన్నిధ్యంబుననుండివచ్చెంగావున నిందా
క నేమి సేసితినోయనియూరకుండెడివిధంబు జెల్పు దద్వి
ధంబుచిత్తుసహాయంబునందెల్పు నాసంవిత్తు సాన్నిధ్యం
బు లేకున్ననూరకుండునను తెలివి లేకుండవలయు నాయ
హంకారంబెప్పుడుజాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తు
సాన్నిధ్యసహాయతాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటిననునె
ఱుకసంప్రాప్తంబగు నాసుషుప్తినుండితుర్యనామంబున
దుర్యావస్థనొందిబ్రహ్మానందంబనుభవించుచు నాభినుం
డితుర్యాతీతంబుననతీతనామంబుధరియించిమూలాధా
రమ్మున నరక్షణంబుపరమానందసుఖస్వరూపంబునను
డియథాప్రకారంబుగాతిరుగుసతతం బీయవస్థాపంచ
కంబులపంచదేహంబులుధరియించి యీపంచకంబులం
గూడునిదియోగియెఱుంగునితరులెఱుంగరా జీవుండాత్మ
వాసనాసమయంబున నవస్థాత్రయంబులందాటి వా
సనాత్రయంబులం ద్రోసివాసనయుద్రోష్యనాత్మైక్యాను
భవంబగుతదాత్మానుభవసారంబున బంచదేహావస్థాభి

మానభంగంబయిహృదయగ్రంథినాశంబున శుద్ధజ్ఞానం
బునప్రపంచంబు లేదనుటలుపపన్నంబుగావునసుషుప్త్య
వస్థయందుజిత్తుసాక్షియనిచెప్పుటలుపచారంబుశుద్ధసం
విత్తునందుబ్రపంచభ్రాంతిరజ్జునందు సర్పభ్రాంతిదోచి
పిదపలేనితెఱంగునభ్రాంతివిడినప్రపంచంబు లేదైనందో
చెనంటివేనిధవళశంఖంబుజూచిపచ్చన నిభ్రమసినసందు
పచ్చనలేదు తియ్యని పాలకుజేదన్న దోష భ్రాంతియా
గానితియ్యనిపాలకుజేదు లేదని నిశ్చయంబు సుజ్ఞానమా
గ్గంబుననున్నదున్నట్టుగా దెలియజగద్భ్రాంతిశ్రీగురు
కటాక్షంబునందీఱు నీవునుసద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్ర
యవ్యతీతంబైనతుర్యంబున బరమానందంబునొం దెందు
మాసుఖంబుబుద్ధిచేత నెఱుంగంబడు బుద్ధికిదెలివిలేదన్న
నానిజంబుబుద్ధిజడంబుగావునబుద్ధిచేతగనుటలుపపన్నం
బుగాదైననుగన్నులుండినంగానిసూర్యునిదర్శింపంగూడ
దునేత్రోపాధిని సూర్యాంశంబైన నేత్రదృష్టి సూర్యుని
గన్నట్లు సంవిత్తుబుద్ధ్యుపాధినింగనునంతఃకరణప్రతిఫలి
తంబైనచిత్తుబుద్ధ్యుపాధినితన్నుదాజూచు నగ్నియంశం
బయినదృకు తత్సహాయంబునం దన్నుగన్నట్లు వృ

త్తిశూన్యంబైన బుధ్యుపాధివశంబున దన్నునాలోకించు
చుద్వివిధంబైనట్టిసుఖంబునం జెందు నా బుద్ధిశక్తియగుచి
త్తువాసనాచతుష్టయమాలిన్యంబు లేకుండుటం జేసిబుధ్యు
పాధినిదన్నుదాం జూచుక తననంతఃకరణోపాధియుపప
న్నంబగు వెండియుబుద్ధిశూన్యమనినచోంబోధతోం గూడెం
గావున శూన్యమనంగాదైనను సుషుప్తియగునా సుషు
ప్తియగుంగాకయంటివేని నాసుషుప్తినిర్వాసనమైయు
న్నియునం దేమియెఱుంగక పిదపనజ్ఞానంబునొందెడు గా
వునసుషుప్తిగాని దేబోధతోంగూడినదుర్యమాబోధ లేకు
న్నజ్ఞానంబగునువిషయాహంకారమాలిన్య వృత్తిశూ
న్యతయబుద్ధిశూన్యతయాబుద్ధిశక్తియైనచిత్తుసంవిత్తునం
జూచుచుసుఖస్వరూపుండగుటబ్రహ్మానందంబునంజొక్కు
చునాబాహ్యంబుమఱచునప్పుడుజ్ఞప్తిమాత్రుండైబుద్ధిచే
గాని తెలియరానివాడైయుండునా సమాధిసమయంబు
నమనోలయచిత్ప్రకాశంబైననెఱుకదక్కఁ దక్కినప్రపం
చంబు లేకుండునాసమాధ్యంతరంబున లయంబైన మన
స్సునకాబహిర్వ్యాపారంబుగలుగుజెట్లనిన రథంబున
దురంగంబులంబూన్చి యభ్యాసమారంబుననడిపించుచు

మధ్యేరథికుండూరకున్నయట్లాక్రమంబుగా నడుచునట్లు
బుద్ధికివృత్తిశూన్యంబైనదాఁ బ్రారబ్ధనాశపర్యంతంబునుగళే
బరంబుసుఖదుఃఖంబులం జెందినట్లుండు నాత్మాలోకనప
రుండైననాఁడితరప్రపంచంబుగనియునుంగననివాఁడైయు
న్నునని మఱియుమానీంద్రుండిట్లనియె॥సీ॥బ్రహ్మంబు నేనని
పలుమారుననవచ్చు బ్రహ్మబోధ మెఱుంగుభావమరుదు।
వేదాంతశాస్త్రముల్విభజింపగావచ్చు నాత్మార్థముల దె
ల్పుటయియునరుదు। సర్వంబులునురోసి సన్న్యాసిననవచ్చు
శూన్యమార్గంబులో జూచుటరుదు। అవిబద్ధ మోక్షంబులని
చెప్పగావచ్చు దానుగానిలకడదనరుటరుదు। తనువునర్థం
బుగురునివియునగవచ్చు। దాగి మొనసినలోభంబుదీఱుట
రుదు। మనసుసామర్థ్యమెఱిగెడిమర్మమరుదు। అంత జ్ఞాన
య్యోగాకుండుటయియునరుదు॥గీ॥కుసుమ వేదాంతసిద్ధాం
తసూటిపరులు। ఆత్మనెఱుఁగకయర్థముల్వ్యర్థముగను। జె
ప్పుచుందురులోకుల జెరుచుకొఱకు। నిజముని ష్ఠూరమైకల్ల
నిజములావె॥ మ॥ అరయఁ బ్రీతిపరాశరాత్మజుడు బ్ర
హ్మానందవర్షంబుగా। గురియించెన్నిఁకడీశ్రుతామృతలస
త్కోలాహలోల్లాసినై । గురుకారుణ్యమహాప్రభావ

మునఁగోర్కులీడేఱియుంగోర బ్రహ్మర్షీంద్రుఁడలరాజుతో
ననియెవాజ్ఞాధుర్యచాతుర్యుఁడై॥మ॥మనుజేంద్రాగ్రణియు
ల్లశారదుడు రామస్వామినింగూర్చిచా। లనమస్కారము
లొప్పఁజేయుచునుతుల్గావించెదత్స్వరూ। పునిదేజోమ
యుసూర్యమండలగతుఁబూర్ణాత్మునాదిత్యవ। ర్ణునిలో
కేశుబురాతనున్మలినహీనున్బుద్ధినూహించుచున్॥గీ॥రఘు
కులాధీశులోకాభిరామువిష్ణు। నజునపారచిదానందుహ
రిముకుందు। బరమపురుడౌచునేకమైపరగువాని। సంవిదా
త్మునిశ్రీరామచంద్రుదలతు॥గీ॥ మునులకెల్లఁజాలధనమైన
వానిని। బాపములనుజెఱుచుపరమపురునినన్నితాన్వయగు
చునన్నింటికదికమా। వానిదలచిమ్రొక్కువాడననుచు॥గీ॥
స్థారెనారదుండుసంభ్రమముల్గుడుచుచుమఱియుమఱియు
రామమహిమదలచె। మమతగలుగువారిమర్యాదగాబో
లు। మఱిగితిరిగియాడుమాటబాడు॥మ॥హరిరుద్రాదిసురు
ల్నవగ్రహములష్టాంగాదియోగప్రతు। ల్థరవర్ణాశ్రమయ
జ్ఞదానజపసంధ్యావందనాదిక్రియా। చరణుల్సప్తసము
ద్రములత్రివిధదీక్షాబ్రహ్మవిద్యాధురం। ధరులన్వేదపురా
ణశాస్త్రములుసీతారామునీవేకదా॥గీ॥ అనుచునిట్లుమా

త్మునఖిలాంతరాత్ముని। శాంతునీరజాక్షుసత్యధనుని । బ్ర
హ్మస్వరూపుఁడైనరామచంద్రస్వామి। సన్నుతించుచున్న
సమయమునను॥ సీ॥ శ్రీరాముఁడప్పుడు నారదమున్దరనిలిచి
మౌనీంద్ర నేసేవ సేయు। సన్నుతు మెచ్చి ప్రసన్నుండనైతిని
ప్రార్థనముల్వేఁడుముతనరననిన। నారదుండిట్లనె నానుతికి
ష్టమ్ము నీమూర్తి గన్నదే నేఁడు నేను। ధరఁగృతార్థుఁడ బుణ్యాఢ
న్యుండఘనుఁడ నాజన్మమిప్పుడు చాలసఫలమయ్యె । దపమీ
డేరెబండెనుదపములెల్ల । ననఁగమీపాదదర్శనమబ్బినపు
డేజితరంబాయెనద్వైతనిజము నేఁడు। స్వచ్ఛమైనట్టినీనా
మజపము చేత॥ శా॥ ఈరీతిఁ గొనియాఁడు నారదునిదాని
క్షించిసత్ప్రీతునిం। క। నావల్ల యువరంబు వేఁడుమను నాకా
కుత్థ్సతో మౌనిని। నైరేనిమ్మనికోరనిచ్చెదయతో శ్రీరామ
చంద్రుండయో। ధ్యారాజ్యంబునజానకీసహితుఁడై సర్వం
బు పాలించుచున్॥ సీ॥ ఇది రాఘవస్తవంబిదియుత్తమోత్త
మంబిదిసర్వసౌభాగ్యమిదియు ముక్తి। యిదినారదప్రోక్తము
దివేదసారంబునిదిరహస్యశ్రేష్ఠమిదిశుభాంబు। నిదితపస్సా
రంబునిదిపుణ్యపాకంబునిదిత్రికాలంబునజపవుహారు। పు
త్రమిత్రకళత్రపౌత్రాభివృద్ధియు నిచ్చకల్యాణంబు పచ్చ

తోరణములుపాడియుబన్నసంభ్రమములింట।గలిగియుం
దురుసంపూర్ణకాములగుచు । బుద్ధివాక్కాయకర్మము
లూర్వకర్మ।మైననంటదుపరియించునట్టివారి॥ క॥ గీతా
నామసహస్రము।సీతారామ స్తవంబు।శ్రీగురుకరుణ।స్ఫూ
ర్తిబఠించును నెవ్వం। డాతనినారాయణసముడం।డ్రుమహా
త్ముల్॥వ॥అనియిట్లువ్యాసుండుఫల్గునునకెఱింగించెననినవి
నిసంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాదిమును లటమీదివృత్తాం
తంబేమి చెప్పెనెఱింగింపుడనిన॥క॥వేదాంతతత్త్వనిశ్చ
యు । వాదాస్పదధర్మచరితునుదేవసుతా।వైదర్భీస
త్యాత్మామోదక్రీడావినోదమురళీనాథా।మాలిని॥సము
ఖఘనవిలాసీనుప్రసన్నాత్మవాసీ। భ్రమతిమిరదినేశాభ
క్తలోకప్రకాశా।అమితగుణచరిత్రాయార్యసుస్తోత్రపా
త్రా।విమలప్రణవసీమా।వృష్ణివంశాబ్ధిసోమా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్ర వరప్రసాదలబ్ధ కవితావి
లాసశాండిల్యగోత్ర పవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత
గుణధైర్యమల్లనార్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబ
నుమహాప్రబంధమునందు హరిధ్యానపురస్సరంబైన శ్రీ
రామకృష్ణస్తోత్రంబును ధనంజయుండు సుజ్ఞానకర్మభక్తి

ప్రశంసజేసిన వ్యాసభట్టారకుండు సవిస్తరంబుగా దత్త
ద్ధర్మంబులం దెలుపుటయున్నది ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము-ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్దివ్యభవకారణ। ధీమన్నుత దేవ దేవదివ్యమునీం
ద్ర। క్షేమంకర వేదార్థ। ప్రేమాస్పదజనవిహారి శ్రీకృష్ణహ
రి॥ వ॥ దేవా సూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లని
యెనట్లు శ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుంగ
నుంగొని సర్వప్రపంచంబు మనోవికారంబు గావున మన
స్త్యాగంబు సేయవలయు దన్మనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ
కారణంబని యిట్లనియె॥ గీ॥ తల్లిదండ్రి లేని తనయుని పోలిక
సతికి పతియు లేని చందమునను। గురువు లేని విద్య కూడదెం
దులకైన నజునికైన నిజము నరసి చూడ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రిగలరు
తగ జన్మజన్మాన। నరయ బంధుమిత్రులట్లకలరు। తన్నుదె
ల్పు గురుడు తగదొరకడు భువిదొరుకు నెల్లముక్తిదొరుకు

టధిప॥గీ॥తల్లిదండ్రిఋణము దైవర్షి ఋణమును ।దన్ను నె
ఱుఁగదీయుతత్వమందు । బరమగురునిసేవపాటింపకుండె
నా।ఋణముదీరదండ్రురూఢిమునులు॥గీ॥ సూచకనిషిద్ధ
బోధకనాచకులను। గడగికామ్యకర్మసమయాచారుణులు
ను।ననగనైనమంద్రుదేశికులందులోన।సద్గురుండగుకార
ణాచార్యవరుడు॥గీ॥అట్టికారణగురురాయడైనవాడు ।
రామభగవానులేకానిసీమలోన। నితరజనులుతన్మెఱుగం
గనెంతవారు।నరుడుగురుడనిపలుకుటన్యాయమధిప॥సీ॥
సద్గురుధ్యానాత్మసంపన్నుడగు వానినరకాలివ్రాతయెవ
నికిలేదుసతతంబుకారణాచార్యుజేరినవానికినగోరబో
లనెవ్వనికిగాదు।శ్రీగురుశుశ్రూషసేయనేర్చినవానిచరణ
రేణువుసమంబెవరుగారు దేశికప్రీతిగాదిరుగనేర్చినవాని
సరిసహస్రాంశమెవ్వరునుగారు।దానమానచాంద్రాయ
ణధ్యానవిహీన।మంత్రతంత్రాధ్యయనజపమర్మకర్మ। తీ
ర్థయాత్రాదికస్నానదివ్యధర్మముః । లైననాచార్యుజేరిన
వారిసమమే॥క॥గురుశుశ్రూషలుసేయని। నరకడుసంసా
రమనెడినట్టేటమునిఁగి।గిరుణస్థపుబొంకైయిహ। పరము
లులేకుండునెందుపశుకముఁడై॥క॥ గురుబోధనెఱిగస

ట్లా। పరిపరివిధమైన శాస్త్రపారవ్యసనం। జెఱిగించు నేపు
రుషార్థము। పరిపక్వము గానివారి భ్రాంతులు గాగ॥ క॥
పరసత్తములను కారణ। గురుచేతను దాను దెలియగూడిన
యట్లా। నరక ప్రసిద్ధ వాసనకిరవౌ పారవ్యసనము లెరుకకు
నగునే॥ వ॥ అనినవ్యాస భట్టారకునకు షణ్ముఖుండిట్లనియె॥
క॥ అయ్యాగురువుల చరితం బెయ్యది నేటీమవార లెవ్వరు చే
పుమా। నయ్యోపాతర తెలియదు। అయ్యా శమ షణ్ముఖ మె
ట్లులా వారంబుల్॥ క॥ కారణగురు మహిమంబులు। వారికి
శుశ్రూష సేయువర్తనలన్ని। న్దేమగడ సేయవయ్యా। సూ
రిజనస్తుత్య చరితసుస్థిర భరితా॥ సీ॥ అవిగాక బహువిధం బై
నసంసారముల వ్వారలనడవళ్లు పౌరుషములు। మాయాశరీ
రమర్మంబులు పురుషుండు రమణులపడు విరక్తి త్రోవ। మో
క్షాధికారము ముక్షుణ్ణు కారణాచార్యు జేరెడు జాడ సాంఖ్య
ముగను। దెలుపు ముమఱి యేమి తెలుపంగ పలయునో నన్ని
యు నెఱిగింపుడనుచ్ఛ పాలు। తోడ వ్యాసుణ్ణు సెప్పంగ వొ
డగన్నిట్లు। రాజయోగంబు తెల్పు కారణగురుండు। వానిమ
హిమలు సంసారవర్తనములు। ముందు గా దెల్పు మంతకు
మున్నె తెలియు॥ క॥ మాయా సంసారంబులు। రోయుక గురు

మహిమ దెలియరూఢులుగలవా। కాయమనిత్యంబని గురు
రాయని చేబడక తమకు బ్రతుకులుగలవే॥

—*జీవవిచారఘట్టము.*—

సీ॥ జీవునిసంసారచిన్నెలావూలాగ్రముగ జెప్పెదను
విను మొదల మొదల స్వప్రకాశమునను చనుసహస్రావమా
వరణవిక్షేపమైస్వస్వరూపు। మఱపించుపురుషుని భ్రమగ
ఱపించినసిందుచే నెద్దియు నెఱుకలేక। వెనుకముందెఱుగక
వెఱ్ఱిపట్టినవాని విధమున నానచే వెతలబడుచు। వెతలుపొ
సుకొంచు గొదవని మోహాతిశయము చేత పట్టి జాలిగోడు
గుడుచుచుండుగాక ఘుడిసియి స్తటనైనతోడను మాలిపో
డుదుఃఖజీవి॥ క॥ ఆవరణమనగ మఱపే। కావున దాసన్నవ
న్నుగానకయుండ। న్నేవిధమునచానన తా। నైవేఱేభ్రాం
తిపెట్టునాత్మునివత్సా॥ క॥ విక్షేపశక్తియనగా। మోక్షవ్య
తిరిక్తమైన మోహవికారాల్లక్షలపర్యస్తంబులరక్షణము
నదోచు గాపురంబులకిరవై॥ అదియునుంగాక॥ క॥ జీవుండి
ట్లుతనక్రియభావనచేగలిగెవానిప్రకృతుల్వినుమా। కైవ
ల్యంబునదబ్బర। గా వేరొకకల్పితుండగలిగెన్నపాలా॥ క॥
అనినవిని రాజేంద్రుండును। నవఘుని బాకారమునన సాకా

రంబే।యనుశునగలిగెనుజీవుడు। తనువులుమూడెట్లుదా
ల్చెతద్విధమెల్లఁ॥గీ॥ తెలియజెప్పుమన్న దేశాధిపతితోడ।
ముసికులాబ్ధిచన్ద్రుడనియెనిట్లు।రాజవర్యవినుముబ్రహ్మస్వ
రూపంబు।మొదలుగానుబోధపదిలపరతు॥ అదియెట్లనిన
సీ॥ అమలమైస్వచ్ఛమైయాద్యంత శూన్యమైశుభ్రమైఘన
సంవిదభ్రమగుచు।నిత్యమైసత్యమైనిర్మలాకారమైయంద
మైయానందకందమగుచు।పూర్ణమైదివ్యమై బోధస్వరూ
పమైబుద్ధంబునైస్వతస్సిద్ధమగుచు।నమితమైనిర్వేద్యమై ని
రంజనమైపరంజ్యోతియైమహావర్ణ్యమగుచు। నద్వయబ్ర
హ్మచైతన్యమైవెలుంగునట్టిబైటనునేమిగన్పట్టుచెట్టు।లై
నయిబ్బంది తెల్విక్కైలేనిదెకలిగెననవలనెరజ్జుసర్పగతివన
ఘు॥ క॥ లేకేగల్గినపురుషుడు।యాకల్పితుడనగయాతడౌద
బ్బరనా।లోకించితామహత్త। త్త్వాకారంబైనయీశుడ
య్యెంచీనఁ॥క॥అయ్యాయుత్తమమధ్యమ।నియ్యోహంబ
నెడినహమునిగుడెన్నినుమా।వెయ్యేలికనియ్యోహం।బై
యొప్పెడిభౌతికాఖ్యహంకృతివలనఁ॥గీ॥అవిశక్తియుక్తు
డైతమోగుణీయునై।జ్ఞానవికృతితోడగానబడుచు। కడక
తోడవిశ్వకారణదేహియై।రూఢికల్పితుణ్ణుపుడ్రుడయ్యె॥

క॥ ఖ్యాతిగ భూతోత్పత్తికి యాతఁడె యాత్మ స్వరూపుఁడా భూతా
త్మ॥ యాతని చూపే కాలంబే తరి నిండిన సుకళ్త్మి నెరుఁగుము బయలా॥
గీ॥ గగన విస్తీర్ణమై గాలి గాలి చుట్టి పట్టి కుధియింప గా నగ్ని పుట్టె
దీని వేఁడిమి జలమంద్రు వేత్తలు యుష్మతోఁ నట్టి నీరంబు బలుప
యాయె వచిన నఘూ క॥ ఈ రీతి పంచభూతము లారయి కల్పింపఁబడి
యున నికలయంబిం భావాంబిజి వ్యష్టి శరీరంబని పించుకొనును పృథ్వి

— పంచీకరణలక్షణము. —

నా॥ వ॥ ఇనుమూఁడ చవింశతి తత్త్వనిర్ణయంబెట్లన్న నీ పంచ
భూతంబులను రెండు రెండు గా భాగించియుంగులో నొక్కొ
క్కదాని జాంశంబు లుంచక నొండొంటి నాలుగేసిగా భావించి పం
చీకరణయంబు చేశ్ర్తతంబు యెట్లన్న ఆ కాశార్ధ భాగంబు
జ్ఞాతృత్వ [illegible] వాయ్వగ్ని జలంబు ములఁగూడిన నో
బుద్ధి చిత్తాహంకారంబులయ్యె [illegible] సాధక భాగంబు [illegible]
[illegible] ప్రాణాపానవ్యానోదాన సమా
నంబులయ్యె [illegible] సాధక భాగంబు [illegible]
భూనీరమారుత [illegible] ప్రాణజిహ్వాచక్షుస్త్వక్ శ్రోత్రంబుల
[illegible] భాగంబు [illegible]
ప్రథంజన [illegible] గంధస్పర్శ శబ్దంబులయ్యె [illegible]
[illegible] భాగంబు [illegible]

మీ రాంతరిక్షంబులంగూడి గుహ్యపాణి పాదవాక్కులయ్యె యిట్లుం
చవింశతితత్వాత్మకంబైన స్థూలదేహంబింకకర్మజ్ఞానేంద్రియషట్
కంబును పంచప్రాణము నూబుద్ధులంగూడి సూక్ష్మాంగంబను లింగశరీరం
బయ్యె నీ రెంటికి కారణంబగుటన విద్యాకారణాంగంబయ్యె నీ దేహత్ర
యంబులంగూడి జీవుండు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులను నవస్థాత్రయంబు
లంబడి పొరలుచు మాంసనిర్మితంబైన యస్థులకాయంబున నంద
హంకారమమకారంబు సేయుచు దేహాత్మభావంబుల తన్నుదా నెరు
గక కర్మంబులు చేసి స్వర్గనరకంబులం బొందుచు క్షీణభోగంబుల
సర్వజంతుకోటి నిద్వారంబులం బుట్టుచు జన్మించు చెడలేని దుఃఖంబు
లం బొందుచుండుగాని సద్భోగకరక్తుండై శాంతహృదయుండగు
చు యాత్మోపాసనావిశేషంబుల చిత్తంబు నెల్ల నేరదవెట్టిన్న దినము
ము॥ గీ॥ ఓయు నైరృతిచేతను నడుకుచుండు॥ మాత్రయుణసంయుతం
బు పైమురికితోడ। ... గశరంబులు ప్రేవులు నిండియుండు। యిట్టిదే
హంబులందవస్తే... ॥ సీ॥ బయి నిహీన మహిదుఃఖబహుళమాకా
రంబు యెంగిలిమంగళంగభూమి। తేరన వ్యాలపోషు దేహస్వరూపం
బు రోగాల పుట్టియారోగ్యకాదు। భయముల పుట్టిల్లు పాతకంబుల
బొందియము బాధిగ్గ స్త్రీయాయలతిరొబొడలు। మలమూత్రరక్తమాంస
సమిచెమడో కృమి ... కూలి భామలీకష్టతనువు। తోకపురుగులగుంటు
యాత్మలతి ... పాటులకడిగట్టు యాశరీరం। మందలా
కాంక్ష సౌఖ్యమలతమగోరి। కోరికష్టపడ ప్రాయముకైరి జనులు॥ సీ॥ క

ణములు లోభము లౌంఠ్యములు గరిశలు యీశలు తలతోకయవధి
నారు। సకలావయవములు సంగత్రయోర్బులు గులగోత్రసంగాధన
ములు పొలంబు। ముందు సంస్కృతి దోష్టము మతకర్మము గాడి పంచేం
ద్రియంబులు బల్మిపలువు। పూర్తి యోవిషయముల్ క్రూరముల్మేతలు
ప్రేమాతిశయములు పెన్గొట్టె। ఋణము దుఃఖము శిఖము బాధలు రోత కుడి
తి। కాపురము చెడు మూహం బెకల్ల తెల్వి। బ్రహ్మ ముందునదో దినభ్రాంతి
గొల్లి। ముని జాలను పశువులకిట్లున నఘచరిత॥ క॥ ఈరీతి బహుప్రాయములు
నైరోషద్వేషులైదు రాచారులున్నని। వారును వీరును మీమా। వారని
స్త్రీవాంఛదగిలి విషులైరి నృపా॥ క॥ ఆలుంబిడ్డలకొరకై। జాలింబడిథ
నముగూర్చి చచ్చిన దనకా। వేలాకోలము నొందును। స్త్రీలోలుండైన
వాడు చెడిపో బాడై॥ గీ॥ కాంత దగిలిన వారికి కలదె సుఖము। వారిపో
షించుటకు చాలవనరిపసరి। తిరిగి తెచ్చినయది వాము దిన్న వెనక। యెం
గిలైనను భక్షించుటిట్లు గాక॥ సీ॥ బహువిధరోగంబు భార్యానుభో
గంబు సిగ్గులచేటు నీ స్త్రీల కూటు। మత్యంత పాతకంబు గనా సంగమం
బిహపర దూరంబు లింతి పొందు। దుఃఖస్వరూపంబులో యి జేక్షణ పొం
దులు ద్బంధమరణంబుల విద చెలిమి అతి ఘోరనరకంబు సతులలోల
త్వంబు తలయొత్త రాములు చెలులగోష్ఠి। గాపురించెడి సంసారకష్టపా
టు। రోకమాటి బ్రతుకరణ్యరోదనంబు. లేమి జెప్పుదు లేహ్యముం చెరిగి
దీని। సన్యసించిన వాడిబోవా ఉదధి పా॥ నీ॥ యిల్లు వాకిలి రోసి యిల్లాలి
నెపవాసి చుట్టపక్షులను సారిదిర్గోసీ। బస్తి వాసులు వీడి వాంఛలు

...ాడిస్తాంతులు దిగనాడిపోలి విడి। యాడిక సోకోర్చియవమాన ములు నోర్చిన దవడి పాకార్చితోడు సదీర్చి। కత్తృకత్వములు మీరక ...స్సుల్లడ శత్రేరి భావంబులనదిరి భ్రమల గేరి। నితరసంగంబు లెల్లను నేపా... కుచి చియలెమువాతూరు ...యుంటి యాశవిడిచి తిరిగి చూడక దాబయ ...నడచి। పరమ...య వేరజ్ఞ సాఫల్యమునము। సీ। సంగవిరక్తుండు శృంగారయు...ండు సంగవిరక్తుండు సర్వదాత। సంగవిరక్తుండు బంగారు బిడ్డడు సంగవిరక్తుండు సర్వసముడు। సంగవిరక్తుండు సంతతానగుండు సంగవిరక్తుండు సంభ్రముండు। సంగవిరక్తుండు సంపూర్ణవి...ముండు సంగవిరక్తుండు సమ్మతుండు। సంగవిరక్తుండు చిత్రశాంతిపరుడు। సంగవిరక్తుండు దేవతాసముడు ఘనుడు। సంగవిరక్తుని సరిసాటి జగతి గలరె। సంగవిరక్తుండు పూజ్యుండు సభలలోన॥ తా॥ ఈ వరగర్వముం విడిచి యీశ్వరునందుల శ్రీ...ఘటిగా। భావనని...యూడుచును పాడుచు। శ్రీహరి నామకీర్తన...చేయుచున్న...లంగను నెవ్వడు చేరువాసిదే జీవనమున్వివేకమును సిద్ధము పొందవతంత పావనా। గీ॥ పాండవులు తెనువిమకర బ్రహ్మమైన। రామకృష్ణల నామకీర్తనలమహా... లేమి చెప్ప...ధాత్రిలో నెవ్వనైన। వాంఛను

— నామకీర్తనవిచారఘట్టము. * —

కమారు బల్కు పావనుల జేయు॥ గీ॥ నామకీర్తన సరిసాటి భూమి గలదె తెలియ నేరని గూఖు...యాత్ర। లంమ దేవతా సేవలన్నిం।

చునుండ, బట్టికతిరుగ్రహచారబాధగాక॥క॥ జారుండైన నువ్యర్థా|
చారుండైన సుగృహస్థసంచారుండై| శ్రీరామాయని యొకపరి| పొరా
సినఁజాలు వానిమారేడులకుఁ॥సీ॥ తెల్లవారకతొల్లి చల్లనినీటిలో వా
యుకొనుడ తెల్లవఃఖకువారు| నిరుకావులుగట్టి నీళ్లుదర్భలచేత సవ్యా
పసవ్యముల్ జల్లువారు| బిగుసుకముక్కులు బిగియించి గొబ్బుగుచు
మాగన్ను వేయుచుతూగువారు| సాముజేసిన యట్లు సాగిలబడిపడి
ప్రొద్దుక్కైనిల్వబోవువారు| బిరబిరను చెట్లుచుట్టును దిరుగువారు| నే
య్యిజిడుగులునగ్నిలో వేయువారు| వైశ్వదేవాధి పూజలపరలువారు|
కీర్తనలు సేయువారలకిందివారు॥క॥ ఆత్మారామముచేహరి| కీర్తనప
రుడైన వాడుకృష్ణాయనుచుఁ| మూర్తిభజించి యొక్కుమ| హృ
త్క్షేత్రములో స్వామియొద్దయుంచుకయుండుఁ॥సీ॥ అనిశంబునారా
యణాయని చెలరేగియాట పాటలమురుమాట లేక పిలుచుచు ప్రత్యక్ష
ములుగోరి తలచుచు ధ్యానించి పరవశత్వమునఁ బొంది| తెలిసిమరచి
న యట్లు తెలియకమరు పుత్రోనొందు నెట్లుంట నెరుకపడక| నున్నచో
టనుతనకుండంగనైవక బాలునిలీలనిర్భయుడునగుచు తిరుగుభక్తిని
వెనువెంట దిరుగుచుండు తడవులకుగన్న శ్రీరాముతల్లిబోటి| మునుగద
నుతుబాయుజాలనిముద్దులట్లు| పరమకారుణ్యనిధియైన హరిన్యపాలా॥
క॥ వినవయ్యరాజచంద్రా| మనుజశరీరంబు లెన్నటుంచిదింగా| పు
న పురుషార్థముగనుగొను| ఘనులకునల్లారుముద్దుగా విహరించుఁ॥
ముక్తియును॥క॥ శ్రీరాముక...పులకుపని| దారుణినైన ...

న వారికిఁ। జేరే దేవదయచేతను। నారదయుండొక కథ గలదది వినుపిం
చుఁ॥ క॥ నారదముని శిష్యుండా। శ్రీరాముడు విప్రముఖ్యుడాతండో
కనా। డారాధ కృష్ణమూర్తుల। జేరెన్నెర్పోప్పవారు జేరిరి వానిఁ॥
క॥ ఈ రీతి బలుక్రమా వానికి। నా రాజేంద్రుండు ననియెన యర్హ్యవాడే। తీరు
న జేరను జేరిన। వారే రీతులను జేరవచ్చిరి వానిఁ॥ వ॥ అనిన కృష్ణద్వై
పాయనుండిట్లనియె॥ గీ॥ శరణు శ్రీజానకీనాథ శరణు శరణు। శరణు
శ్రీరుక్మిణీనాథ శరణు శరణు। శరణు శ్రీరామ రఘురామ శరణు శర
ణు। శరణు శ్రీకృష్ణ హరి హరి శరణు శరణు॥ వ॥ అనుచు భూసురుండు
శ్రీమన్నారాయణమూర్తిని నుతించి యిట్లనియె సచ్చిదానందనిల
యా నీవు రామావతారంబున బాలుండవై యుండు నెడ విశ్వామిత్రుం
డు తన యాగ సంరక్షణంబు కొరకు మీ పట్టణంబు ప్రవేశించిన యతనిం జూ
చి యా దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబు కొరకు స్వర్గంబు గాంక్షింపవల
నె దానిదీనివల్లన య్యెడు సుఖంబు లేదెట్లన్న నాస్త్యవస్తు కామాయస
ర్వం ప్రియం భవతియని వేదవచనంబు పలుకుగావున కామంబులు నిర
ర్థకంబులై యుండునని మిమ్ముం జూచి విశ్వామిత్రుండు ఓ రామా
యీ దేహికి దేహంబు సుఖదుఃఖమూలంబగుట నిశ్చయంబందులకు నై
ష్క్రియితిహాసంబు గలదు తొల్లి శుకుండు తండ్రి చేత ననుజ్ఞాతుండయి
మిథిలానగరంబు ప్రవేశించిన యతనిం జూచి జనకుండిట్లనియె నీవు సంశ
యింపవలదు నీకు దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబు గలిగినట్లు యుండగా
నీకు దేహంబు లేదు నిన్ను నీవెఱుంగుము నిన తండట్లు చేసెఁ గావున ౯

ఘువీరా నిన్ను నీవెరుంగకున్న మీరు నేనే బ్రహ్మనని మెరింగి కెరటుము
న్నని నెన్నెదంగ వేసి పుగురుశిష్యన్యాయంబు నడిపించుటకై తేకుబడియును
న యాగాయంత విచిత్రంబదియునుంగాక మారీచసుబాహు వధయును
శంకరుధనుర్భంగంబును సీతావివాహంబును పరశురామ పరాక్రమ
భంజనంబును అయోధ్యా ప్రవేశంబును కైకా కారణంబున దండ
కారణ్యప్రవేశంబును ... గంబును పంచవటీ సరోవరంబున హను
మద్దర్శనంబును సుగ్రీవ సంభాషణంబును వాలిహరణంబును సుగ్రీవ రా
జ్యాభిషేకంబును జానకీ కోరకన్న ... సముద్రబంధనంబు
ను విరూపాక్ష ...
... కుంభనికుంభ ... రావణ
కుంభకర్ణ ముఖ్య రాక్షస సంహారంబును విభీషణులంకారాజ్యాధి
ష్యంబును జనకపుత్రి గూడి సకల వానరులతో భరద్వాజాశ్రమప్ర
వేశంబును గుహభరతశత్రుఘ్న దర్శనంబును తత్సర్వజన సంతోష మో
త్సాహంబును గురుమాతృజనప్రియంబును సకలజన సంతోష మోత్సా
హంబుతో అయోధ్యాపట్టాభిషిక్తుడై ప్రభక్త వాత్సల్యంబుతో సుఖం
బుండితనిదివించి కురియుక్త ... వతారంబున నేక పరాక్రమంబులు
చేసిన దారువేలనూర్లుయైన మంత్ర ... స్త్రీలతో డంగా క్రీడలం జెలంగు
దేవుండవు నీవు కావె యిట్టి నీకు యినేకనమస్కారములు చేసెద చేకొ
నవే శ్రీరఘువీరా సచ్చిదానంద నిత్యపరిపూర్ణ ప్రభావ స్వరూప॥౯॥
అను ముని ప్రముఖ్యదారామకృష్ణుల | పాడియాడుచుండి భక్తితోడ

మరియుఁ శరణటించు పరిపరివిధముల పాండవాబ్ధిచంద్ర ప్రకటితెనిట్లు

—*శ్రీరామస్తోత్రఘట్టము.—*—

మే॥ శరణన్నంగరుణింతునన్న బిరుదుజ్జాలంబులోఁ జాలెసా। శరణో
న్నాయన రావదేమి వినవో సంసారతాపత్రయం। బెరుగన్నియదో
నిండు లేవా చెప్పుమా యీనిదఁయా బుద్ధినే। మరిశ్రీమున్న విభీషణా
దులకు రామా యోతెఁరఁగా వమ్మటే ॥౧॥ పరగేరావదే శ్రీవగానవో
సురల్స్పర్ధిఁ జంచిరో సాంనగా। నరుచిఁ సాక్షి శోయాంజనేయు
నిపడెఁ నస్మింశత జానకీ। శరణార్జంబులు నొచ్చినోయి శరదేశపు
శిసంరక్షునే। మరిత్రోమండు కుయింత నేప్పుదగ రామా యోతెఁరఁగా
మటే॥౨॥ శరణన్నాకలయాప పల్పరిహరించఁ రాముడుండంగనే॥
వెరపేలంచు నుపిన్న పెద్దలు బుసుల్వేదాంత శాస్త్రంబులు। స్మరయు
న్నమ్మి విభీషణాదిఘనుల నొప్పించుటల్సాక్షిగా। మరినిన్నమ్మితి కా
వుమీదయను రామా యోతెఁరఁగా మటే॥౩॥ కరులఁ శిష్యులతెల్లిదండ్రి
సురుభ్రాతృంబులనప్త ఖ్యాలఁ। శరణన్నారికిన్ని నే సహాగనాసాప్ప
భావికల్పంచన। ల్నెరుపొంగా పున నాస్వధురఁ మిదిగో నే మానసిధ్య
మే। మరకాపన్న శరణ్యనీశరణు రామా యోతెఁరఁగా మటే॥౪॥ ధర
లో దొల్లిటివారు నేను సహాగా దైన్యంబు సన్వేదము। ల్వెరపేలంచనుని
య్యావే యభయము ల్నేఁ డేమి పింతాయనా। శరణర్థిఁ దిగనాథ రాదెవ
గవాసర్వేశనీపిచ్చరమే మరినన్న్పుడువారలెవ్వరిక రామా యోతెఁర

రోమణే॥౩॥ శరణాగతమే విభీషణున కాచంద్రార్కముగా వానసఁగెదే
వరలంకాపురి దారబోస్తిరముగ నాఁటికి రామాయణా| ఘనాస్యం
బులుదేవేంద్రుని జయించుకై త్రేనన్నురక్షింపుమీ| దురుమాటాడిన నింక
యానసును రామాయో రఘుశిరోమణే ॥౪॥ అలవాడు కానిబిల్వ నాక
భయమాయో కాశవాసివైనని| బలు కావ్యము సత్యమాజనా నను
కాభాగ్యంబు నా దెబ్బదో| తెలివిచే నేరక విన్నవించితిని చేతికైన సుత
శ్రీపుణి నిర్మలనీవేగతి కావవే దయను రామాయో రఘుశిరోమణే ॥౫॥ శ
రణాపన్న శరణ్య రాఘవ వేహేచ్చానా నుపస్తాపకుఁ| ద్వివనిఁ బిన్నవి
నీకుకట్టడగదని వేగత్తేసుమా| శరణంబన్న విభీషణాదుల దున
స్తాపంబు వారించవే| దురంతకశేషవ్యర్థసేవ యోశయమ రామా యోగ॥

—* శ్రీకృష్ణస్తోత్రములు *—

ము॥ శరణంబిచ్చువారుకు దేవయిదినోసంసారతాపాగ్ని యానంబరు నైన
చ్చెనుబులింక నాకెవరు దిక్కు నన్నరుసీవిచ్చెదే| దురితసమూహములు
నుంటన గుసాయుజ్యంబౌనట్లున్న నెంచి వాసుదేవ శ్రీదితోనేను దబ్బరవి
కృష్ణాయా పహోద్దారక కా॥౧॥ కాళిందీనదిచెంతనీపుడు రక్తిగానంబు
నేయంగనా| వేళనాఁటిక మిమ్మాకుండి నగతో వెంటాడనేను టి
వోతాళంబాలక నాదుకుయ్యఁడగనంత కనాగిటుంజ్ఞప్తిచేసి నా మేల్కీతె
ప్పనవారిగా బిలకుకృష్ణాయాప॥౨॥ మొవడో రక్షకుడంచు కుయ్యడ
గవచ్చెనంచు నా కాశవా| శివలెన్నకట్టునుడివస్తివిదిగానీనూ

జనీవేమి నే। తుపునాక స్వామి నాటి కూరక నైయుండుఁ జేతగాదేని
పూనవలెఁ తప్ప నైయుంక నేఁడహహా కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౩॥
ధరలో తొల్లిటివారు బిల్చినవుడే దాసుండవై వారికిఁ । బరగెఁ
జెప్పఁదు బంటువై తిరిగితప్పా నేఁడు నాపక్షకొ స్సైరగన్నప్పుడే మేమివ
చ్చెనొయి వినీకు సంబు నాకేమియా। చరణ త్రవ్వను యుంక నీదునను
కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౪॥ అలుకన్నా నిపతివ్రత ద్రౌపదియంబ
త్యంతమనుఁ ధర్త్రకుఁ। వలదాగులు గులు రక్షరతిలోన త్రిం
పనాకతితో వు। ద్రుల నేడ్పించిన గానికొందరికిఁ యు క్రూరు నాకతితో
నే। చలమేలయ్య ప్రియంబె నీకు మరి కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౫॥
కరి ప్రహ్లాద విభీషణాదుఁ విసతఁ కొంతేయుఁ ద్రౌపదిఁ । మరి
యున్నార్తుల నీవు బ్రోచుటలు ప్రామాణ్యంబులౌ నేని నా। మొరయా
లించువు లేకయుండిన నిదేమింటికి గల్గెనా। స్త్రిబుముల్బరనీవ
బద్ధమిక కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౬॥ ఇలయింతవ్వదెయిల్లు దూరి
సతులఁ వేశ్యంబు గానవ్వా। రలవెన్నల్దిని శారచోరతతిఘాతకఁ
స్వామివై నేడు నా। చెలులేపిల్వగ నేమిరావలనివ స్తేనేరికిఁ జుల్కా
నా। చలమేలయ్య దుర్మార్గముల నీదు దయ కృష్ణాయాపదోద్ధారకా।
౭॥ ప్రతినల్ జేసిన గాని రాదికనహాపర్యాచ కాళ్ళించి దేవత కామా
తురవృత్తి నేనిపరదేశిన్నని నే నేని నేగతి లేకుండిన వాఁడ నేనియెవని
గ్రైకొని వా. జ్ఞాని సంజ్ఞాత బాహ్యకృతి నేని బ్రోవు మరి కృష్ణాయాపదో
ద్ధారకా॥౮॥గీ। అనుచు నిట్లు విప్రుదారా దుకృష్ణుల। జీవజీవకారు

స్త్రీలతో గూడ । గూడి చేరవచ్చి కోరిన యర్థంబు । లిచ్చుచుండుదు రెంత యేమి
వలయు ॥ గీ ॥ అనిన వారిని చిత్తమం దిట్టి పూజల । దనిపి విప్రుడ
విహంధ ధన్యులారా । యితర మెల్లమీ నిలింగుండవలె నన్న । సత్కరించి
యుండ్రిసార్వభౌము ॥ క ॥ ఈ రీతి రామకృష్ణులు । నారయగా విప్రవ
రుండు మహాశ్చర్యపడియా । చారిత్ర మెవరు చదివిన । వారికి యిం సుఖము
కలదు పను భూపశా ॥ సీ ॥ అనిన మునికి రాజు అశ్చర్యవానిచేట్టు । బలికెన
న్న మునిరాయ ఉత్పల్లియా స్త్రీ । తోడ విప్రుడభయమిమ్మని శ్రీరాము । చం
ద్రు వేడుచున్న సమయమునను ॥ క ॥ గగనవీథి నుండి జగ మెల్ల మ్రోయం
గ । భయపడకు కుటుంబము బాకు వాక్య । మొకటి వినగబడియె సకల లో
కులు దీర । వానిమహిమ తెంచ వశమె భూప ॥ క ॥ ఈరీతి గన్న వారికి ।
శ్రీ రాముండు కృష్ణమూర్తికి స్త్రీ సహితముగా । కోరిన కోర్కెలిచ్చును
జీవనయాత్ర వేళ వరిగ చెరవలసె ॥ క ॥ ఇటువంటి భక్తి చేతను । కు
టిలంబగు చిత్తవృత్తి గోరక మున్నే । పుటుకున జందెము దెంచిన ।
నట్టనల వేమకిక్ గలదె నరనుత చరితా ॥ సీ ॥ ఇంటితో నైన నిల్గాలి
తో నైన నగరి కప్పుల కైన తెగువజేసి । కావికోకలు గట్టి కప్పులు బిగి
యించి బోడితలతో మెడబోచ దీసి । కుంచె కోలయు బట్టి నిండుబ్బాడిదె
బూని పూసలు మెడగొన్న వేసి చేత । జపమాలగరియించి జనులు గన్న
ను చోట హరిహరియనుచు కొంచువాడు కొంచు । వేషమందరంగ భిక్షకు
వెంటవెడలి । తిరిగి యెదురిక గలబోటు తినగ ముద్రిగి । విషయ సం
గత్రయంబులో దిగువాని । కేడ సన్యాస మరి వాని కేడ గతులు ॥ సీ ॥

కామాంధుడై కన్నుగానకంటయినట్టి పణతులముట్టంబుపడ్డవాని
క్షీణపుణ్యంబున స్త్రీగోసజాద్వి గర్భము నేత్రోవంటుబడ్డ
వాని । దొలగ ద్రోయగరాని దుర్జనాగమిసంత వైశ్యనంగడి
యంటుబడ్డవాని । దబ్బరతాటోట్ల దరిగినాయుధుచేత వడిపో
వ ప్రేతంబుబడ్డవాని । దొలిజదువుల ప్రాయశ్చిత్తములను చేసి । దంట
బాయక సద్గురువెంట ద్రిప్పి । యంటుబాపగ యలనడిమింటిలోన ।
గంటుకో రాదువానికి యంటుపోగు ॥ గీ॥ యిన్ని చెప్ప నేల తన్నుదా నెరి
గిన । ఘనుని జేరకున్న కర్మమిట్లు । బోవు వ్యర్థముగను బాడిదేలో హూ
ము । మైనరేంద్ర చంద్రియసములకును ॥ చ॥ నదుకలనా క్రమంబులధ
నంబుల జాతుల వర్ణసీతుల౯ । యపశువుల దానధర్మముల నాథుల నంబు
లపేష భాషల । స్వజనల దిగంబరత్వముల చాటుటు సద్గురు రాజచంద్రు
చే । బడకనవిద్యయు౯ జడిని హారుసుము క్రీవ కృటి చేరు నె॥ వ॥ అది
యునుంగాక ॥ సీ॥ గుడ్డికుంటముల కొండగువాల కారడపుల కూరల నార
లనిరాహారములను । వండగ పర్వాల పాడినిపంటను వేర్పు నేరంబుల
నోర్పు జనుల । నిష్పంనీళ్లను చప్పిడుపిళ్లను తీరాళ్ల తిరుణాళ్ల తిప్పట
లను । వదుకుల పెండ్లి ౘల్లప నెన్నల వాసుల వ్రాతల చదువుల పాదముల
ను । విందుల వినుకూళ్ళ వితరణగుణముల పొందు పారతలనుపోవా ము
లను మోక్షము బ్బవయ్యము క్రీకాంతాయుణీ నాను జేరకున్న నరుల కథ
వ॥ సీ॥ అనఘయాదుతించినట్టిదృశ్యములకు । తల్లివంటిది తత్త్వదర్శ
మున । చిత్రపితిపలితంబు జీవుడైక నుపట్టి । కానని తేవట్టిమాన సుం

ద్వి॥గీ॥ రోతకూటిచున సురోసాన కేపెనగు। శ్రోవగానిముక్త తోప
వట్టి। పోవనీదుదీనిపోడిమియీమాయ। రంపెలాడిజూము రాము చం
ద్రా॥గీ॥ విషయలోలుపిగుచు విశ్వాసవినుతుడై। గురులనింత విను
మకుటిలుగుచు। చింతమునెరిగినట్టి శిష్యున కాత్మోపదేశమియ్యగా
ను తెలియనాథ ॥సీ॥ ఆలస్యనాస్తికాహంకారపంచక ద్వేష విద్యా
ఘోరదూషకులకు। పాషండసంస్కారపతిత కార్యకృతఘ్న కలహప్రి
యవిషయగర్వితులకు। స్తంభన మోహనోచ్చాటన మారణవశ్య
మాహాకవిద్యసాధులకును। నటులోభమోహాతిశయ కామ్యకరులకు
గోదకోర్వనియట్టి సామరులకు। వినయభయభక్తివిశ్వాసఘనత నే
క। గురులకు శుశ్రూష సేయని క్రూరులకును। స్వస్వరూపోపదేశంబుసా
ర్వభౌము। యిన్నివిధములకైన నియ్యంగరాదు॥వ॥ అనవసిద్ధసాధుజం
ప నైపుణ్యశతకయుండదధికారలక్షణం। బున గురుసేవలక్షణబుద్ధిగజై
స్యముటన్న కాయగా। మునివరాడిట్టిసకల సుముముక్షులమార్గము
మూరవరయ్యె। నిత్యముత సుఖస్వరూపమును నెనులవిందుగవాక్యము
తక్కృతికై॥ వ॥ ఇట్లని మురాజేంద్రా సాధన[illegible]తుష్టయసంపత్తిగల
యతండధికారి కానిలక్షణంబులు నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబునుయి
హాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబును శమాదిషట్కసంపత్తియు ము
ముక్షుత్వంబులనంబడు తద్వివరంబాత్మనిత్యంబు జగంబులనిత్యం
బులని యెరుంగుట నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబను సాధనంబు అందుల
ప్రత్యక్షంబగు సాధనతాభోగంబులు అనిత్యంబులు స్వర్గాదిలోక సు

ఖంబునట్లయనియిహపరసౌఖ్యంబులఁగోరకుండుట యిహాముత్రార్థ
భోగవిరక్తియను రెండవ సాధనంబంతఃకరణనిగ్రహంబు శమంబు బా
హ్యపంచేంద్రియంబుల నిగ్రహంబు దమనంబనంబడు కామాద్యరిష
డ్వర్గంబులణఁచుట శాంతియనుపించుకొనును శ్రుత్యాచారవిశ్వా
సంబుగలుగుట శ్రద్ధయనిపించుకొనును ఇట్లు శమాదిషట్క సాధ
న సంపత్తియను మూడవ సాధనంబు శీఘ్రంబె మోక్షంబెరుంగగో
రుట ముముక్షుత్వంబను నాలవ సాధనంబిట్లు సాధన చతుష్టయ సం
పత్తిగలయతండధికారి యనిపించుకొనునని మరియు నిట్లనియె ॥సీ॥
ఎవ్వడనే జగంబెట్టిది సంసారమెవ్వనికి కట్టుటయెందుగలిగి | చెం
దుసన్నాడనో నాగమేయో పువాడనో యేచందమేమంద మెదిత్రోవ|
యొకనాటికిని నేనుయున్నదున్నట్టుగా తన్నవారలలోన కలసిమెల
సి| పలమెత్తగలుగు నాదైవకటాక్షంబు లేకనినున్నదో మెవఁడు గలఁ
డో| యనుచు దేహాదితంత్రములన్ని విడిచి | వేదవేదాంత వేత్తలవిధ
వమెరిగి| నేమగడయ్యను గురుడంచు నెంచువాఁడు స్వస్వరూపోప
దేశార్హజనుఁడుభూప॥ అనియిట్లు వేదవ్యాసుండు ధర్మజుని కెఱిం
గించెనని విని సంతుష్టాంతరంగుడై శౌనకాదిమునులటు మీదటివృ
త్తాంతంబేమని చెప్పె నెఱింగింపుడనిన ॥క॥ సురసేవ్యధర్మచరితా |
సరసీరుహపత్ర నేత్ర సన్నుతగాత్రా| నరకాసురశంసాంతక | వ
రముని హృద్ధ్యానధరిత వసుదేవసుతా॥మాలిని॥నిరుపమనిరవద్యా
నిత్యసత్యాత్తవిద్యా| సరసనుతవిధాతానర్ఘసంగాతభూతా| సు

ర్మునిగణరమ్యా సుందరాకారగమ్యా । గురువిబుధకళాపా గోపి
కానందరూపా ||గద్య|| ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావి
లాసశాండిల్యగోత్రపవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుతగుణధైర్య
మల్లనామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహాప్రబంధం
బునందు వ్యాసుండు సర్వప్రపంచకారణంబు మనంబగుటం జేసి త
న్మనస్త్యాగంబు కారణాచార్యానుగ్రహంబునం జేయవలయునని
ధర్మజునకుం జెప్పుటయు ధర్మజుండు గురువేయా సంసారవిరక్తి
వందెల్ల మునియగుటయు వ్యాసభట్టారకుండు మాయావర్ణా
శ్రమాచారవిరక్తి రక్తుల సద్గురుం జేరవలయునని చెప్పుటయు నన్నది
ద్వితీయాశ్వాసము||

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామస్తవరాజము - తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరమ్యదివ్యశోభన| కారుణ్యకటాక్షలబ్ధగంగాధరదే| వారాతి
విఖండనల| క్ష్మీరమణీప్రియవిహార శ్రీకృష్ణహారీ||వ|| దేవా సూతుండు
శౌనకాదిమహామునులకిట్లనియె నట్లు వ్యాసుండు ధర్మజుంగనుంగొని
యిట్లనియె క|| రాజేంద్రవిరక్తిమహా| రాజ్యానధికారి యింత రాజ్య
పేక్షకా|| రాజశివయోగసిద్ధికి | రాజిగదిరుగంగవలయు రమ్యము
గోదకా||సీ||అవనిశయాయుత్తమాధికాశా ముముక్షువు నేతి నేతి
వాక్యలక్షణీర| బుద్ధీంద్రియప్రాణభూజలాగ్నిపవనాకాశశబ్దస్ప
ర్శగంధరూప|| రసమాదిసంస్మృతిప్రభులవిశ్వ చెల్లజడము దృశ్యం

బున శ్వరమునగుటి| ఎండియేమియను గాను యెట్లుకోసినన్నిఁటిగలసిన
యెరుక నేగాను కాను| మరియు నైవ్యండనని యిలమరిగిమరిగి| కా
లెడింట్లోనివాఁడెట్లుబెలుదేరు| నట్టియా త్రియుం దెంపునునినుమడిం
ప| తన్నుదాగన్న గురు జేరడలచునప్పుడు|| సీ|| జడివాన బట్టిన చాద్వ
నవాదించువట్టిచపు ఫులపోరుగట్టిపెట్టి| యాదరపోషణకొరకొడిగట్టి
నట్టియాధయయాఖదముల నెల్లిపదటుగలిపి| నానావిధన్యాయినటన
లుతనచేతె గానియొంపొరులది గానిదెరిగి| యేలోక సుఖములు రైలు
పచారములో సులోగారమిక్కిలో తెరింగి | దేహవర్ణాశ్రమాచారదే
శకాల| రూపరేఖాభిమానము గ్రోసివిడిచి| సిన్న పెదతనంబులు పిం
డిగలపి| యార్యపరంపర చేయ మోహాగ్నుఁడధిప|| గీ|| పెద్దలనఁగ గొప్ప
పెనుకొండలంటనీ | వారుగారునట్టివారుగారు తిన్నదానె గన్నధ
న్యులెవ్వారొ న| వారె పెద్దలనగ వసుమతీశ|| మంత్రియుచ|| స|| ఏజాతి వా
రైన నేనీతి వారైన నేదొడవారైన నెవ్వరైన| రాజయోగసమాధి రా
జ్యళిష్టఁ దెవెలి చూపు చుంటే ఫ్ర వీడు చూపు | లో చూడ చూ
డంగ కాస్త్రమయము నైపందుచె న్నెలబయల్నిఁడివెలుగు| లోలీన
మైయంతలో తనుఫన దుర్చియుదురశ నెన్నరి గడిమెరుకముంచి| హాయి
కని నొచ్చిబిత్సుఖో పాయుఁడగుచు |యెవనిదో రాజ్యమైయున్నమె
రుకమంతు| డాత్మవిజ్ఞాన సద్గురుండార్యపూజ్యఁ |డాదిదేవుండునా
తండె యనఘచరిత|| సీ|| గురుమలపాసంబుగోరిసముంబితాసనంబు
న్నసుండి కాయు. ఋనిక్కు| యరగంటిమయను గెరవ్రాసి| మటీన పాత్రా

రమునగురుబూజనమొనర్చి । దృష్టిజపాజపధ్యాతృధ్యానమునఁ జిక్కకుండ విశక్తిమేల్కొలిపియందు। పవనచిత్తంబులు ప్రవహింపగా జగజ్జాలంబు వెలిగింపబయలుపడిన। పరమమైనట్టియపరోక్షపదవినొందు। వాఁడఖేచరిముద్రకేలూడినట్టి। రాజయోగమనస్కాననిష్ఠితార్థ। తుర్యధుర్యుండు కారణాచార్యవరుఁడు॥ క॥ యోగీంద్రమహిమ యిట్లని। వాగీంద్రునికైననల్లవాసవుకైనా। భోగీంద్రపతికైనా। యాగడిదియనంగవశమెయీశునకైనన్॥ సీ॥ ప్రణవనాదస్వరూపము దీర్ఘఘంటికారవమున బ్రహ్మరంధ్రమున మ్రోయ । బ్రహ్మరంధ్రధ్యానపరవశంబున ముక్తికాంతనైమర్గ్యనికళలదేల్చ । కళలంటియుపరతిగిగగబిందువుజారసమరసానందాబ్ధి చంద్రుఁడగుచు। చంద్రకాంతప్రకోటిశశికిరణంబులు జారకప్పురమందు చలువనొందు। సర్వశాంతిసహించినిశ్చంకుఁడగుచు। ధాత్రినవధూతవేషావతారుఁడైన। సద్గురుస్వామిసేవించుసజ్జనుండు। పరమభాగవతారాధ్యపాలుఁడధిప॥ గీ॥ కంటిదృష్టిచేతఁగనువిశ్వమెల్లను। దర్పణంబుగల్గ దన్నుఁగనను। ఆత్మతత్వమార్గమారీతిఁగనవలె। నార్యదర్పణంబునందు భూప॥ చ॥ గురుకరుణాకటాక్షమునకున్నదితుండగుభాగ్యశాలిశ్రీ । చరణసరోజరేణువులు సంకరవిష్ణువిధాతలాదిగా । శిరమున నావహించి నుతిసేయుచుబ్రోచుచు కాంచి వెంబడికే । దిరుగగవాని కెందులను దెల్పనసాధ్యములున్న వేన్నృపా॥ గీ॥ ఇట్టిగురునిజేరకెన్నిపోకలుబోవ। చిత్తశుద్ధిలేకచింతపోదు। మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రాల। దొలగిపోదునాత్మదెలియనీడు॥ సీ॥ కనునంటమేల్కొకగడ్డముత్పించినబూచిబూచని మాయబోసవెరచి। గురుసేవసేయకగొట్టఁడైతిరిగిన చీరలేదనిమాయనిగ్గుపడునె। తన్నుఁదాదెలియకతలక్రిందుగాబడ్డవిద్యావాదనిమా

యచోద్యపడునె । యానందమొందక నాలుబిడ్డలవీడ జోసకారని
మాయరోసిపోనె। యంతటా గాక దేహంబునాగ్రహింప। శూన్యగా
డః యీమాయ దైన్యపడునె । తెలిసినొందక మూరూర నలమటింప।
దేశ గీడః మాయ దాదిరుగ బడునె॥ క॥ ఎన్నివిధంబులనైనను।నున్నది
యున్నట్టికన్న మోగులసేవక । తన్నే తానెరుగక పో । దన్నా మా
యా ప్రపంచమరితయుదానై ॥ క॥ ఈరీతితన్నుదాగను। కారణగు
రుమూర్తి జేరిఘనపినయవిధే। యూరూధినిశుశ్రూషలు। నారయనలు
పంగివలయునపయెట్లన్నన్॥ గీ॥ పరమగురుజేరి ద్వాదశాబ్దములు తె
న్ని। నా శ్వయనసంగమును స్నానమనగనరియు । పరగసద్భవము
ననసబడినయట్టి। నాల్గువిధములశుశ్రూషనడుపవలయు॥ సీ॥ నాల్గు
శుశ్రూషలునదకలు పేర్వరశుభజంతవినవయ్యవిమలచరిత। యూర్ధ్వ
భుమిత పదార్థానుకూలము సేయునదియాత్మశుశ్రూషలనడుపవలయు
అపాదమస్తకాభ్యంజనాతిథ్యములనసంగిశుశ్రూషలనగనొప్పు। శ్రే
త్రిగృహారామసీమలనరయుటల్ స్థానమన్ శిశ్రూషలాడలాయె। తా
ీదైవంబుతల్లియుతండ్రికర్త। యుడుగడయుడుగురుడంచునెంచిభ
క్తిచేమసద్భావశుశ్రూషసిద్ధమిట్టు। తెరిగినడుపంగవలయునుగురు
నంబెం॥ క॥ ఇటువలెసేవలుసేసే । భటునకుబోధింపవలయుపరమ
గురుండా। కుటిలప్రపంచభావన। నటలన్నియుదెలియశాస్త్రసమ్మతి
ననఘా॥ సీ॥ ఎరిగియెరుంగనియిబ్బంది తెల్వికై యెమరెరుంగక యున్న
యెరుకబైటు । నిలుచున్నచాయనుపోలి కారోపింపబడుకల్పితుండ
హంభావమనను । జీవశక్తితో సదాశివుడనబడు కల్పితాజ్ఞానభావ
మాయాస్వరూపు। మఱియునాప్రకృతియావరణవిక్షేపమాత్రశక్తుల
వ్యామోహజాడజూడ । తనకిందభావమునిపించు కొనును మొదట।

యావరణశక్తిదేహంబుప్రకృతి|భావమునపరాశక్తితోపరమహేతు
డనగజెందెక్కు కల్పితుండవటినాథ॥క॥పరమేశునియవయవమై| భారి

——※ మాయావిచారఘట్టము. ※——

ఘోరవిక్షేపశక్తిమూఢహములకునున్|మరియాకారంబైదా| వెరిగే
మహత్తత్త్వమనగప్రకృతిరమణా॥గీ॥అందహంకారములమూటియందు
నధమ|మైనభూతయహంకృతియందువిశ్వ| కారణాఖ్యత మోగుణక
ల్మినాది|శక్తితోజ్ఞానవిక్రియభూర్జటియనంగ॥గీ॥మరిజగత్సూత్రమ దేహి
యైమధ్యమోహ| మనాదితైజసాహమునుపర్తనవిక్కృతిర|జోగుణంబు
నిచ్ఛాశక్తితోగణింప| నతడెహిరణ్యగర్భుడంచటంద్రుబుధులు॥
గీ॥ మోహవిక్కృతినుత్తమోహంకారైరికా|యహమువిశ్వదేహియరయ
సాత్త్వి|కంబుజ్ఞానశక్తిగలసవిరాట్పురు|షుండెవిష్ణుడనగసుస్థిరాత్మ॥
సీ॥ కల్పితపురుషుండుకడురుద్రతత్త్వంబువలనబీజభూతములకు బీజ|
మౌరజోగుణమునహిరణ్యగర్భుండుకర్మేంద్రియములకుకణగిసాత్త్వి
కుండావిరాట్పురుషుండునౌవిష్ణువుజ్ఞానేంద్రియములబీజంబురాజ|
సగుణసత్త్వైక్యతసరగనంతఃకరణములకుబీజంబుసమతినతడె|యట్టి
లోదేహేంద్రియసమష్టియందునుండి| జీవరూపంబులైప్రవేశించితాను
మరిక్రియాశక్తియుక్తుడైమరచితన్ను| బుద్ధికల్పనభ్రాంతిచేపురుషుం
డయ్యె॥ క॥నానాదేహోపాధుల| నానాత్వభ్రాంతినొందినాదీవను
చున్| నానాభిమానములచే| నానారూపంబులాయెనారాయణుడే॥
మ॥ కలలోజీవుడుబుద్ధికల్పనలచీకాకౌచుగన్పించుపో| కలచిద్రూ
పుండుదానెనిమ్మలనిరాకారుండునైయుండియున్|కలిమిన్ లేమిని
జెందుచున్ వివిధసంకల్పకృతిన్ బంధము| కులనానావిధజంతుజాల
ములునైతోచున్ జగత్కార్యమై॥ మ॥ కనకంబొక్కటనేకభూషణ

ముత్తై గాన్పించుమార్గంబునఁ । ధ్వనిదానాక్కృతివాద్యభేదములభే
దంబైనచందంబునఁ । మననాకారవిచిత్రదర్శనతబ్రహ్మభాసతేజం
బుతా । గనుపట్టుం సకలంబునాచునిజ మోక్షశ్రీవిహారోత్సవా॥
క॥ మరిబ్రహ్మమువ్యతిరిక్తము। పరికింపగ లేదునీదుభావములోనఁ।
బెదకెంచఁబోకుసర్వము । పరమాత్ముండనుచుఁజూడుపాండవము
ఖ్యా॥క॥ కౌంతేయాగ్రజధిప। శ్రాంతికిసర్వంబుఁజూడబ్రహ్మమయం
బై। సంతోషమిచ్చుమాధుని। కెంతయుసుఖమీదుదుఃఖమిష్టనభం
గిఁ॥క॥ స్త్రీలంచుపురుషులంచుం। జాలాభేదంబులెంచుజనునెవడైనా
బాలుండువాడెయాచం। డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనుసరిభూపా॥
క॥ బాలవయోవృద్ధస్త్రీ। జాలంబులనెవ్వఁడైనసద్గురుకృపచే। వాలా
యముతమ్మెరుగక। నాలోకింపంగదలచునతడుత్తముఁడౌ॥క॥ తనుమా
త్రమెరుగుకొరకై। తనపాత్రాపాత్రమెవఁడుదలపోయునొకో। తనప
ట్లనెవఁడుపాత్రుఁడౌ। తనుడారక్షించుకన్నధర్మముగలదే॥ క॥ నిండు
కపరమాత్ముండిటు। లుండంగానెరుగలేక యోగులమనుచుఁ। యుం
డలవానలమంచుల। నుండగమోక్షంబెతనకునుర్వీరమణా॥ సీ॥ మౌను
లై కొందరు మాటలాడనివారు కొందరుమంత్రము ల్గొణుగువారు।
కొందరుతీర్థయాత్రాంచోభులగువారు కొందరాకలముచేగుందువారు
కొందరేప్రొద్దుభోకులకేడ్చువారును చలికివానకుకొందరళుకువారు।
తపసులై కొందరుతలక్రిందులగువారు ముక్కులుకొందరుమూయువా
రు। నిన్నితెరగులకొందరునెన్నిపాట్లు । బద్ధసంసారమేగానిబ్రహ్మబో
ధ। మార్గమదిగాదుసర్వంబునరచితన్ను। సద్గుతత్వంబుగాగన్నజా
ణయోగి॥ క॥ నానావిధదృశ్యంబులు। నానాయ్యునిసేతివాక్యనటనలచే
తఁ। నానిదాలంగగ్రోచిన। తానుండానానుతెనితానేనిలుచుఁ॥

గీ॥ వాసనాక్షయమానసవశము లేక। తత్త్వబోధంబు తెలియంగ తలపు
లేదు। అందువాసనాత్రయములనడచి ప్రచ్చి। పొందవలెచి తజ్జయము
నబోధరూపు॥ వ॥ అందువాసనాత్రయమనోనాశక్షయంబెట్లంజేసి॥
క॥ లౌకికమెరిగినడవని। పోకలుగాగాదటంచు బుధసభలందుక్।
లోకానుసారిగాజను। నాకుమతియె లోకవాసనాఖ్యుడు దెలియక్॥
గీ॥ చదివిచదివివాటిపదములయర్థంబు। వెదకివెదకికమఱవివశుడగుచు
జెట్టిజెట్టినష్టపెతనొందుజేజూడ। శాస్త్రవాసనంద్రుసర్వవిదులు॥
గీ॥ కాయపోషణంబుగంగానదీస్నాన। మాదిగాగగల్గుఖిలశౌచ।
మునులు దేహవాసనలుమూఢుడగువాడు। తగిలినడుచుచుండు ధర్మ
చరిత॥ చ॥ కావునవాసనాత్రయముకష్టముకమఱముసింగలోపల।
న్మోక్షుడుచెందులోలదము చెప్పగరోతలుయెంతమాత్రమే। హాకతి
యెంచగానరకపాసచమీపటపీనజన్మమి। ట్లివిపరీతముల్విడువనెవ్వ
డెరుంగునతండెధీరుడో॥ ఉ॥ లోకములోడిచేలసభలో చదువృజ్ఞను
వంగగోరునా। పోకలుపోవనేలమలమూత్రపుకొంపనుదానునాత్మ
గా। జేకొనిసల్పుతీర్థములుశీలము లేలనటంచువాసనల్। గయికొనకుం
డువారలధికారులుమోక్షమునొందుగాన్నృపా॥ క॥ మనసేసర్వజగం
బులు। మననవ్యతిరిక్తమైనమాయలుగలదే। మనసేసజ్జనసంగతిగనగా
మానసజయంబుగల్గున్నృపాలా॥ అంత॥ గీ॥ తన్నెరుగగోరుతలపును
బుట్టును। దృశ్యమాగఱమెల్ల తెలియబడును। నప్పుడాత్మతత్త్వమతిశ
యంబుగగల్గు। పాండవాబ్ధిచంద్రపార్థివేంద్ర॥ సీ॥ రాజేంద్రవిను
మనఃప్రాణంబులాత్మగాదిన్నిటెనెరిగెడియెరుకయాత్మ। తాపత్ర
యంబులుతలపులునాత్మగాదిన్నిటెనెరిగెడియెరుకయాత్మ। పుత్రమిత్ర
కళత్రభూమ్యాదులాత్మగాదిన్నిటెనెరిగెడియెరుకయాత్మ। యష్టాంగ

యోగాదినష్ఠలునాత్మ గాదిన్నిటినెరిగెడిమెరుకయాత్మ।యట్టియాత్మ నీవుయఖిలంబులు నునీవు। నీవునేనటన్న భావమీవు। గానవేరులేమ కైవల్యపదమార్గ।మేనటంచుదలచునెరుకవీవు॥ క॥ వినుమిత్థమున జెప్పిన।మునివరునకుధర్మజుండుమోదముతోడన్। వినయభయభక్తి పరుడై। వినుపింపుండింక నేమివినగావలెనో॥ గీ॥ అనుచుధర్మజుండు నాపరాశరసూను। తోడబలుకునప్పుడుతొలుతదేహ। తత్వమార్గమెల్లతగి జెప్పకొరకునై।వినుమటంచుబల్కె వేడ్కతోడ॥ క॥ జీవేశ్వర

—※ జీవేశ్వరతనుచతుష్టయఘట్టము. ※—

తనువులునా। ల్గావిధమెరుగంగనీకునఖిలముదెలియన్। భావింపబ్రహ్మబోధము।నీవైయుండంగవచ్చునిర్మలచరితా॥వ॥ మరియుజీవేశ్వరతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లంటేని॥సీ॥త్వద్దృష్టి కర్ణజిహ్వాఘ్రాణములునైనుశబ్దాదులైదువచనములైదు। పాదపాయూపస్థపాణివాక్కులునైదుజాగ్రాదిబంధులజాడలైదు। క్ష్మాజలాగ్నిపవనాకాశమహాభూతపంచీకృతకదంబపంచవింశ। తిప్రకారస్థూలదేహమిందుకవస్థ జాగ్రత్తునేత్రముల్ స్థానమరయ। యుకభోగంబుమరిక్రియాశక్తి రాజ।సగుణములువిశ్వుడభిమానితగనకార।మరయమాత్రకయాత్మ జీవాత్మయతడె। వ్యావహారికజీవుండుభూవరేణ్య॥ క॥ స్థూలంబీపది సంజ్ఞల।జాలముతద్వాసనావశతసూక్ష్మాంగం। బీలోనెనిమిదిపురముల।చేలలితంబగుక్రియోక్తిజెప్పెదవినుమీ॥గీ॥ జ్ఞానకర్మేంద్రియంబులుమానసాది।కరణములునాల్గుతమమునుకర్మకామ।ములునుభూతంబులునుప్రాణములునుగూడి। యష్టపురములలింపుగాంగమగుస్వపాల॥ సీ॥ కలలవస్థలునున్కికంఠమిచ్ఛాశక్తితైజసుండభిమానితనర సాక్షి। కంబుకామముమాత్రుకయును స్వేచ్ఛాభోగముందులవ్యాప

దేవ యినయాత్మ। యంతరాత్మవునతండలప్రాతిభాసికయాత్మ యీప
దిసంజ్ఞలందువెలింగ। కాయమీస్థూలసూక్ష్మద్వయాంగంబులకారణం
బగుటచేకారణాంగ। మగునువిదురంచు సర్వేంద్రియంబులడఁగి। యో
త్పుకలిగినభాండంబు సేర్పడంగ। నన్నవచనంబునగుటనీరన్నిగలదె।
యిందులకు పాత్రయైధాత్రి యొసగునయ్య॥ గీ॥ పంచవింశతితత్వంబు
లెంచనిటు। లగునవటబీజగతికారణాంగమిందు। వస్థను పియు
హృదయంబువాసమగును। ప్రాజ్ఞుడభిమానియిందుకు ద్రవ్యశక్తి॥
క॥ కననానందముభోగము। ఘనతామసగుణముమాతృకమకారం
బౌ। వినువ్యాపకాత్మ పరమాత్మనతడేపారమార్థికాత్మండభిపా॥
క॥ కారణమీపదిసంజ్ఞల। మీరునవస్థాత్రయములమించినసాక్షి। కార
ణతనవునకు మహా। కారణమను దేహమింకగణమునరే. ద్రా॥ వ॥ ఇట్లవ
స్థాత్రయంబునకు సాక్షియై కారణంబునకు మహాకారణంబుశరీరమెట్లు
న్నపంచభూతోత్పత్తిహేతువులగు సద్యోజాత వామదేవాఘోరత
త్పురుషేశానులను పంచబ్రహ్మశరీరంబులకు పంచభూతంబులు నివృత్తి
ప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతీతిపంచకళలు పంచవిషయంబులు పరా
శక్త్యాదిశక్తిజ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తీచ్ఛాశక్తులు ప్రేరకస్వరూపంబులైన
పంచప్రాణంబులు పంచాక్షరియై పంచేంద్రియంబులు బ్రహ్మవిష్ణురుద్రే
శ్వరసదాశివులను నీపంచకర్తలంతఃకరణంబులిట్లిరువదియైనతత్వం
బులంగూడిమహాకారణశరీరంబగునిందుకవస్థతుర్యంబభిమానిప్రత్య
గాత్మజ్ఞానశక్తిశుద్ధసత్వగుణంబుమూర్ధ్నిస్థానంబునాదంగభోగంబు
ఓంకారంబుమాతృకవీనియందువ్యాపకంబగునాత్మ నిర్మలాత్మయతం
డె కూటస్థచైతన్యం డింమనోంకారంబుండుటనదియె మూలప్రకృతి
యీపదసంజ్ఞలుగలది మహాకారణంబనుదేహంబీనలువది సంఖ్యా

సంజ్ఞమిచిజ్ఞప్తికళామాత్రంబుగా విశేషించినదియెతుర్యాతీతంబిట్లు
జీవతనుచతుష్టయంబికనీశ్వరతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లన్న పృథివ్యా
పస్తేజోవాయ్వాకాశచంద్రసూర్యాత్ములనుఅష్టమూర్తులీశ్వరునియొ
క్కవిరాడ్రూపంబగుస్థూలంబిందులకుత్పత్తియవస్థయభిమాని బ్రహ్మ
క్రియాశక్తిరాజసాహంకారంబుసూర్యస్థానంబు సర్వకర్తృత్వభో
గంబకారంబుమాతృకవీనితోడఁగూడి వ్యాపకంబగునాత్మభూతాత్మ
యీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగలవిరాట్పురుషుఁడింక సకలభూతంబులకాశ్ర
యంబగుహిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లన్న దశదిక్కులనుశ్రోత్రంబులువాయు
వుత్వగింద్రియంబుసూర్యుండునేత్రంబులు వరుణుఁడుజిహ్వేంద్రియం
బు అశ్వినీదేవతలు ఘ్రాణేంద్రియంబు వహ్నివాక్కు ఇంద్రుఁడుకరం
బులుపేంద్రుఁడుపాదకంబులు బ్రహ్మగుహ్యంబు మృత్యువుగుదంబుజ్ఞా
తృవంతఃకరణంబు మనంబుచంద్రుండుబుద్ధిబ్రహ్మ క్షేత్రజ్ఞుఁడుచిత్తం
బహంకారంబురుద్రుండు నీచతుర్దశదేవతలతోఁగూడినది హిరణ్య
గర్భశరీరంబిందులకవస్థస్థితివిష్ణుఁడభిమాని యిచ్ఛాశక్తిసాత్వికాహం
కారంబుచంద్రస్థానంబుసర్వపాలకత్వభోగంబుకారణంబుమాతృక
వీనితో వ్యాపకమైనయాత్మసూత్రాత్మ యీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగల
దిహిరణ్యగర్భశరీరంబగునీవిరాడ్ఢిరణ్యగర్భాదులకుఁగారణమైనది
బైయుండస్వరూపంబయిన యవ్యాకృతశరీరంబు దీనికిప్రళయావస్థ
రుద్రుండభిమాని ద్రవ్యశక్తితామసాహంకారంబునగ్నిస్థానంసర్వ
సంహారభోగంబును మాతృకమకారంబును వీనితోడంగూడి వ్యాప
కంబగునాత్మశుద్ధాత్మ మరియునవ్యాకృతంబన మదహంకారంబనుట
నదియేత్రిగుణగర్భంబును బింబోపాధిచేచిద్విలాసంబై పంచభూతం
బులకుఁగారణంబగుమరివిరాడ్ఢిరణ్యగర్భయవ్యాకృతులను యీశ్వర

మాయోపాధిశరీరంబులకు సాక్షిరూపంబగునదియు మూలప్రకృతి యవిస్వరాట్టనంబడునదియయనాహతనామంబునునదియై పంచబ్రహ్మంబునునటయపంచభూతంబును యట్టిమూలప్రకృతిశరీరంబునకవస్థసర్వసాక్షియీశ్వరుండభిమాని శుద్ధసాత్వికాహంకారంబు జ్ఞానశక్తిబ్రహ్మాండాతీతస్థానంబుసర్వకర్తృత్వ సర్వపాలకత్వ సర్వసంహారకత్వసర్వనియంతృత్వసర్వభోక్తృత్వాశేషైశ్వర్యాదిషడ్గుణైశ్వర్యంబయి భోగభోంకారంబుమాతృకయంములవ్యాపకంబగునాత్మహాత్మ్యయీతామ్మిదిసంజ్ఞలంగలది మూలప్రకృతిశరీరంబగు నీపిండాండబ్రహ్మాండంబులగు యష్టశరీరంబులు వాచ్యార్థంబనుపించుకొనునీశ్వరరూపంబిదిదృశ్యంబు వీటికి సాక్షిస్వరూపంబగుచిత్తు యీయేనిమిదింటిగూడనజ్ఞానోపాధిచేత శబ్దబ్రహ్మంబనిపించుకొనుచువీటికినతీతంబగునదియు యీశ్వరుని తుర్యాతీతంబట్టి జలశర్కరన్యాయంబున నిత్యముక్తశుద్ధబుద్ధస్వభావనసత్యప్రజ్ఞానఘనసచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణంబగునదియై నిష్కళబ్రహ్మంబదియైనీవనియసిపదంబుచెప్పెనునది తత్వమస్యాది మహావాక్యలక్షణంబు తత్పదత్వంపదలక్ష్యార్థంబు నసిపదంబఖండంబుగాబోధించునట్లుగుటంజేసి తత్పదవాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్యష్టశరీరంబులు దృశ్యంబనియెఱింగిపరబ్రహ్మస్వరూపంబై సుఖంబుండుమని మరియునట్లనియె॥ గీ॥ అఖిలవ్యవహారుడతడెజీవాత్ముడంత । రాత్మ సంసారమునసంటియుండకుండ। యెఱుజీవాత్మ పరమాత్మయంతరాత్మ। వ్యవహారికిసాక్షియానతడె భూప॥ క॥ నదియందున్నొడనడచిన । నదిపొంతలనున్నతరులుగనడచుచుమబ్బుక । గదలినచంద్రుడుగదలును। గదలినజలమందునెసుగదలిరీతి॥ క॥ దేహంబుచావుపుట్టువు । దేహికిననుసట్లునత్మది

వ్యంబై నన్। దేహద్వ్యవస్థ గలిగెను। దేహియనను గా పురంబు దెలియ
కనధిపా॥ క॥ శ్రీరాముని మనుజత్వము। మూఢంబున దాల్గి క్రొంచిదార
యగనీవే। నారాయణుడవు కయివడి। నరయుకూటస్థమాత్మ యందు
యిక్యమగున్॥ క॥ పదదాటి పరుగు రేగుచు। మదిగను లక్ష్యంపు మరచి
తొమ్మంద్రింకన్। పదికురు లేరది నీవే। పదియా వాడట్లు జీవపరమైక్యం
బుల్॥ మ॥ జననాథా విపరీతసంశయములజ్ఞానంబు విఘ్నత్రయం। బన
గా యుక్తికి వాటికిం దొలగి బ్రహ్మానందవారాశిలో। మనసుల్ దీరగనో
లలాడు నిదియే దుర్వంబు సత్యంబుగా। వినుమీ నీకిక జీవసంసృతులు సో
కన్ రాఘ యూహింపుమా॥ క॥ వినవో యిధమణ నందన। తను దాగను
గొనుటకం బెధమణము లేదై। ననువైరాగ్యంబు పరతి। యనువ లెలేకు
న్న నాత్మ యోగము గలదే॥ క॥ యిన్నేల జెప్పవలయును। తన్నే తా నె
రుగుకొనకు తనకన్యంబై। గన్నదియంతా దబ్బర। నిన్నే నీ వెరుగ నీవె ని
క్కంబధిపా॥ క॥ ఈరీతి నెరుగ రాజా। పాడెడి పిండాండమాది బ్ర
హ్మాండంబుల్ నెరుగ జేసినవాడే। వైరాగ్యోపరతులందు వాడు నృపా
లా॥ క॥ పలుమాటల పని యేమిక। గలనంటది మాయ దీని కలలో నైనా।
గలవని జూడగ బోకుము। కలిమియు లేమియును లేనిగా నృపభూపా॥
క॥ సకలప్రపంచంబును వా। చికమని దెలిసిన నటువంటి చిన్మాత్రోజ్ఞ।
పికళా మాత్రంబేనను। చుకలంకము లేని యోగి సుఖభోగ్యుడగున్॥
సీ॥ సంసారియగువాని జన్మంబు వృథా సంసారియగువాని జాడరోత।
సంసారియగువాని సంగంబు కారగామి సంసారియగువాని సాటిలూ
టి। సంసారియగువాని సంపదలాపద సంసారియగువాని జనువు జాలి।
సంసారియగువాని సౌఖ్యంబు దుఃఖంబు సంసారియగువాని జాతినడ
త। పాపసంసారియగువాని బ్రతుకులతుకు। దైన్యసంసారియగువాని

తప్పులు తెప్పలు। కర్మసంసారియగువానికాంతులవధి। రోషసంసారి
యగువానికిబుజువుచెతలు॥ సీ॥ సంసృతికడుదుఃఖసంతాపహేతువు
సంసృతియతిక్రూరసాహసంబు। సంసృతిసద్దోషసంగమలాభంబు
సంసృతిదుష్కర్మసంగరంబు। సంసృతియాశాపిశాచవికారంబుసం
సృతిదారిద్రసంకటంబు। సంసృతిదేహాత్మజర్ఝరీభూతంబుసంసృతిపా
షండసమ్మతంబు। సంసృతియనాత్మమూలంబుచంచలంబు। సంసృతియ
నారకంబునుజాలిజాలి। సంసృతియధర్మఘాతియుజన్మహాని। సంసృతి
యసర్వవేధలుజనులకెల్ల॥ సీ॥ తనపెతుటకుజాలదాతనబలిశారసెరి
గియునీగ్రేంపెరుగడకట। పుట్టినప్పుడిపొందినసెళవేదియున్నతాపె
క్కుడవెడలుటేది। యింతయుజూడంగహేయకరంబును ముట్టంటు
రోతలమూలమిట్టు। లుచ్చరింపగరానిముచ్చుబ్రతుకులకయినిక్కమె
తానుమానిసినటంచు। నయ్యయోనింటనుండగానర్హుడగునె। శుక్లశో
ణితమిశ్రమౌస్థూలదేహ। కారణంబైనలింగాంగఘాతియగుచు। చి
త్తనయమునతన్నుతాజేరవలదె॥ క॥ వేయేలనొక్కమాటను। మా
యాసంసారమెల్లమడిగుంచుటకై। యాయమచెప్పెదమనసే। కా
యేంద్రియవిషయకార్యకారణమనఘా॥ క॥ మనసేమాయాజగము
లు। మనసేసంసారదోషమార్గముసర్వం। బునుమనసేకానిమరే। మిని
లేదనుచునెరింగిమెలగునృపాలా॥ సీ॥ మనసయాసంసారమాయావి
కారముల్మనసయాలౌకికమహిమలన్ని। మనసయాపాపంబుమనస
యాపుణ్యంబుమనసయాలోకాదిమత్సరములు। మనసయాజీవులు
మనసయాజనములుమనసయాసుఖదుఃఖమలినములును। మనసయా
స్త్రీలుమమనసయాపురుషులుమనసయాయఖిలాశ్రమంబులెల్ల। మన
సుగాకున్నధాకశైనమాయలేదు। మాయగాకున్నదాకదైనమనసు

శేషు|యఖిలజగములు నో మాయలగుట దెలసి|గ్రామక నేర్చినవారలు|
హ్మవిదులు॥క॥వ్యర్థలుసుమీ సంసారము|వ్యర్థలుసుమీ పుణ్యపాపవిత
జగంబుల్|కథలు సుమీ పురుషార్థము | బుధులుసుమీ వీటి నెరుగుప్రజ
లుధరణిన్॥క॥ అపరిమితానందంబుల| నుపశాంతిని బొందకున్న యె
గులు విబుధుల్|విపరీత సంశయంబుల| చపలంబగు ధర్మతనయ సజ్జన
నయా॥క॥రానీకు చిత్తవృత్తులు| పోనీకు సమాధియందు బుద్ధిదలిర్పం
గానీకు యోగవిఘ్నము| కానీకు విచారమేమి తెలివందినృపా॥ ఉ॥ శ్రీ
రుపాదపద్మములు చిత్తమునందలపోసి విశ్వము| స్వగమె కాల్చివేసి
లివే పరమాత్మ పదంబటంచు పై| వైగురి మేర లేని సుఖమందు సమాధి
పోలలాడుసా| యోగియజీవన్ముక్తుడు సఖోన్నతుడెందు నుధమట న
పనా॥ చ॥గురుకృపగల్గిబోధమెనగూడి పరాపరవస్తువైనయా|రే
రుకజండలలంచిమది నేకముసేయుచు సంశయంబులన్ | దొరగినజీ
ముక్తులకు దుర్జన సంస్కృతిదోషమున్నదుటన్|బొరయదు చిత్తవిభ్రమవ
ప్రట్టదు సమ్మిక్ష్మాపాలచంద్రమా॥వ॥చదువులు పెక్కుగా జదివి శాస్త్ర
వివేకము నేర్చి ధర్మము| లొందలగు యోగవిద్యలను బోధల నెన్ని
వీగిసన్|వ్యమవగు రాజయోగము నిమేషమాత్రము బొందకుండినన
న్వదలదు చిత్తసంశయము పాసనయుజ్ జడదయ్యధర్మజా॥గీ॥సాంఖ్య
తారక యోగసంజ్ఞలనెరింగి | రాజశివయోగ సంయోగ రామరాజ
ఖేచరీయుక్త సాంఖ్యతత్త్వరతుండు వాడె వేదాంతి వేదనిర్వాహకుండు
సీ॥ ఉత్తర శాంభవీయుక్తుండు ముక్తుండు పరమవిద్యాధురంధరుడు గ
రుడు | తుర్యసుఖాస్వాదధుర్యుండు నాద్యుండు బ్రహ్మానుకూలసంభ
ముడు సముడు| నాదాంతవిద్యావినోదుండు మోదుండు పురుషార్థ
లసంభోగి యోగి | కూలంకష జ్ఞాన గూఢుడారూఢుండు గ్రావ్య

రాగవర్జితుడుమితుడు। వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేద్యుడాద్యు। డాత్మ
సుస్థిరచిత్సుఖోత్సాహదేహి । నిర్వికల్పసమాధినిష్ఠితదాత। కారణా
చార్యసేవాధికారిసూరి ॥ సీ॥ మనసుదీరినవాడుమనసుదీరినవాడుగ
న్నవాడున్నట్టిగన్నవాడు । గలగకుండినవాడుగలగకుండనివాడు
లేనివాడునుగల్గిలేనివాడు। తైలుచేరినవాడుతైలుచేరనివాడుయెరు
గువాడెఱుదన్నెరుగువాడు। కన్నల్కఁగనువాడుకన్నల్కఁగలవాడు
గానివాడంతయుగానివాడు। ధీమనోచిత్తహంకారదృశ్యదృష్టి। నేక
లశాస్త్రార్థలక్షితవిద్యవాడు॥ సీ॥ ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
యోగ్యుండైనయోగివరుడు। ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
యోగ్యుండైనయోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభో
గయోగ్యుండైనయోగివరుడు। ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభో
గయోగ్యుండైనయోగివరుడు । యతడేయాకాశపంచాంగమైనవా
డు। నతడేయాకాశవాణియునైనవాడు। నతడేయాకాశరూపియు
నైనవాడు। నతడేయాకాశవాశియునైనవాడు॥ గీ॥ ఒక్కయుక్తిలో
ననున్నదితత్త్వంబు। పట్టిపదువుపోరుపెట్టిగాదె। నేననేనటంచువార
సినతెలియదా। తానుగాకవేరెతానుగలడె॥ గీ॥ అధిపయిదిమర్త్యమం
గదరాగ్రమధ్య। వాధిగనడుమకృష్ణాశ్రయద్వారవతిని। యాత్ముడు
న్నాడుసూక్ష్మదృగ్వ్యాప్తిచేత । జ్ఞాతగలవాడవైకనుసాక్షిగాను॥
గీ॥ కన్నుచెదరంగదృష్టియుగాలిచెదరు । దృష్టిగాలియుచెదరబుద్ధి
యునుచెదరు। బుద్ధిచెదరనంతర్లక్ష్యముద్రచెదరు। ముద్రచెదరినబోధ
యుమునుపెచెదరు ॥ ఉ॥ కావునకంటిదృష్టిమదిగాలిచలింపకయుం
డునట్లుగా । భావనలక్ష్యముద్రలను పస్పడినిల్పుచుబ్రహ్మబోధమై।
భావలయంబునందుమముఃబుద్ధిదలంపుచుసంచరింపుమా। యావిపరీత

కల్పనలయందనవమానము గాన్నృపాలకా॥ సీ॥ స్వస్తికారోహణస్వర్గ
వేదాదీక్షలిమూడుదీక్షల నెరుగ వినుము। మొదలసిద్ధాసనమునందు
మరిశిష్యునాసటిత్రాటమడిచి భసితరేఖ। యోగపట్టికదీర్చియా
దలఁజెయిజేర్చియంతట దెల్పనీవనుచు దెల్పి। కడనిట్లు త్రివిధదీక్షాప్ర
కారంబున కారుణ్యగురుమూర్తి కరుణసేయ। రాజయోగసమాధిసా
మ్రాజ్యసౌఖ్య। వార్ధిలో దేలాడుచుండెడువారలకును। నెన్నటికిహాని
లేదయామున్నవీరి। సన్నుతులు విన్నజాలదెజన్మఫలము॥ ఉ॥ ఈగతి
దెల్పుమాకిక వరేంద్రుడు బల్కె మహాత్మ తారకా। యోగముసట్టిరాజ
శివయోగసమాధులు సేయువేళన। ట్లాగురుభక్తుడేమిగనునట్టివి
యెంతయుజెప్పుమన్న పే। యాగమశాస్త్రసమ్మతరహస్యము దేటగ
వ్యాసుడిట్లనుఁ॥ సీ॥ సిద్ధాసనస్థుడై శ్రద్ధాసమృద్ధిలో ముక్కుచాయ
కొకింతనిప్పదోప। కన్నులు దేలించగదియంగ గిలించక నుచూపుమేర
కన్గొంటిసూటి। పట్టువిడుపులు లేని బైలెల్లకబళించియంకలోకూటు
గాబాంతిత్రోసి। నిల్చుచూపరితెల్పనిండిపారగబయల్పిండారబో
సినట్లుండనప్పుడు। యెరుకపడ్డవాడు నెరిగించుకొనువాడు। నెరుగు
వాడులేకబెరుగుగాక। బ్రతుకుబయలుబట్టి పరదేశిపక్షమై। మరిసెల్లు
చిత్సమాధిననఘ॥ సీ॥ చిత్సమాధినిసిట్లు శివయోగిమదిలోన సాంఖ్యసా
రజ్ఞప్తిసంభ్రమమున। వెలుగునునది వేదవేదాంతమౌ వెల్గు ననుభవ
వేద్యంబునైన వెల్గు। వాచామగోచరంబై చెలంగెడువెల్గు రెండైనకన
రాకనుండువెల్గు। సత్తైన గురుపూజసంభవించిన వెల్గుయితయిలాస
పడంగనీనివెల్గు। కంటినాగానునన్నది గానివెలుగు। కలదులేదనినదు
మనగన్నవెలుగు। రాకపోకలు చెప్పంగరానివెలుగు। యనఘనీలోనె
నినుసిపెకను వెలుంగు॥ శా॥ మూపవ్యాప్తము లేని వెల్గు మదినూరున్వెల్గు

యోగీంద్రప్రశంసంబైన వెలుంగు సద్గురుకృపారాశిత్వమా వెల్గుని। స్వ
ప్రాంతఃకరణాకృతో వెలుగు తెల్వికి నిల్పియా వెల్గులో। పలుమాపట్టు
లుగల్గుయా వెలుగు నీలో వెల్గుధాత్రీశ్వరా॥ శా॥ లోలో నందనలోక
నూ వెలుగుముల్లో కేశ్వరా త్రితమా। శైలాచార్యకృపాకటాక్షమున
సంపాదింపనా తెల్వియా। త్వాలోకాత్మకబోధమా నెరుకయా రా
ష్ట్రాత్రీవమా చిన్మయం। వెలింగను సౌఖ్యమా సుఖము నీవీక్షింపుధమా॥

—※ గురూపదేశ దండకము. ※—

[illegible]॥ శ్రీరాజయోగ ప్రభోధ ప్రసన్న స్వయంజ్యోతిరానందపూర్ణ
స్వరూపానుసంధానభోగాపిశేష ప్రవీణాత్మ సంప్రాప్తపద్మాపదో
పేయుడై ధీరుడై మించునా సద్గురుస్వామిని జేరియా త్మాంగసుస్థానస
ద్భావశక్రూపిలంపి రుచిష్యార్థకారంబు వీక్షించి రక్షింపు నా సేతతో నే
తి సత్యాదివాక్యోపదేశాక్ష్యదీక్షా ప్రకారంబు దేహాబంధిత్రియ
ప్రాణసంసారధర్మంబు పేరుకై నలక్ష్యంబుగా జెప్పి తత్త్వానుభవించక
ప్రమేయ ప్రమాణ ప్రమాత ప్రమానాన్తికరూపస్థబ్రహ్మైక్యభావంబు
లక్షావేదవేదాంతమార్గంబులన్ జెప్పియా తత్త్వమస్యాది వాక్యార్థ
ముల్ ప్రోసిలక్ష్యార్థమా బ్రహ్మసాక్షాత్కరింపంగ యా రాజయోగ
ప్రకారంబునన్ వాసనస్థానసంనాసీనుగా చేయుచున్ దాలలాటంబు
నన్ భూతి పేరేఖగా దిద్దుచున్ మస్తకంబంటి యాజంగమస్థావరాది
ప్రపంచంబు విశ్వంభరంగిల్పి యా భూమినిన్ వారిగా జేసి యానీర
మున్ నీతిహోత్రంబులో నింక నాయగ్నియున్ గాలిసంద్రోపనావా
యువాకాశముం జేరగా శూన్యమార్గంబు హృద్వీథిలో గూర్చుచున్
యామనిన్ బుద్ధియాబుద్ధినిన్ జిత్తమట్లా మహంకారమున్ జవ్వడై
నందనందన్ మదంవన్ను శైలో పరబ్రహ్మముందైక్యమున్ జేసి శ్రీస్వ

యానందవారాశినోల్లాడుమంచుఁ రహస్యామనస్కస్వరూపోపదే
శంబు సేయుఁ సహస్రారమందా గురుధ్యానముం జేసి పూర్వోక్తమా
ర్గంబునఁ సచ్చిదగ్నిఁ బడఁ ద్రేల్చి యాత్రైక్యముం గాంచియున్న
ప్రపంచంబు బున్నట్టులుండంగ దానన్నదిఁ రూపనామాదికంబన్న
దిఁ లేకమాయాతీతకా మత్కృణోపద్రవంబుల్ గనఁ రాక నిర్వాతదీ
పంబువండంబునఁ దెల్వితో నుంట బ్రహ్మానుకూలంబటంచుఁ మరిఁ
దెల్పు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యవర్యుం బ్రశంసింపుచుఁ ధర్మపుత్రుం
డుతా ద్రౌపదీయుక్తుడై వేదవేదాంత సిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబు
సాంగంబుగా జేసి సర్వంబునుఁ దోసి తత్స్వాదపద్మంబుహృద్వీథిలో
డాసి పత్నీసమేతంబుగా ధర్మరాజాత్మతత్త్వోపదేశంబు శ్రీవ్యాసమౌ
ని ప్రసాదంబునఁ జేసిలోఁ జూపు వెల్చాపులఁ గన్నగన్గంటి మేల్గాంచి
యేచూపులఁ జూడరాకున్న యాజూపులో నించి యావెల్గు బోధాప్ర
కారంబుతా నైఫలింపంగ నిర్వ్యాజుడై భోజుడై యోగిదఁ మరిం
గొంతసేపంతలో లేచి శ్రీసద్గురుస్వామినిఁ జూచి సాష్టాంగదండప్ర
ణామంబులం జేసియుత్సాహియై హృప్యంగింటిచిత్సౌఖ్యమంచుఁ మ
రిఁ సన్నుతుల్ జేసె యోగీంద్రచంద్రా చిదానందసాంద్రా మహా
యోగివర్యా సుఖజ్ఞప్తిధైర్యా నిజజ్ఞానచర్యా నమస్తే నమస్తే నమః॥
మ॥ శ్రీకల్యాణగురూపదేశనిజలక్ష్మీ మోహనాకారము। ల్లోకానుగ్ర
హకారణోద్భవసదాలోకానువాగారబ్ర। హ్మకాశానుభవోజ్వల
ప్రకటచతుర్యజ్ఞప్తిసాకర్యజీ। వాకృత్యాసదదోషమాయగురురాయా
వ్యాసభట్టారకా॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధరుండవగుచీ పాదాబ్జమె
వ్వారుసం। స్మరణత్సేయుదురట్టివారలుగదా సంసారవారాశివే। గిర
మేదాటిభయంబులన్నిడిచిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యధా। గ్యరమావాగము

రించుచుండునదియు రామాహ్వయభట్టారకా ॥ సీ॥ ఒకపుడుహిమాంశు
ములలోనసముద్భాసనిశ్వాస పవనముజృంభించినట్టిపాత్ర । వేరొక్క-
ఘడియలలోనసాలులుంచుగాప్రణవనాదముగన్నభాగ్యశాలి । వేరొక్క
రగడియములోనొంతకాలద్విశ్యంబుగాల్చిచేసినచిదాకాశరూప । మరి
కొలుఘడియలలోమానసన్యస్తులో మనుపుతల్వాలగెల్చు నిరతమూర్త ।
క్షణములోపల బ్రహ్మసాక్షాత్కరింప । నాగమెంచగనేర్చినయోగి
శచంద్ర । లేశమాత్రంబులో బ్రహ్మదేశమంత ॥ దేలనేర్చినసద్గురు
పలులోల ॥ క॥ క్షేత్రత్రయపీఠత్రయ । నేత్రత్రయలక్ష్యములను ని
న్నెరిగినవా । నిత్రాణగుణములను శా । ద్వాత్రింశత్రయతను ప్రణత్రయ
సూత్రా ॥ క॥ సద్గురుదత్తైననిన్నె । సద్గతి గాదేవుడుదలచిసంతసమం
దు । సద్గతికమునకుదే । ఉద్గనివానందసీమ శ్రీశజనసోమా ॥ క॥ ముని
చంద్రసిద్ధసాధు । జనసానందాధిపత్యమునకుద్యుక్తా । తెలిసిన్ బ్రహ్మా
నమేమని । కొనియాడగలుగుదునాదనోర్ములుగాదే ॥ సీ॥ తనయు
డైననాడుతనిత్యుంద్రినింఛందర । వద్దనూదనవిద్యానాడుగాడె । యట్లు
నన్నే మీరుహాసించునట్టితంబు । ప్రతిపోషణంబునేయుదయ్య ॥ సీ॥ శ్రి
తంత్రిగురుడు దాతయుగుడైనంబు । యిహపరంబునిపనొందునియ
గాగనామసంబుకల్యాణయుక్తా । యొప్పుచున్నదివ్యయోగసిద్ధ ।
సీ॥ జయముసద్గురురాయ । జ్ఞానధేయ । జయముశ్రీసత్యయోగీశ్చ
హృదబ్ధిచంద్ర । జయముదైవగాయనామ్యశాంతసాధ్య । జయము
శ్రీవ్యసతీర్థనాగనరమేశ ॥ గీ॥ అనిబహుప్రకారమునఘనుడతన
యుండు । సన్నుతింపఙూనసంతసించె । ననుచుశౌనకాదిమునులకు
నెరిగించె । సూతుడనియొనట్లు ప్రీతితోడ ॥ ఘనముఖ్యులారధర్మజా ।
దనయముగొన్నియాతుమానిహాపాన ౧౧౦ ఘనయాయుక్షి ౹

శుభమున। మనుమని దీవించె మరియు మనుమఁ బ్రీతిఁ॥ క॥ దీవించి
మఱల నయ్యని। భావించి మహాత్మ నీవు బ్రహ్మజ్ఞానం। బావిర్భా
వసుఖాకృతి। జీవన్ముక్తుండవగుచు వెలుఁగిట్లని యెఁ॥ ఉ॥ కోరిక దీ
లో నిదురఁ గూరి కొంప దిగంబుచి త్తమై। త్యాగివారలే సుఖము
స్తవముఁ మరియన్యతైవ్వరి। స్వీరకీసాటిగాఁ బలుకఁ గట్టితనంబులు
హ్మతో ల్లిబో। ఘోరతాశష్యసాంవములఁ ధమఁణముగాఁ శిరసానవహి
పదే॥ గీ॥ భూవరేణ్యాయిట్టి ఘన్యాత్ముడై యోగి। నిష్టుడగుచుఁ గొం
భ్రిష్టువలెను। మరిపిశాచబాలమత్తులఁ బోలికె। ధాత్రి దిరుగునొక్క
తలఁపు లేక॥ సీ॥ ఆలయవస్త్రాశ్రయములఁ బాటిమదిలోన రజితాద్రిపతి
కంపు రాతిపైని। నిండుపున్నమనాటి పండు వెన్నెలవలెఁ దెట్టుపగటి పట్టి
బయలుపోతె। నిండి పండియు రిగిని బిడ్డికృతానందమై పల్కుకుఁ ధ్యానము
ధియంము। ఓన్న యజ్ఞ పిమ్మైన నాత్రమంత్రమై సేషించియది దానసె
గుచున్న। బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్బాహ్యమంను। జాతివర్ణాశ్రమ
చారసంస్కృతులను। సన్యసించె సంసారసంగుఁడైన। యఖిలవ్య
హారతఁ బాయియెందునంటు రధిప॥

※ జీవన్ముక్తలక్షణఘట్టము. ※

సీ॥ ఆకాశ మధ్యమంబాకృతి వెలిలోను నివయశూన్యంబున
లుగుచుండి। యంబుధి మధ్యమంబాకృతి వెలిలోన. పూర్ణమై యు
నందమునను గ్రుంకు। నట్టి మహా యోగి యఖిలసంచారుడై నొక్కచో
యాచారము త్రిదలను। నొక సేవ సంసారి యొప్పనచరియించు మన
...చో వైరాగి యట్టు కాన్పించు। నొక్కచో భోగి యొక చోట యో
గానుచు। ...విరుగు నిప్పృథివిలోన। యిప్పుడిట్టిట్టన
గరాదె ...టనిశ్చయంబవని నాథ॥ సీ॥ ఖంబ్రహ్మ

మనుచు నాకాశాత్మయనుచును వేదాఃప్రమాణమ న్విమలవాక్య|
ములవినంబడుగానయలచిదాకాశంబునిరతిశయానందనిరుపమాన|
నిర్మలనిర్గుణనిరవయనిరంధ్రనిత్యనిరాకారనిర్వికల్ప | నిర్విశేషానం
తనిరుపద్రవనిబద్ధనిష్క్రమణనిస్సంగనిర్వికార| మైవెలుంగెడుబట్టు
నైలాత్మగాంచి | మరచియఖిలంబుమరువనిమాత్రమెరుక | గల్గున
సమాతబాహ్యనిష్క్రమణజేసి | కూహకపువిద్యసిద్ధులగోరదధిప॥
మ॥ మణిమంత్రౌషధయంత్రతంత్రజపహోమద్రవ్యయోగంబులం|
దణిమాదుల్ గగనాదియానమహిమాద్యంతంబులౌ సిద్ధులన్ | గుణ
సామ్యంబులుమాయలన్నియును ముక్తుల్ గైకోరునా | త్మసుజా
చార్యముఖంబునన్ దెలిసి బోధల్ గాంతురుర్వీశ్వరా ॥ క ॥ ఆలస్య
మేలబ్రహ్మము|బైలై యుండంగబట్టబయలై జగములే | యాలోనన
డగునంతట | నీలోననెనీవునిల్చినందుసమాధిన్ ॥ క ॥ గిందుసమా
ధినైబైలై|యుండినసకలంబుమరచియున్ననిగనూని| ట్లుండినవాతిపేథ
మణ జ| కొండొకథమణంబుగోరగూడునెచెప్పుమా ॥ క ॥ అనిశంబి
ట్లుసమాధిని| తనివొందినవారిమహిమదలపగవశమె | కనసెరకొం
పుత్రోవల | జనపాగిలభాగ్యమెంత చెప్పగవలయున్ ॥ గీ॥ ఆత్మనె
లెగినయట్టియవధూతసంచార | మెవ్వడెరుగునయ్య నెదునుగాను|
జాపరంబులైనకాపట్యమాగణత|వగులుచుంద్రుగానిధరణినాథ॥
క॥ సతతంబాత్మసమాధిని| కతకల్పనభావుడగుచుగడతేరవలెన్ |
వృత్తినిట్లుచేయకుండిన | మతిహీనుడగుచువిషయమగ్నతజెందున్ ॥
క ॥ మనసువృత్తిలే మరియంతఃకరణమన | నుండడగుటనే యఖండ
వృత్తి| నుంచవలయుగాన యుంచకయుండిన | తెవిషయము...లకు
నెగిడుచు॥ మ ॥ అమనస్కంబుప్రబలకుండగనగా నానందభో

గంబునన్ । నిమ్మఁ జై హృదయంబు నలినగుచున్ విశ్వాత్ము డౌ యో
గిని । మఁ జవా తాఁ ప్రతిజపము కుదగుచున్ రాజిల్లు డ్లుయునగా
సమయోపేత వ్రసుత్యాంచిత తనున నిస్సంగాత్ము డౌ భూనరా ॥ మ ॥ ఆఁ
శంబుం బరమాత్మ జ్ఞానవినియుతుం డాకారస్థై కారికా । జనవాంఛా
మయ మౌన్ దగిలి దుస్సంసారసంతాపము । లోనిముంగన్ వలదు
త్రోతః బాహ్యముఁ గన్ సత్కృపాతిశల్లగా । పునదుస్సంగ సిరోధి గావలయు
జేష్యుండాత్మ సత్సంగిగా ॥ మ ॥ ప్రసనిమహంబు బ్రహ్మమున భావను
గూర్చ సనందనాదులు । మఁ జముల నుపాంప దుర్వాసయ ముగ్మునన్
జెడిపోయెంతటిన్ । గతజల సేతుబంధనము గాదె పనేకము లెంక
చూపగా । [illegible] ప్రాంచిత
ప్రభో ॥ శా ॥ సజ్జ్ఞానుల్ [illegible] ఘరాత్మగ సయుసంసారమాయుండునై
నిర్వాణై [illegible] సర్వుల్ [illegible] నసన్ । గర్వ
సుల్ బ్రహ్మ బ్రహ్మ [illegible] సాఖ్యంబునన్ । బన్నీన్నాం
చిత్తము [illegible] ॥ ఉ ॥ కాయము నిత్యమున్
దెలవగాన [illegible] । మాయము తైన సిద్ధులను ప్ర
జ్ఞులు గాదటం బోనీ మూఢులై । మాయలనంటు వారుఁ నదు మంత్రపు
గులుగా నిపుణ [illegible] । దాయగ లేదు వీరలకు దంభమె మోక్షము లెం
చూడగన్ ॥ ఉ ॥ అంబరయాన సిద్ధులకు నాసలు నేయుచు మంత్రతం
త్రమా । డంబర వృత్తిఁ గొందఱు విడంబము నొందుట గానిము క్తికిఁ
దంబున తేమువారలకు భ్రాంతి మిత సంసృతి వెంటునంటిలో । కంబు లద్రిం
చుండక పడగా నగనియ్య రాజశేఖరా ॥ ఉ ॥ మాయలు సిద్ధజాలము
మాకది నమ్మఁ టికంచు [illegible] । పాయము గొందియొండొకటిక
వన సేయక బాహ్య [illegible] । జేయను వాం మనైన మదికింపగు దీపి

సంచరించుమని । మాఁయికిపోయిగాక మతిమంతమందికి పోయిగ
లునే॥ క॥ పోయికేనో చిఁనహారలు । ధీయుతగగనాదియాన సిద్ధుల
నెల్లన్ । రోయకరోసినవారే । మాయాసంసారపోయి మానవ
రాయా॥ గీ॥ కాయసిద్ధులు మొదలుగాగలవియెల్ల । కుమరుగూరా
డు చేసుక జెదరకుండ। పొదగబట్టుటమాయకాపురము గాదె। యట్టు
గావునవియెల్ల యాత్మ గావు ॥ గీ ॥ మాయయుక్తిగాను మహిమలు
ముక్తిగా। దాశముక్తిగాదు యఖిలములును। రోసిచిదుచున దియురూ
పనిముక్తియా । భువనకీలిఁజాలబోధలోల ॥ శా ॥ రూపవ్యాపి
జగత్ప్రపంచముమదింరోశించినన్మాత్రమే । బ్రహ్మానందపదాను
భోగమున సంతోషించుయోగింద్రులు। రూపవ్యపజగత్ప్రపంచ
విషయారూఢిక్రియాలాపనా । కాపట్యంబులనైన సిద్ధమహిమల్
గాంక్షింతురే మూర్ఖులై ॥ క ॥ ప్రాణాయామముపట్టుచు । మాన
ఫలుభరిక్రియయందుమదికొన్నేమల్ । గాన [illegible] । కానిగ
లదె కాయసిద్ధికలలోనైనన్ ॥ గీ॥ కాయసిద్ధు [illegible] న్న తెల్లయిన।
న్నవిన్నవారుగలరె ధాత్రి । మూర్ఖులైనవారు [illegible] రుగుచుండురు
గాక। యమరులందునైన నట్టుగలదె॥ గీ॥ హరిహరబ్రహ్మసురసిద్ధన
ములకన్న। గరుడగంధర్వయక్షకిన్నరులకన్న । జనకశుకవామదేవస
న్మునులకన్న। కాయసిద్ధికనరు లె[illegible]లరుధరను॥ క॥ జలబుద్బుదంబు
కన్నను। చులకనభూతములచేత జూపట్టినయా । చలనప్రసిద్ధులగో
రక । వలెజాతస్యమరణంధ్రువంబనవినవే॥ క ॥ కౌంతేయకాయసి
ద్ధివ। దంతేవేదాంతసమ్మతంబదియద్వ్రా। శ్యాంతన్నశ్యాంయతత్ప్రతి।
కంతదనిత్యమనుటకథలన్వినవే ॥ గీ ॥ కమలజనితనుగుచు కానంగబ
ష్టవి। చెడురటంచునాటిచెప్పశ్రుతులు। యెన్నడుచెపసోకకున్నదా

యువిసరంగ । దోషమింతె గాక దుర్జనులకు॥ క ॥ దుర్జనసంగతివ
లన । స్వజ్ఞానవర్జనంబు తెరుగవశవడకునికిన్ । యార్జించుచెపాప
ముంటుల। నూర్జితసంసారమాయలుచితములాయెన్॥ క॥ అన్నిటి
మూలముమదియిది। తిన్ననగాచిల్లరప్పుదీరినయట్టు। వెన్నెలబైటను
వల్లగ।కన్నులపండువుగసుఖముగనుగొనవచ్చున్॥ గీ॥ వరగురూప
దేశపరుడయ్యుసతతంబు।మరిసమాధిచేయుమరిచెనేని।విషయసంగ
ములకుబుషివంటివాడైన। పాలుమారుతిరిగిజాలిపడును॥ సీ॥ కొంతే
యదెంతధీమంతుడౌవాడైనసతతమాత్మదలంపజాలకున్న । విషయ
ముల్లలపారు విషయసంగంబుల కోరిననయుదయించి కోర్కవలన।
క్రోధంబుపుట్టును క్రోధంబువలనను మోహంబుపుట్టును మోహము
నను । వెనుకటితెలివెల్లపీటిపాలైపోయి పోయినయాబుద్ధిపోణిమ
డగు। పోణిమణగినగతిలేకపోవునంత । యప్పటగచాల్లువచ్చుమీద
బైరింగి। చిన్మయశ్రీమహాలక్ష్మిచెట్టబట్టి । యచ్చికము లేకయుండుట
మెచ్చుగాదె॥ క॥ తనుమాలిధర్మమేలా। తనగురుతెరువెరుగలేని
తనువదియేలా। తనుబుద్ధిగానిదేలా। తనుదనకేకాకయున్నతనువది
యేలా॥క॥అదికానసీవుచిత్తము । కుదురైయుండంగజేసి కోర్కుల
నెల్లన్ । చిదిమిపరబ్రహ్మనం । దదినేతుడవగుచువేట్కదనరున్న
ప్లాలు॥ క॥ చిక్కులుపనియేమింకను । నక్కరతోబ్రహ్మబోధమైని
వాశం।జిక్కులబారయగబుద్ధిన్ । జిక్కించుకసౌఖ్యమందుశివయో
గనిధి॥క॥ఆవనిశాగ్రణినీవి। శివయోగసమాధియందు చిన్మాత్రంబై ।
సవినీతసుఖంబందుము । భవపాశవిరహితపట్టభద్రుడవగుచున్॥
క॥గురుకారుణ్యంబుననిహా।పరమాశ్రీనభ పరంరావాత్తిసమీ।మరు
వకమనసుననుంచుము। పురుషార్థఘపునీతపూతపురుషమ్రాత॥క॥అని

బహువిధములఁదెలిపిన। మునివరునకు ధర్మజుండు ముకుళితకరుఁడై। విన
యభయభక్తిఁ బలికెను । ఘనఘనుఁ డొక్క ప్రశ్న యడుగఁగా వల
యున్॥ క॥ డంబపరిత్యాగనిరా। డంబులచేసిన మోక్షలక్ష్మీకల్యా।
ణంబాద్యంతంబును సాంగంబుగ వినుపింపుమనుచుఁ గారణగురుఁడున్॥
క॥ మదినీప్రశ్నకు మెచ్చిన। సదిసకలతపఃఫలంబులీకథలనెకా। మొద
లిటి వేల్పులు ముఖ్యులును । ముదమందుచు నుందు రెల్లప్రొద్దు నరేంద్రా॥
క॥ వినుమీ వడిగినప్రశ్నకు। ననుభవులగు యోగివర్యులాశ్చర్యములన్
గన సకౌతుకఫలతరా। మునముక్తివధూవివాహము వినుపింతున్॥ క॥ వర
వరమోక్షాది వినుమీ। పరకాంతాశోభనంబు పరమరహస్యం। బెరుక
కు నెరుకై యురిగిన। యెరుక సుమీ దీని తెలియ నెట్టువలెననినన్॥ సీ॥ అధి

—※ మోక్షలక్ష్మీవివాహఘట్టము. ※—

కవైభవము బ్రహ్మనందనగరంబు గలదు మిన్నులముట్టి వెలుఁగుచుండు।
కోటచుట్టును గడ్డమేటి ప్రపంచంబు ద్వారముల్పదితర్కవాదబలము।
వేదాంతసిద్ధాంతవీధులు విషయేంద్రియంబులంగళ్లు జీవాత్మబుద్ధి। వర్ణా
శ్రమాచారనిజయధర్మములు క్రిమరగాదులు కర్మఫలము। దృశ్య
దర్శనరాగముల్ స్త్రీపురుషులు । గాఁగయుఁ ఫలదృగాలుగలిగినట్టి।
పట్టణంబేలు సద్గురుపట్టభద్రు। డాత్మకాంతాసమేతుఁడై యవనినఘ॥
క॥ మరియన్నగరంబేలెడు। గురునాథుండొక్కనాఁడు కోవిదవినుతా।
దరహాస్యమంటపమునన్ । స్థిరపీఠమునందుఁ గొలువుదీరుచునంతన్॥
సీ॥ జననాథ దేశికస్వామి విద్యామంటపము వెలియంతఃపురమునకపు
డు। బోవుచో నాధారపుష్పకంబెక్కి స్వాధిష్ఠానభూమిన తిక్రమించి।
కమనీయమణిపూరకానాహతవిశుద్ధ చక్రముల్ దాచి నిర్వక్రమైన।
మరియు నాజ్ఞాచక్ర మందిరాంతరత శ్రీలక్ష్మీ నెమ్మదిరా జెట్టబట్టి।

హంసతూలికతల్పమందమరఁగలసి। రెప్పవేయనియరఁగంటిదృష్టిఁ గలిగి
గాఢరతులనుఁ దరైక్యంబునైరి । యస్ఫుటదమిద్ధమునఁగాని యొప్ప
చేత॥ వ॥ ఇట్లత్యంతక్రీడావినోదంబులం బ్రొద్దుపుచ్చుచు నేకాంత
ప్రదేశంబులఁ బరియును॥ ఉ॥ ఆసతితోడఁ గూడి సుగమాంతవనాంతర
యోగభూమికా । వాసగృహంబులం గి జనివాసగృహంబుల క్రీడన
ల్పసు। ద్యాసనగర్భమైయుపద ద్వాదశవత్సరముల్ గడుసంతన। ట్లాస
జయంబుసంపుపరిపూర్ణతకన్యనుగాంచె భూవరా॥ గీ॥ పరగ నట్లు
గలిగపంకాంతిన వయావ। నాంగియనుచు ధరణినార్యులెల్ల। మెచ్చ
కోమచుండ మహైన సొబగుల । కలుషభంగహృదయ కమలభృంగ॥

—※ ముక్తికాంతాజననఘట్టము. ※—

క॥ ఆకాంతమణికి సమరి। యొకాంతలు సాటి కారు యొకాంతమునన్।
యాకాంతి గూడఁ గల్గిన । చేకూరును సర్వశుభము చిన్మయరూపా॥
మోక్షశ్రీలలనామణి। లక్షణవతి సర్వశుభవిలాసవిశేషా। ధ్యక్షువిచక్ష
ణలక్ష్య। క్షణముఖుని దివ్యరూపలక్షణముల చేన్ ॥వ॥ మఱియు నట్లు సర్వ
శుభలక్షణాంగియగు తనకూతుం బెండ్లిసేయఁ దలంచి యొుక్కనాఁడు॥
గీ॥ చిన్మయానందపట్టాభిషిక్తుఁడప్పుడు। మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరంబుఁ బ్రొ
దిలోన। జనులలంకారములు సేయ శాస్త్రరీతి। చాటుపంపెను సజ్జనస
మ్మతముగ॥ గీ॥ ఆస్వయంవరమున నఖిలదేశస్థులు। విని ముదంబుగ పురవే
ట్ల చేత। వచ్చిరప్పుడు పురమువర్ణనాలంకార। ములను వన్నె కెక్కు చెల
గుచుండె॥ క॥ ఆపట్టణశృంగారము। జూపట్టెను సర్వజనులుఁ జూడ్కికి
జూడ్కి। యొపట్టున సరిలేదని। కాపట్యము లేని జనులు కౌతుకమందన్॥
క॥ నానాదేశాధిపులు। నానాలంకారములను నానార్థములన్। నానా
వేషంబులచే। నానాభావప్రచారనటనలతోడన్॥ క॥ ఒప్పుచునుండిరి

యప్పరి। యొప్పులకుప్పగుచునిట్టులుత్సాహములతో। జొప్పడియెన
తనాకనా। దప్పరమేశుడగుపతియుహర్షమంతో [illegible]॥ సీ॥ నగరుశృ
గారింపనిగ మార్గరీతిని సేమించ నప్పుడు నెఱ్ఱులతో [illegible]। మానసౌఖ్యాల
పట్ట్యములతో రంబును గాగి నానన మేలుకట్లు గాగ। కమలాఫలంబు
నాకస్తూరినలంకించి కుండని బ్రముగ్గు [illegible] వదిద్ది। చిత్ర [illegible] తఫలితమౌ
తరువులు వ్రాసినేత్రోత్సవంబుగానిఖిలమెస॥ శోభనాలంకృతులో
ద్యస్థూలసూత్ర। కారణంబుభువనలోకారములు। జగదద్దైపత్ర
మెల్లదశకంపమునేయ। కొలువు శృంగారించుగ [illegible] కోరియప్పుడు
సీ॥ ఘనవస్త్రచయమ [illegible] బ్రీము [illegible] ప్రథమ [illegible] నుటుటెక్స్వనమ్ము
పదము బెట్టి। పరిశుద్ధ [illegible] నలంకారించుము
పరించి। శిరమునగుపరత్న [illegible] సిరుల దాలి। భ్రమలు పొడిమ్ముగ్ర
ములమెరయ। కంఠసూత్ర [illegible] ములము [illegible] ప్రకటిక మునహేమున
వెలుంగ। సౌవర్ణ [illegible]
య [illegible] కంకణాలి। ఘూమంబులు [illegible] ముగుల। చూడనొ
ప్పారెరఘురాజు సుందరముగ॥ సీ॥ [illegible] బోధ
శ్రీలుపంజామరంబులు [illegible]
క్షైదండయిచ్చ సుభాషించె [illegible] శృంగా
రవతులెల్ల ముందర కైవారములును నేయ। [illegible] సలిసరసవిడి
యమియ్యతనుతలోదయలు నృత్యములు సలుప। ప్రణవ భేరీమృదంగ
ఘోషణము [illegible] రుల। పండువులు సేయకన్ను [illegible] దువుగను। వరసుష
మ్నాంతరద్వార [illegible] వరియగుచు। చేరెపతియు [illegible] శిఖరికప్రుడు॥
సీ॥ వేదాంతసిద్ధాంతవిద్యావినోదమంటప [illegible] దాసనంబునందు।
కాయప్రముగ్గుగాదీర్చికడగంటసూట్లు లుకలిం [illegible] చికలకదీర్చి।

సమదృష్టి ధాత్రి మధ్య సంకల్ప గోష్ఠి యు నిర్మలంబగు తెల్వి నిజసుఖంబు।
గలిగి సద్వృక్ష ఘనరాజయోగ సామ్రాజ్యములను మొదల్ రాజభూష
ణు। జేర సర్వసన్నాహములెల్లరిని వచ్చి। రప్పుడు సర్వజనంబులు నంత వెలమి
మోక్షలక్ష్మికి శృంగారములను జేయగడగి రంతఃపుర స్త్రీలు కడకతోడ॥
క॥ మంగళమనయకన్యకు। రంగుగ సుఖరసము బ్రహ్మరంధ్రమున నం
టెక్కా। గంగా వాణీ యమునల। సంగతి జలమొకటె దెచ్చి జలకములా
ర్చెన్॥ సీ॥ కన్నులపండుగా కనకాంబరము గట్టి మెరుపు సనును శృగా
మెరయగొప్ప। సవరించి దళ సహస్రపు లోప్పు గాదరిమి వెలుగుపా
పట పెట్టి తలపును మటు। తిలకంబు త్రికుటి దీప్తిపాజలకమ్ములు గళము ఘు
సు దిచూడ్కి తగిన యోణి। ముత్యంపు ముంగరముదుళ్ళగా గ విశుద్ధ క
మలాది హారము లొల్కంఠమునను। నమర మోలఘంటవాణి పూర కాదు వి
ట్లు। ప్రకృతి యావర్ణ రహిత సంభరణములను। యాకర చరణాద్యవ
య వాంగములనొప్ప। సఖులు కన్యను శృంగారవతిని జేసి॥ గీ॥ దర్పణం
బు దృశ్య దర్శన ద్రష్టగా। యెదుట నిలుపగ నన్ను జెవర నీక। జూచి చోద్య
మందిసుందరాంగియప్పుడు। తండ్రియనుమతి మున ధర్మనియతి॥ క॥ ఉప
రతియను చెలికత్తెవ। విపులంబుగ జెట్టబట్టి వేదాంతజ్ఞా। న పథంబున
హంసగమన। ముపరిమా సింప్రచును వచ్చె భూపతి సభకున్॥ క॥ వచ్చె
న కాంతామణిగని। యచ్చెరువడి సభికులెల్ల నానందముతో। ముచ్చట
కుజొచ్చితమలో। ఋచ్చెలివమతమకోయంచు యొచిరివేడ్కన్॥
క॥ ఈరీతి వారు వారలు। కోరుచునోరూరుకొను చుగుణవంతులునై। మి
డుచు సుందిరియంత [illegible] ంగని సఖిని చూచి వైభవ [illegible] కిన్॥ గీ॥ వరు
సవారి వారిష్ట [illegible] నటనలు కులగోత్ర నామములను। చెలినడు
గుమటం [illegible] ణి। యనుమతింపన దియు [illegible] దిగెనంత॥

క॥ ఆకారము ముసలిముదుక। వాకున కారెనుముపోతుప లెబసినయా।
లౌకికప్రమహారాజవి। వేకముకేరడుగవాడువికవికనగుచుఁ॥ సీ॥ కో
రియిట్లని యెమాకులము పెద్దలు మెచ్చ యిలువరుసమాన మంజెన్న గల్గి
యిచ్చిప్రచ్చుకొనుచు యింటఁబల్గ ముగిల్గి యొందుకునచ్చికొంబింత లేక।
నాలుబిడ్డలు మేము నాయుష్యవంతులై యలజల్గ బొందక పోయమనుచు
యొకని ప్రాపాసించకున్నంములో మంచి సంసారియనసరిసాటిగల్గి।
యిల్లువాకిలిదనవారుచల్ల గాను। నుండగలుఁటటమోతుంబు యోగిజో
గి। గాగవమ్మనుసంసారిగాగ రాను। ననుచుబలికిన లౌకికుని పహసిం
చి॥ గీ॥ కనిరియా కాకపూజ్యముల్కలిగినిరు। కావిడోవతులుంగరా
ల్కనకకుండలములులంబో ధరత్రిపుండ్రములనొప్ప। కామ్యకర్మాధి

—※ ముక్తికాంతాస్వయంవరఘట్టము. ※—

పునినంలగడగివాడు॥ ఉ॥ తామసమొందరాదుపదారనుగోరడి
దోసకారితో। నేమరిపాటునైనబలుకెన్నడు గాదువిశేషకాలమం।
దేమరరాదు గానములుహీనజనావళిసంగమున్నడు। న్నెనుముగాదు
యిట్టిదియనిర్ణయమన్ననుదాటియవ్వలఁ॥ మ॥ చనికామ్యంగుని
వేషభాషణలచేసన్న్యాససంసారముల్ సగానీవని రాత్రముఁ ఘనకు
తర్కగ్రాహ్యునాత్మ సహ। ధీరానిమోహేంద్రియని పహున్నిఖిలది
గ్దేశాదిసంచారువా। యనిరోధవ్రతునీశ్వరార్పణఫలాభ్యార్థ్యప
టఁకాంచుచోఁ॥ మ॥ తనవర్ణంబునకాశ్రమంబునకునుఁ తగ్గట్టిధ
ర్మంబుప్రీ। తినిసేయవ్వలిసేయుచో ఫలము [illegible] దిదేవస్వరూ। పు
నికర్పింపుచునా[illegible]వ్యకర్మములకై బోకప్రణ్యస్న[illegible] వాసంబున సద్వి
వేకమునసత్పు[illegible]త్ముడైయొప్పెడుఁ॥ సీ॥ [illegible] నష్టమువనవారి
గనవతె సర్వభూతదయకుసాషిగాగ్ర [illegible] లైయనిపర

దేశికిముందరికూర్చుండవలాదె। పెట్టంగవలయునుబీదయైనవట్టిన
యాతిసకలకొద్దినంపవలయు। స్నానపానాదులుసంధ్యాద్యనుష్ఠాన
ములుగెల్లిలోకంబుననుసరించి। నడువవలయునుసర్వంబునపకవలన
తోచుచుండునుపెద్దదొడ్డనము। యిహామువేడెంచనడచినమహిమ
నారె। పరమగాంచంగిసేరురుగ్రజ్ఞతోడ॥ వ॥ అదియునుంగాకవ
ర్ణాశ్రమాచారంబులందుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులలోబ్రాహ్మణు
నకునుయజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపకదానాదానప్రతిగ్రహంబుల
నుషట్కర్మంబులునుక్షత్రియులకుప్రతిగ్రహవ్యతిరిక్తంబులగుపైనుక
ర్మంబులును వైశ్యులకుకృషిగోరక్షవాణిజ్యాదికర్మంబులనుశూద్రున
కుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యులసేవయునుమరియునాశ్రమంబులలోబ్రాహ్మ
ణుండుశ్రేష్ఠుండగుటంజేసియందుబ్రహ్మచారిగృహస్థసన్యాసంబుల
ననాలుగాశ్రమంబులుగలుగుటంజేసిమొదటబ్రహ్మచర్యంబునశిఖా
యజ్ఞోపవీతమౌంజీకృష్ణాజినదండకమండలధరుండై వేదాధ్యయనా
దిసత్కర్మరహితుండై స్త్రీసంచారస్థలవర్జితుండై గురుగృహావాసుండై
యాచార్యాజ్ఞావశంబునభిక్షాన్నంబుపరిగ్రహింపుచుక్షౌరాదికమ
రహితుండై సంచరింపుచునంతనాచార్యునుమతంబునవివాహాదిగృహ
స్థధర్మంబులంగీకరింపుచుగురునిచేతనియోగింపబడురీతిని మంత్రతం
త్రజపహోమప్రతినిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురాణకథాశ్రవణతత్పరుం
డై దానప్రశస్తసన్యా [illegible] పూజలును జననీజనకపుత్రమిత్రకళత్రభ్రా
తృపశుభృత్యు [illegible] బులుసేయుచు పంచపర్వంబులు వ్యతీపా
తాదిపుణ్య [illegible] తిక్షణంబుతుకాలంబులభార్యాసంగంబు
సేయ [illegible] ంపుచుపెద్దకాలంబునకుస్త్రీసహి
[illegible] నాథ [illegible] డిచివనంబులకందమూలాద్యా

పొడడగుచు ద్వాదశవర్షంబులైన వానప్రస్థాశ్రమంబునందుండి సన్న్యా
సాశ్రమంబంగీకరించి యింద్రియజయంబు గలిగి పుణ్యప్రదేశ సంచా
రుండగుచు దేహాశక్తిలేక పరమవైరాగ్యంబున సర్వేశ్వర ధ్యానాదిభ
క్తిసత్కర్మంబులు సేయుచు తత్కర్మ ఫలసంతృప్తుండై యుండవల
యు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామంబులు పరిత్య
జించి మోక్షమాత్రాపేక్షితుండయి శాంతుడయి యేకాంతప్రదేశంబు
జేరి యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యాన ధారణ సమా
ధులను నష్టాంగయోగంబుల సర్వసిద్ధిప్రదుండై లోకపూజ్యుండగుచు
సంచరించుచునంతటను తలంచిన సమిత్ర సౌఖ్యకర్మయుక్తుండయిన ఫల
త్యాగి వాక్యాదులంబరులబుల కార్శ్యంబునొందుచును పరుల సఖిచే
యయ్యాదకొసయ ద్రాక్ష నానావిధ భేదసభామధ్యంబున నిల్వంబడి
వారలని శ్రేయంబెనుంగంగోరుటయును పరులవాక్యోత్తరంబుగావా
రణము॥ సీ॥ ఒకడాత్మయనుభవనియుక్తిసాధించిన విభుడసయొక్క
డు విరిచివేసె। దేహాత్మబుద్ధిని దెలిపిన యొక్కడు కాదు ప్రాణమటం
చు గిరిపడియె। స్వప్నంబాత్మయటంచు జేసిన పేరొకండాత్మ మానసము
ని హంకరించె। స్వంపదప్రాప్తిత సరియుక్తియనగ వేరొక్కడుజ్జ్వపి
కాసుక్కబెనగె। యొక్కడానందమేము క్తియోగమనుచు। నాత్మభే
దంబువాదింపనంపనొకడు। సందిదా కోశమిుగదన్న సద్గుమూర్తి।
గనుట మోతింబెయు నెధర్మతనయుండైవ ॥ అదియెట్లుం జేనినానా
విధభేదవాదులమధ్యంబున నాంటండు [illegible] వృశ్యవైరాగ్యవంతుం
డునునిశ్చలభక్తుండునుసద్గురు [illegible] గ్రమున [illegible] యుండునునగునా క్ష
యుభేదవా [illegible] యహంకారర [illegible] జ్ఞానస [illegible] శ్రమంబుగాని
ట్లునియె॥ [illegible] మధర్మజ [illegible] వను। త [illegible] [illegible] డుతగనావా
[illegible] నం [illegible] [illegible] న సైత్రాడ

పిం। చుసహంబుద్ధితోలంగి। చనవాచ్యతస్వస్వరూపచైతన్యమునా॥ గీ॥ ప్రత్యగానందకూటస్థపదమునం౯। నాయహంప్రత్యయోపసం హారచిత్తు। యిప్పుడదియెబ్రహ్మహాస్మిచొప్పడంగ। ననుచువేదాం తవాదివాక్యములుగాగ॥ వ॥ మరియుధర్మజుతోనంపూనయిట్లనెను॥ సీ॥ అక్కడజ్ఞేయహంబనుబుద్ధిగాసుఖదుఃఖములుమరిసారదిగాను। నరయనిచ్ఛాద్వేషయత్నధర్మాధర్మభావవిశేషణాదఖిలమరియు। కణ గిసంఖ్యాపృథక్త్వంయోగభాగాదిపరిణామములచేతబలసిట్టి। సా మాన్యగుణములుసవిశేషమైదేహకరణేంద్రియంబుల మెరసియుండు। నాత్మబుద్ధినివర్తించునాగుణంబు। లవియకూటస్థచైతన్యమనగరాదు। నుప్తికూటస్థుగూడయేసారదిగుణము। లనియతెలియంటనహమునసగు నౌగాదె॥ క॥ అలజాగ్రత్స్వప్నంబుల। తెలియగనభిమానమున్నదియ గుటగుణం। బులునుదెసుప్తికాలం। బులకనకుంగారణాఖ్యభూతా విద్యక॥ క॥ అభిమానమణగెగనుకగు। యభిమానమునందెగుణముల ణగియనట్లా। యభిమానముగుణిగావలె। యభిమానమెకరణసంజ్ఞల వనీనాథా॥ గీ॥ ఆరయవాచకపాఠకమునినయట్లు। యహమునగువ్యా త్తమోద్ధులనగజెల్లు। కరణసంజ్ఞలనవియపోకానుపించె। నాయహం కృతితనుధర్మమంటిరేని॥ క॥ వృత్తికాలంబునదేహము। సతమైయహ [illegible]తేమిసహజ[illegible]। సతతముతనుధర్మమహం। కృతిగాదను [illegible] ॥ గీ॥ ఐనబ్రాణధర్మమభిమానమంటివా [illegible]బు[illegible]దు। గానమందుసహాముగావుననదిప్రా [illegible]ము॥ ఘనకూటస్థ[illegible]సంగదలహం [illegible]గుణి[illegible] [illegible]త్మధర్మ[illegible]టలాడాయ [illegible]నాథ [illegible]దందసంచా

తియై । తనకుఁ గారణమైనసు ప్తియగుఁ దత్త్వానుభోగోజ్జ్వలా॥
గీ॥ సుప్తిమాయవలన జాపట్టు జాగ్రాది। స్వప్నకృత్రిమములు పరగత
నవు। కారణంబు తనకౌఘనసుప్తిమాయలో। నణగుచుండు నహము నను
దినంబు॥ గీ॥ గురుసుషుప్తిలోన కూటస్థచైతన్య। మైన యెరుక యుండు
టందులకును। గురుతు నిదుర లేచి యెఱుఁగ నందాక నే। ననుచు దిరుగుచుం
టయాత్మ గాదె॥ ఉ॥ కానసుషుప్తి ంజెలివిరల్గ దుగల్గియు వేలగాన
వ। ట్లానిమరందు మేల్కనిన యప్పటియట్ల జాగ్రమందుకు। న్నానస
సాక్షికంబున భిమానమును ప్తిలేనపాటు చే। హీనవికారమై యెరుక
యేమియెరుంగక నుండు పాండవా॥ మత్తకోకిల॥ అన్నివృత్తులు సుప్తి
గూడిన యాత్మయున్నది తెల్వి మే। ల్కొన్నయెప్పటి బోలె జాగ్రత
నోర్కలేమియు లేకయు। న్నున్న యాత్మకు నందు సౌఖ్యములుండు నె
ట్లగునంటివా। మున్ను దెల్పిన విద్యవృత్తికి మూలమౌటయవిద్య చేఁ॥
గీ॥ ఆత్మ సుప్తిలోన జ్ఞానవృత్తి దే। సుఖమునందుటకును సారద జాడ।
కార్యరూపమైన కరణంబువృత్తి దే। మరల కారణంబునందుటయు దె॥
గీ॥ కార్యపటమునందు కారణతంతువు। లమరగ పటనిష్టమైన తెలుపు।
తంతునిష్టమగుట తగు బుద్ధి నివృత్తి గల్గ తమమునందు గలదు వృత్తి॥
వ॥ అట్లుగావున కార్యరూపంబైన బుద్ధి జాగ్రత్స్వప్నంబులకు వృత్తిగ
లుగుటజేసి కారణరూపంబైన యజ్ఞానస్వభావసుషుప్తి యందవజ్ఞానం
బునకు వృత్తిత్వంబు గలదని యెరుంగవలయు నట్లగుట సుషుప్తి మూర్ఛల
కాధారంబైన తెల్వి గలుగుట సత్యంబైన జాగ్రత్తునందు బుద్ధియును సా
ధనోపాధిబలంబువలన సుషుప్తి ... జ్ఞానవృత్తియును సా
నోపాధివలన నాత్మ జాగ్రం ... టవా విచిత్ర ...
బు ... గుంట ... । శ్లో॥ ... నసే। రాదుః

బుగాని యెట్లట్టి జాగ్రంబును స్మరించుటకు నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులు సాధ
నంబులుగా నేరదట్లయిన సుషుప్తిపూర్వులకు భేదంబెట్టున్న నజ్ఞానస్మర
ణమాత్రంబులు మూర్ఛయనబడుచున్నను సుఖజ్ఞానానుభవరూపస్మర
ణద్వయంబునుంగూడి సుషుప్తినుండి తా ధారభూతచైతన్యంబు అవస్థాత్ర
యంబుతోడ గూడి చేసిక నాధారమాత్రంబై యున్నయట్లు నేకశరీరం
బులు దోచు చేయు నప్పుడాధారచైతన్యంబు నానాత్వంబునొందదట్లయిన నా
తెల్వియు నేక దేహంబులకాధారంబై యాత్మ దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును
తనకు దెలియవలెనను ప్రమాణంబు లేదట్టున్న భూతంబులవలెను నెన్నము
లశరీరంబులతోల్తి చెప్పినచో నానాదేహంబులకాధారంబైన యా
త్మయొక్క మాయావశంబు నేకజ్ఞానోపాధులు సర్వంబును నిద్రితిగా
దగుటం జెసిత తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును గోపడట్లుండనేని సకల
దేహంబులందును [illegible] త్మ దేహవ్యాపారంబునునకుం
[illegible] పలైన నేటుండల ప్రమాణంబులేదు [illegible] శరీరంబులందుండి [illegible]
నేనట్లుత దేహకర్మేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును సంబంధమున భేదంబై
తోచి చేయునప్పుడా దేహంబులకుండు నాధారంబై యుండినను నిశ్చ
యంబట్లు చేయుట్లు జంగమస్థావరాత్మకంబై తోచు సకలదేహంబు
లకు తానాధారంబని తెలియవలయు నట్లయిన వ్యవహారజ్ఞానంబెట్టున్న
భేదంబై తోచుచుండు ననిననది సంస్కారభేదంబువలన నభిమానం
బునకు దోచిన జ్ఞానంబింతియె కాని యాత్మసంబంధంబు లేవను నిశ్చ
యంబట్లయిన నాత్మకు సర్వదేహధారణత్వంబునునది సర్వదేహవ్యా
పారజ్ఞానంబును గాకుంటివేని॥ సీ॥ అప్పనట్లుతి దేహవ్యాపకజ్ఞానమా
త్మనపత్రగుపాధులాత్మ। శిరములు వెయ్యునప్పుడు షుడాత్మంటి వానప్ప
శేషాదులాత్మ యగుసు। నక్షులు వెయ్యునయత డాత్మయంటివాయు

ప్ప డింద్రాదులుయాత్మ గారె। పావకముఖ్యాగ్న్యేవలులు దాత్మయం
టివాయుప్రభృతసూర్యాదులాత్మ గారె। హస్తములు వేయుగలయతం
డాత్మయనఁ। కార్తవీర్య బాణాసురల్గారెయాత్మ। గ్యైనశ్రుతులును
బహువిధంబన్ని పేని। శ్రుతి విరాట్పురుషావస్థ జూపిచెప్పె ॥క॥ అలశ్రు
తితాత్పర్యంబటు। వలెను విరాట్పురుషరూపవర్ణనమింతే। తెలియప
రబ్రహ్మంబు। పరితాత్పర్యంబు గామధర్మతనూజా ॥సీ॥ అదిగాక వే
నామ్నులర నట్లలను బోలెతగత దాధార చైతన్యమునకునవయహాత్మ
కమున్న నాయవ చట్టులు దిఁగినమనుజలఘునయవయవ। ములుతోఁచు
నట్లంగములుచిన్నమగుచోట నాత్మస్వరూపనుహస్తపాద। ముల
నుందవలెనింక బోరినణురూపమయి ప్యనహరించాత్మ దానంటిపేని
ఒనరవ్యవహారముఁను సమ్యోగబలము చేపను ప్రభావిశదంబుచేత
నగునొ। యనివికల్పపరంపరలనముగాను। తోఁచుచుండు
దునీరీతిదోషదూర ॥క॥ అణువనియును విభువనియును। యణు
ణువిభువులు నాత్మ గావు యలమనసనియుఁ। ఘనతర్కవా
చ భేదము। లనుదగులు బైగాని నిష్కళంబెవ డెరుగుఁ ॥క॥
తనవిని ధర్మజుడని యెను। ననఘా నిశ్చయము దెల్పుడనము
నిబల్కెఁ। యణువునతీతంబని యిట్లను శ్రుతికిఁ ధ్యానకాం
డమందలి దెలిసె ॥గీ॥ అనఘ నిశ్చయజ్ఞానమెట్లంటివేని। యు
భయదృశ్యవిలక్షణమైనయట్టి। నిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్యమాత్రము
దియ। వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేత్తృజము ॥ తరువోజ ॥ జన
నాథ విన వ్యాసకలశాస్త్రముల సారంబు నిర్గుణజ్ఞప్తినే

తన్య। ఘనచిదాకాశసాక్షాత్కారయోగ కారణాత్ములచే
క్రమమొప్పనిట్లు। గనుపడ్డసుఖిసుఖమునీక నుగంటచూం
కడ తేరిసుఖము స్సుకరమొప్పననుచు। వినుపించివ్యాసుల
విధవాదములవిజయోక్తిన ద్వైతివెలసెననిపలికెః॥క॥
వేసనువ్యవహారత।జీవుండజ్ఞానవశత జెన్నుచుదనలో।జీ
త్వమెఱుగనేరక । నావయవశరీరమాత్మయనియెదద
చుః॥గీ॥నరవరేణ్యయిట్లునానావిధంబైన।దృశ్యమార్గ
బులనుదిరుగుసహాము।దెలసితన్నుదానె తెలియంగవలె
ని।తగన భేదవాదధర్మయుక్తి॥క॥నానాసభాంతరంబుల
నానావిధతర్కవాదనటనలకెల్ల।న్నూనిత్యజేకారముగా
దానేజయమన్దధర్మతనయమహాత్మా॥ వ॥ అనియివ్విధ
బునన ద్వైతతత్వంబెఱిగించిపరామృత జ్ఞానోల్లాసి
గుయుధిష్ఠిరుంజూచిమోక్షంబుసద్గురుకటాక్షవీక్షణా
శేషంబువలనసులభంబుగానిషట్శాస్త్రాభ్యాసయోగంబు
వాయునిరోధంబులప్రయాసంబునురోగాస్పదంబును
రోగంబులకుదప్పినసనిష్ఫలంబగుగాని అన్యువిశేషంబులేద
గావునసద్గురుసేవామూలంబునసంభవిన్చినయాత్మయో
గంబునజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపంచ
బైననిర్వికారానన్దసముద్రంబునమునింగితెరువుమఱువు స

రూపానుసంధానమెరుకచెడ వేదాంతంబుల నిరాభాస
నిర్వికల్పనిష్ప్రపంచనిర్వాణనిర్వికారనిత్య శుద్ధసనాతన
బ్రహ్మావశంబునరజ్జుశుక్తిస్థాణువులయహిరజచోరాద్యా
రోపణులయట్లదోచినమాయాప్రపంచంబు దబ్బరగుటం
జేసిరతుండైతన్నుదా తెలిసిముక్తుండగుమాయామానస
విభ్రమంబుతన్నునెరుంగమింజేసిబద్ధుండగు యీబద్ధము
క్తులునాత్మకులేవుసంకల్పస్వభావంబులుకాననీవాత్మమ
హత్తత్వంబుజీవన్ముక్తుండవైసర్వభోగంబులు బొందుచు
సుఖంబుండుమనిమతియునిట్లని [illegible] త్స్వాహా॥ [illegible]లయన
ట్లువారివివిధవాదములనుయు। కు[illegible]జ [illegible] ర్యము ప్ప
గురుకృపోక్తిదనరగా। తెలగిముక్తి[illegible] [illegible]ని తెలిచెజూపి
ప్రియముతోతలపులోవగన్నిమి [illegible] [illegible]టైపరుడనన్॥

※ముక్తికాంతవివాహముహూ [illegible]రు.※ పంచచా
మరం॥పరాపరస్వరూపమైనభా [illegible] [illegible]డగు । న్ని
రాకరిష్ణరాదయాయనేకజన్మ [illegible] [illegible]స్మ [illegible]పరించి
మిన్నుమన్ననోవిహారుడ।స్థర [illegible] [illegible] ముక్తిదైతవా
నిచేరుచున్॥తరల॥ కరగతంబు [illegible] [illegible]కఖుండేవాద
గజాంకుశా।భరణకంఠమునం [illegible] [illegible]ముక్తివానినిస
ఖ్యురా।ల్పర్యె జెండ్లికినామతింపగ బ్ర[illegible]ధర [illegible]మణి

స్గురువరేణుగని మ్రోలనిల్పెనుకూర్మితోనృపాలకా॥ అం
బురుహావృత్తము॥ అన్తటనక్కడపెండ్లికొమారుడుహర్షశీ
లమువాసనా। క్రాంతసుగన్ధసుపుష్పములన్దముగాధరియి
న్చుచుజిత్తవి। శ్రాన్తికిగిటముదాల్చుచుల శ్రుతశబ్దకున్దలి
డవులువేదాన్తనిజాభరణంబులునొప్పగహంసవాహను
డైనృపాలా॥ అల్పాక్కర॥ వైరాగ్యమార్గమునవాదవర్ణనా
రావములుచెలంగనవ్వుడునులని। నారాజుకొలువునకు
హంసడిగ్గిజేరజదావచ్చెచెలఙ్గియతడు॥ గీ॥ అప్పుడుసాధ
నసంపన్నుడౌముముక్షు। డాగురూత్తముకృపకర్హమైన
యట్లు। కొలువుజేరుచుదన రెనుకూర్మినంత। సకలజనులను
సంభ్రమోత్సాహములను॥ గీ॥ పరగనిట్టుసవయపతులు
గొన్నయమనో। కుటిలులగుచుపాయగూడిజనిరి। నిఖిలబన్ధ
యుక్తినాస్థానమన్నసం। ఒప్పుడువెడలెగురుడుహర్షమున
ను॥ సీ॥ సకలార్థపరివారజనులుసేవింపఙ్గ నిగమార్థములు
నొప్పనగరిలోన। మన్త్రులత్రయములబన్ధికివ్వలిచెన్తపూ
ర్వహృద్వీధికిపోడవుగాన యయార్థ్వకున్తలికెనినేవైనతా
వునాలుగుశ్రోవలసత్తుపడుము। సమరుబోధామన్తపాన్త
గ్గతానన్దవిజయాఖ్యకల్యాణవేదికస్థు। వేళ్లస్వశ్రీసమేతు
డైవేదరీతి। నమ్మరకన్యయునిన్నవాడట్లుమత్రియు। మంగళి

స్నానములు చేసి రంగుమీర పెండ్లిపీటలమీదను ప్రీతి జెలఁగ॥
తరువోజ॥ మంగళద్రవ్యముల్ మంద్రోక్తిదనరాఁగ మంగళం
బులు బాడ మరియు నంగనలు। మఙ్గళతూర్యముల్ మ్రోయ మె
ఱుఙ్గ మధుపర్కములు తత్వమస్యాదివాచ్య। సంగతి నర్థముల్
జాడలు గాఁగ స్వస్తికారోహణ స్థలిపీఠమునను। సంగతిస్వ
ర్ణనీక్షాభాషికములు సరవి గాఁ దెర నేత్రసమదృష్టి నమర ॥
వ॥ మఱియు నతద్వ్యావృత్తిలక్షణ తటస్థలక్షణ స్వరూపల
క్షణంబులను తలంబ్రాలు బోయుచు గురుదేవతాసన్నిధా
నంబున తత్వమస్యాదిలక్ష్యార్థోపాలంకృత మఙ్గళసూత్ర
గ్రహణంబు శుభలగ్నంబున నదనర సద్గురుకృపాదాన ప
రిగ్రహణం దైత్రస్థానకంకణంబులు మెరయ నేత్రశోత్ర నా
సాగ్రభూమధ్యాలోకనంబులు మఙ్గళారతులియ్య లక్ష్యా
న్తర్బహిశ్చిత్తంబు బ్రహ్మముడిగా బ్రహ్మానుకూలంబున నప
రిజ్ఞానాగ్ని ప్రవేశనకర్మలాజహోమంబులు సేయుచు మఱి
దేహేంద్రియాదిజగత్ప్రపంచంబను సమిత్తులు బోధశిఖ
న్దర్పి యంతఃకరణాజ్యాహుతి సేయుచు వాసనా ప్రా
ణచిత్తజయంబున తత్జ్ఞానాగ్నియు ప్రదక్షిణంబుగా వె
ల్గ హాత్మార్పణంబు సేయుచు భూరిదానంబుగా చిత్త
త్యాగంబును మహాత్యాగంబును జేసి సాంగంబుగా సకల

కర్మకృత్యంబులుదీర్చుచుశత్రుమిత్రాత్మకంబగుసర్వజనం
బులకుయథేష్టంబుగాపుణ్యాపుణ్యయుక్తంబగునాగమ
కర్మభోజనపదార్థంబులుస్తుతినిన్దావ్యాజబలంబుననూర
విన్దుగావించుచువ్యావహారికప్రాతిభాసికసత్తలకతీతంబ
గునిరంతరనిరుపద్రవప్రత్యక్షపారమార్థికబ్రహ్మసత్తాస్వ
రూపంబగు సన్మార్గంబుల నడుచుచుజీవేశ్వరకూటస్థబ్ర
హ్మైక్యావలోకనామృతాహారులై సకలసంభ్రమంబుల
వివాహంబునెరవేర్చుచునంతముధ్యాపురుషసూర్యాస్త
మానంబగుటయు రాగద్వేషంబులను పక్షులుసంసార
వృక్షాగ్రంబులనాశ్రయింపజాలకకృత్రిమంబులను జను
లుమాయానిజనివాసయుక్తినరనరషడ్వర్గతిమిరంబెదు
రెయుజ్జనీకిమూఢమానసంబులనుదిక్కులపిక్కటిల్లసువ్రతజన
చిత్తాకాశంబుననానాపుణ్యనక్షత్రంబులుప్రకాశింపవృ
త్తినిరోధచన్ద్రోదయంబుషోడశకళలన్దనరసాధనాన్తఃక
రణకుముదంబులువికసింపననుబన్ధచతుష్టయంబులను చ
కోరంబులుచెలఙ్గయోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులుసం
తసిల్లనప్పుడుముక్తివధూవరులుభూమికాసప్తఋషిమ
ణ్డలత్రయమధ్యంబునవెలుంగునవ్వసిష్ఠ సన్నిధానంబున
సీతాభాసరణరూపంబునంగనుపించునరుంధతానవలో

౦బు సేయుచు సత్కృత్యమ్ములు దీర్చుచు సుఖమ్మున్ని రిట్లు ప
ుషవర్థ వాధ ప్రకారమ్ములను దినమ్ములు గడుపుచు సర్వశు
భలక్షణమ్ముగాను శ్రేయోమార్గధ్యానమ్ముల నాకబలిమొ
నలగు శోభనమ్ములు సేయుచున్న త్రపుడ సంవత్సరోత్సవ
మ్ములకు నైలజ్ఞే ముక్తివధూవరులాదియగు సర్వజనమ్ములు
వాగ్లు వేదమ్ములన్దవరు తత్వమస్యాది మహావాక్యమ్ములను
కొన్పెరలనిచ్చిన సచ్చిదానన్ద నిత్యపరిపూర్ణమ్ములను పన్చ
పదార్థయుక్తరసంబగు వసన్తమ్ము ప్రాణాయామజపం
బులను ప్రాత్మలను యన్తర్మానసమ్ములనుచ్చి మనకోపులనిం
చి వేదాన్తనిశ్చితార్థమ్ములన్జ్ఞుడలాడనప్పుడాత్మకాన్తత
నపతియగు దేశిక స్వామిని యానన్దరసవసన్తమ్మునం దేలి
న్చుటయు జ్ఞానచిముక్తి కాన్తాలలామ వైరాగ్య పరతులను
చెల్కిత్తైలుం బ్రేరేప స్వయంప్రకాశమ్మును కడకన్నుగాంచు
ప్రకాశమ్ము చుముఖమ్ము వచియ వృదళుకొంన త్త్రనభేష్వ
నుకరమ్మున రాజయోగరసంబను వసన్తమ్ము రెచ్చితేనప
తియగు యోగిన్ద్రుని పైనిచ్చవాడు ముఖముఖసగఫుటునగు
చు ధ్యానపాత్రమ్మునననుభూతిరసంబను వసన్తమ్ము దా
నిపయిన్జ్ఞిలికేనపదియున జెలరేగి యోగాభ్యాసరసంబు సంహసిన్చి
లక్ష్యత్రయమ్ములను మూలదాగ బట్టువాడును సధ్యానసాకరగత

సేవ్యావసంతపాత్రుఁడయి దాసనాపుష్పయుక్తంబులగు
మనోవృత్తికుసుమమాలియాఁడయాభరణాంబరంబుఁజా
గలిగి తానాసక్తకుణ్డలంబులల్లాఁడ వైరాగ్యముఖమ్ముఁ జేమ
ర్పఁడాసి వెన్నఁడిన్నగిలియ నర్గిత్యమ్మునఁజిక్కి న్సకవ్యాపకం
బుఁగవస్తుం బెవలపదోగిన్నుసమయమ్మునసదిసిర్వాపా
రియుగుటన్నైసివాంనికరగతముగు వసంతమ్ముఁ వానివైసిన్నన
వసరమునఁ శుద్ధికాంతలువానిదర్శనీకసాఫలంబనుఁబన్ధి చే
పిగబట్టుటయును కామాతురులకుసిగ్గు లేదన్నటంగానన్నై
రాగ్యోపరతికరగతంబగునిర్విషయానన్దవసంతమ్ముఁ వా
డాడసితనభార్యాసహాయస్త్రీసమూహమ్ముమీదవర్షం
బుఁగాఁగురియిన్నుటయుసమాధివిరోధమ్ములగు లయవి
క్షేపకషాయరసాస్వాదస్త్రీలుదూరమ్ముగాదోలంగున
ప్పుడుము క్తికాంతాసమరసానందవసంతమ్ము యోగ
భోగస్త్రీలంపియ్యయేమరన్నియాఁగోభూమికయగు పా
దార్థభావనావిశేషమ్మునసికిఁ నిత్యనిర్మలకరమ్ములు ఘ
నమ్ముగాఁబ్రసాదించిపతిమనశిరోవీధి నభిషేకమ్ముఁ జేసి
దేహాత్మబుద్ధిరహితంబనుపాదమ్ములనన్దర్గాదమస్థిరం
బదీర్ఘఘున్టికారావమ్మునమ్రోయసవికల్పకాంబరంబు
విరామయుకుచమ్ములపైజారబాహాంద్విశానువిదశబా

నువిద్ధసవికల్పకంబులనుకసుమయుక్తంబగున స్తద్దృశ్యాను
విద్ధశబ్దానువిద్ధంబులనుకొం ప్పనిర్వికల్పంబుగావీడస్స్వయం
ప్రకాశంబను తాటంకంబులుశ్రుతిదీప్తినల్లాడ భావాభావ
మధ్యంబసియాడజ్ఞప్తికళాముఖింబుగా జెమర్ప నిరాభా
సంబునందబడుచు సషుమ్నాంతరద్వారంబనంన వాయు
మనోవేగంబుగాబరుగె త్రిమండలత్రయంబులు గడచిపా
రమార్థికసత్తారహస్య మంటపాంతర్గతానంద వసం
తంబనిర్వ్యాజకరంబునచిన్మయపాత్రంబు బూణాంబు
గానించి తెచ్చుసమయంబున దానిపతియగు నవధూతయు
నుసమాధిసాధకస్త్రీసహితుండయి ప్రత్యగానంద కూ
టసమార్గంబున కేడుగొంని యద్వయబ్రహ్మానైత న్యావ
లోకనంబుచేత నున్నాసియగుదానికరంబం బట్టుటయున
దియునిగ్గుపడకతుర్యాతీతంబను వేరొకర కరగతానంద
వసంతంబువానిపయి జిన్నువిజ్ఞానకళామోహంబున దా
నిచెక్కిలిముద్దుకొనుచుస్వరూప లీలావినోదంబుల నొక
రికొకరుసరసంబు వసంతంబులాడుచునిట్లత్యంత సంభ్ర
మంబులవారలువసంతోత్సవక్రీడావినోదంబులం బొద్దు
బుచ్చుచుండిరంత నారాత్రియాత్మకాంతాసమేతుండగు
సద్గురు వర్ణ్యాజ్ఞాపనంబునముక్తివధూవరులకు చిచ్ఛక్తి

మొదలగు కాంతలు నిషేక శోభన ద్రవ్యంబుల నర్పి శుభము
హూర్తంబున దేహార్థప్రాణంబులను ఫలంబులు గురునకు
దానంబు సేయించి యావధూవరుల నిద్దరి కోల్లాట మండ

—<* శోభనముహూర్తఘట్టము. *>—

లాంతర్గత మందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబున శోభ
నంబులు బాడుచు వారి నునిచి గురుసన్నిధానంబునం జేరి ఇష్ట
కథావినోదంబుల నుండి రంతనకరూఢముక్తివధూవరులు వే
దాంతార్థకళాయోగకుశలులయ్యు నూతనసంగమంబ
గుటంజేసి స్వరూపోన్ముఖస్మరక్రీడారంభసమయంబున ము
క్తికాంతాలలామ ముగ్ధయగుట యునుభర్తయగు యోగీశ్వ
రుచిత్తంబు ముక్తికామాతురత్వ ధ్యానంబు చేత మండల
త్రయమధ్యంబున వెలుంగు నాత్మపీఠాభాస్వత్యణురూపం
బని శ్రుతిబలుకుటం జేసి యది యెముక్తికాంత ధరియించి
నపీతాంబరంబగునట్టి యంబరగంబుగాంచు మహోయు
క్తిందివి సూటయు నిర్వాణియగుటం జేసి వాయువలనంబ
నుకరంబున యోనిస్థానంబగు సుషుమ్నాంతర ద్వారంబు
మూసి చిత్తవిక్షేపంబను వేఱొకరూ కవంబువంద ననుదూ
రంబున వెలుంగు జీవకళారూపదీపంబు నాయునష్టంబు సేసి
ననవి యు...కళామనోహరంబై గతాయాతసుఖంబునంద

నర్చైనంతనాకాంతసునిషయనుసిగ్గునగతా యాతంబును
జ్ఞాకచిత్తచలనంబనువిక్షేపంబునుగాక నూరకుండుటయు
నప్పుడుయోగీశ్వరుండగుపతవృత్తిహీత మనోవ్యాపకను
లీనంబనుకౌఁగిటంగీలించియొడలంబులకాంకురంబులు వా
డమదృఢచిత్తంబున హంసతూలికా తల్పంబునందు స్వ
యంప్రకాశంబునవెలుంగముందర నిడుకొనితత్ప్రకాశ
మానంబులగుచు వెలుంగెచెక్కిళ్లు ముద్దుకొనుచు సంవి
ధానందకుచంబులు నివురుచు స్వరూపచెలిమి సేయునది
యుబరమ పతివ్రతయగుటంచేసి ప్రౌఢత్వంబునభర్తకు
ప్రియంబగురీతిని బెనంగకళలంటుచునాదస్వరూపంబులు
శ్రావ్యంబుగాహృదయంబుగరంగికుండలీశక్తిభేదంబు న
యోనింజమర్పంబిందుతనంబుగారహస్యక్రీడలం బరవశ
త్వైయనముకుళితనేత్రులగుచువృత్తిరహిత చిత్తాకాశని
దాకాశశరీరంబులురెండు నైక్యంబుగాబెనంగి గాఢరతు
లచిత్తంబుతన్మయంబగుటజేసిను న్మనియగుతుర్యంబునసు
ఖజ్ఞప్తికళాసత్తామాత్రంబుగానుండునప్పుడుశుద్ధ వాస
నాయుక్తులగుటంజేసి మరికొంతదడవులకు సమాధిగళి
తంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబుమధ్యవిక్షేపంబు నొందు
టబుట్టినవదిమొపోల యలుకయగుటం గావునసవికల్పక

జ్ఞానంబు గాచిదాకాశ స్వరూపంబగు ముక్తికాంతాచి
త్పురుషుండభిముఖుంబుగా నైకొని జీవపరైక్యంబును సత్య
స్త స్వేమంబుల తుర్యతుర్యాతీతంబులగురతిక్రీడలం జెలం
గినిర్వియోగనిద్రలసుఖమ్ము నందనరసందవివేక ప్రభాతస
మయంబగుటయు నజ్ఞానతిమిరంబువర్ణాశ్రమాచారజన
హృదయగుహలంబ్రవేశింపధ్యాన భక్తివైరాగ్యంబులు
వెవవెలంబార మునిజనహృదయకమలంబులు వికసింపను
పనిషదర్థ ప్రతిపాదకభృంగ ఝంకారంబులెసగ పూర్వ
హృదయశిఖరినారూఢజ్ఞానభానుండుదయించుటయు త
త్వజ్ఞజనసంచారప్రకాశంబై యొప్పుచుండెనంత నాము
క్తివధూవరులునుతత్సమయంబున మేలుకొని యాత్మాజ్ఞస్నా
నసధ్యానంబులనుగురుశుశ్రూషల నిత్యకృత్యంబులుదీర్చి
యాచార్యానుమతంబునంబత్నీసమేతంబు వేదాంతార్థ
రాజ్యాభిషిక్తుండై యఖిలబోధార్థవస్తువ్రజల సద్వాసనసం
తోషకరంబు సేయుచుపరమైశ్వర్యసుఖంబునందునరిగురు
కృపాలబ్ధంబగునిజనివాసగృహంబత్యన్తక్రీడావినోదంబు
లకాటపట్టుగుటుంజేసి యందాత్మారామశృంగారవనంబు
లుజూచుచు నిగమవృక్షశాఖాగ్రంబుల మోక్షసాధ శుక
శారికాకోకిలస్వరంబులునోహోయననాలకింపుచు నా

గమార్థరహస్యంబులను దిగఁరుమానిగుముఖుఃనీడలనిలు
చుచుపరలాభఫలంబులిరుచింపుచుశుద్ధవాసనాపుష్పంబు
లాస్వాదింపుచునంతశ్శీతలంబులగుపొదరిండ్ల క్రీడలుసల్పు
చుసంతోషకరంబులుతనప్రియాకాంతనుపొడవుగానిక్షిం
చనున్నతశాస్త్రార్థ తరుశాఖాగ్రంబులంబ్రకాశించుగుణ
త్రయపుష్పంబుల జిదిమితత్సమీపంబుననున్న శుద్ధసత్వకు
సుమంబులందియ్యాసుఖరంబుగాకౌగిటందించి యాఁపుష్పం
బులుశిరంబునధరియింపుచు యోగయుక్తంబులగు శ్రీశైల
మేరుశిఖాగ్రంబులందలిబాహ్యాలక్ష్యంబైన ద్వాదశారచ
క్రమేఘసంచారంబులకెలరిమనోమయూరంబులు చెలఁగ
మారుతజయంబులన మెరుపులుచిత్తజయమేఘగర్జితంబు
లందశక్షుపంగనుపించనులికేవృత్తిభయంబునం గౌఁగలించు
కొనుసిజకాంతాలింగనంబునందనరుచుయోగభోగంబుల
నునశ్వత్థపిచుమన్దమందారభూరుహంబులంబెండ్లిండ్లు సే
యుచుపినేకభూజంబుననల్లినగురుకృపాక్తియనుతీగెలను
య్యాలలాగుచుతత్వకన్దరంబులందాగు మాతలాడుచుస్వ
రూపాధరపానంబులనప్పటప్పటికి బుద్ధివృత్తి సంచారం
బులనుబడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మస్తోహంబను సుశబ్దంబులమ్రో
యుశల్లయేటిదరులచిన్మయానంద పూదేనియసోనకాలు

వలునాత్మపుష్పాళ్ళనడ్డంబుగట్టుచు మనోహంకృత్యంబుల
జెలంగిమరియు నజపామంత్రాక్షరంబులగు హంసలుజీవ
పరాఖ్యల స్త్రీపురుషులగుటంజేసి రేచక పూరకకుంభ
ప్రవాహంబులదనరునిడా పింగళా సుషుమ్నాఖ్యలగు గంగాయమునాసా
వాణీనదులంజెలంగునాధారాదికమలంబరస్వరాలోకనంబున నొం
డొంటికందించువినోదంబులకలరితామును చిన్మయహంసలవడువులు
జాల్చుచుసనాహతవిశుద్ధచక్రవాకమిథునంబులండాయంబోవుచు
ప్రణవనాదఝుంకారములుగలనహంకార భృంగంబులనివారింపు
చునంతఃకరణసరోదరయుక్తంబగుత్రివేణీసంగమంబులనిరామయ
కుచప్రమాణజలంబులనానందంబులఁబెల్లులాడుచునిర్వాణాలింగనం
బులనధరాదిచుంబనంబులమర్మస్థానంబులంటుచు ఇష్టావినోదంబు
లంజలక్రీడలాడుమసత్యాంతప్రియానదీతీరంబునంజేరి యుక్తిరికోకర
వస్త్రాభిధానంబుసలంకరింపుచు హృదయంబురమింప సత్యజ్ఞాన
మోహంబుల నన్యోన్యాలోకనంబులగాఢాలింగనంబుల సుఖప్రీత
ళామూర్తులగుచు నానాభోగంబులందనరిలత్యక్రియంబులగు ని
గృహంబుఃంబ్రవేశించుసనుయంబునచిత్తవిశ్రాంతిమొదలగుసుంద
రులానందారతులియ్యబ్రహ్మానందంబునందేలుచుసుఖాసన సహ
జాసనపరాయ్యస్వస్త్రీసమేతంబుగానఖిలసుఖంబుండుచునాడు
ఘజ్ఞానసన్మార్గంబులనడచుచునిత్యమూర్తంబులనిత్యమహోత్స
వంబులుసేయుచు సద్గురువాక్యార్థ పరిపాలనంబులంబరి
ర్వజనంబులంతద్వార్తంబుగాపోషింపుచు నిట్లుము క్తపథావరులు
రంతరసుఖక్రీడావినోదంబులఁబొందుచుసుఖంబున్నారని. శ్రీవా

భట్టారకాచార్యుండు ధర్మజునకుపరమరహస్యంబగు ప్రస్తోను భోగంబుశ్రీంగారపు ఫాలతలంబున వినుపింపసకలజనానంద కరంబుగానాసమయంబున దేవదుందుభులు మొరయ సమరులుకుసుమవృష్టిగురియింపసత్యస్తోత్సాహంబుతో కృష్ణద్వైపాయనుండు పరమామృతజ్ఞానోల్లాసియగుయుధిష్ఠిరుంజూచి నీవాత్మారామత్వంబున జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగంబులం బొందుచు సుఖంబుండుమని పల్కియునిట్లనియె. ఉ॥ శ్రీకరలీలం జెలగు శ్రీగురునాథకృపావిశేషవిద్యాకుశలంబులంపనరియాత్మలము క్తిపథావరుడ్రిప్పబోధాకృతినిత్యసంపదలహర్నిశమునొందుచునుండెదిట్టిపూర్వాకృతపుణ్యభావమహిమాతిశయంబునుతింపశక్యమే॥ క॥ కుంతీసుత నీ భాగ్యం బింతింతనియెన్నవశమె యీ కథవినువారంతయు సకలశుభశ్రీసంతానము సందుంచున్డదుసత్యము ధాత్రిన్॥ క॥ కల్యాణాపేక్షులగు కల్యాణులు వము క్తిలలనకల్యాణము సాకల్యత సద్గరిమ సాఫల్యంబు ద్రౌపదీ పరమార్థమ్మృ॥ కావున-శా॥ శ్రీరామ స్తవరాజ మెవ్వేళలో జంపింపుచు న్నాయుచుతా సారో క్తిన్వినుచుండిసద్ఘనులుత్సాహముతో సంపదల్పేర స్నైశ్వమహోత్సవంబులను సెమ్మిన్గాంతు రెప్రొద్దునా శ్రీరామమ్ముగ నన్ని దేశముల నిత్యానందులై ధర్మజా సకలశుభములు రాఘవస్తవమునీకు నెరుక జెప్పితి నివిసి వెల్లప్రొద్దు దలపుచుండుము సంపదల్లలిగి సౌఖ్యమందుచుండదు సత్యంబు నార్యవినుత॥ వ॥ అని వేదవ్యాసుడు ధర్మజునకెఱింగించి నిజాశ్రమంబున శిష్యపోషణంబు సేయుచుసుఖంబుండె ధర్మజుండును సంతత శ్రీరామ స్తవరాజపారాయణము హోమ స్సవంబులు సేయుచు సుఖంబుండె ననవిని సంతుష్టాంతరంగులై సనకాదిమహర్షులు వ్యాసపంచు శ్రీరామ స్తవరాజమహాత్మ్యము

హిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యప్రభావంబును ధర్మజుంగాం
యాడుచు సూతుం బ్రశంసించుచుం సుఖంబుండిరిట్లు॥క॥ శ్రీకరముని
నహృదయవ శ్రీకర బ్రహ్మేంద్రదివిజశేఖరవినుత। శ్రీకరసంతతజయ
శ్రీకర యదుకులవిహార శ్రితజనధారీ॥ మా॥ నయనహృదబిందు ద్వాంతర్వ
వః ప్రాణముద్రా। నయనఘః సుషుమ్నానాడిసంయోగనిద్రా। నయ
నజలిసుకంద్రా నాథసద్వృష్ట్యారంద్రా। నయనకళది నేశానాసికా ప్ర
ప్రకాశా॥ గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిలా
శాండిల్యగోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్రవినుతగుణధుర్యమం
యామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబును మహాప్రబంధం
నందు వ్యాసభట్టారకుండును ముముక్షులక్షణంబును ఆచార్యస్వరూ
పంబును శుశ్రూషాలక్షణంబునుం జెప్పి ధర్మజుండు శ్రీవ్యాసభట్టా
కాచార్యుం బ్రశంసించుటయు కృష్ణద్వైపాయనుండు యోగీశ్వరప్ర
భావంబు జెప్పుటయు యుధిష్ఠిరుండు గనకారుణ్యాజనసంగలుగు
క్షలక్ష్మీకల్యాణంబానతిమ్మనిన తదాచార్యుండు బ్రహ్మానందనగరవ
నంబును ఆత్మాకాంతసమేతుండగు దేశికస్వామి తనసుతయగు
క్షలక్ష్మీస్వయంవరంబు చాటించినం బనానామతాధీశ్వరులుండగను చెంత
యాను క్తి కాంతతండ్రియగు దేశికస్వామియనుమతి చేయు పరేశ
య్యాదుక లౌకిక కామ్యకర్మసత్కర్మఫలత్యాగ నానావిధ వా
ద్యాంబగు వేదాంతని వసించుటయు దేశికస్వామి వేదాంతయోగ
ప్రోక్తముగా కల్యాణంబొనగూర్చుటయు వసంతోత్సవాదిమహో
త్సవంబులు నడుచుటయు శ్రీరామ స్తవరాజకథాశ్రవణంబునకు
మహాఫలంబు జెప్పుటయు ననన్నది సర్వంబును — తృతీయాశ్వాసము

శ్రీరామ స్తవరాజము — తృతీయాశ్వాసము — సంపూర్ణము.